

PŘÍLOHY

OBSAH

I) LITEVSKÝ SLOVNÍK.....	II
A.....	IV
B.....	V
C.....	XII
Č.....	XIII
D.....	XVII
F.....	XXV
J.....	XXVI
H. ž.....	XXIX
Ch.....	XXXV
K.....	XXXVII
L.....	XLVIII
M.....	LIV
N.....	LXIII
O.....	LXVII
P.....	LXXI
R.....	LXXXIV
S.....	XCII
Š.....	CVIII
T.....	CXI
U.....	CXVII
W.....	CXIX
Z.....	CXXIX
Ž.....	CXXXIV
II) VYBRANÉ NASKENOVANÉ LISTY SLOVNÍKU	CXXXVIII

Litevský slovník

Wörterbuch der Littauische Sprache
von G.H.F. Nesselmann.
Königsberg, 1850.

ai, ay vyslovuje se tak, že **a** silně se ozve, ano často ta dvojhhláská přehází v **a**; sr. *aitwaras* – *átwaras*. Etymologicky pochází to **ai** často z **i** sesilením.

au = *á* (*játis*) – *a-u* (*já-utis*) – *au* (*jautis* = vůl), v rozličných krajinách rozličně.

i = *in, ing* /předložka **v, do**/

cz = *č*, zeslabením z **k** pošlé; k.p. *četwergas* – *ketwergas*, *čistas* – *kystas*; umlaut v. f. /sr. *člověk*/

dz = *dž*, naše *dʹ*.

kia, kiau, kiu se vyslovuje bez toho **i**, kteréžto se jen proto píše, aby se tím zamenalo měkké **k**.

sz = *š*.

A

ach, lit. *ak*.

advent, *adwentas*, -o, m.

ano = *ale*; *jùk*.

až, *až*, *aža*.

Aprilem poslati, za blázna míti, *másinu*, -*inti*; *sumásinu* (když jich více jest, ježto se tak posílají).

B

bába slepá (hra); na sl. bábu hráti, *aklinėju*, -ėjau, -ėsu, -ėti, t. potáceti se jako slepý /*aklas*, -a, = slepý/

bludička (světélko), *baltwyksle*, -ės, f. /od *wykszlóju*, -óti = táhati, škubati?/

brusina (*vaccinium vitis idaea*) *trėszke*, -ės, f.

blýskati, *twykst*, -stėti; *twysku*: - *twasku*, -ėti, blištiti se, svítiti; - *twyksteru*, - ěti, bleskem udeřiti; *Perkunas* n. *Perkunija twyksterėjo*, udeřilo.

bůh, *dėwas*, -o, m.; *su dėwù*, s bohem! *dėwai žina*, bohové znají to; *prisėk dėwaq*, přís[ah]ám – bůh! – velký bůh, *dėwalus*, -aus.

božíček, *dėwaitis*, -czio, m. za pohanstva *Perkunas* /co dárce deště/ - božnice (pohanská), *dėwaiczũ namai*; bohoslužba, *dėwaiczũ garbinojimas*. - sr. *div*.

bohyně deště, *dėwaite szwenta*; pl. Bohyňky studnic a řek, *dėwaites* (Sch. 120).

boží dřevce (*artemisia abrotanum*) *dėwmėdis*, -dzio, m.

božího těla svátek, *dewintinnes*, -ũ, f. pl.

bůh třesení země, *Drebkullys*, -io, m.

baba stará, *babice*, *czerna bobà*, *czernoji bobà*.

bohyně pouti, b. pocestných: *Czuže*, -ės, f. *Guže*, -ės.

březen měsíc, *Karwelinis menũ* /od. *karwėlis*, -io, m., holub; *karwėlis maželis*, hrdlice/; *karwelinnis*, -io, m. Märzblume (*primula veris*?)

bůh hor, *Kaukàrus*, -aus, m. /v[iz]. hora/; *Kaukas*, -o, m. Pidímužík, Alraun; také nekřtěně zemřelé; - *Kaukėnai*, -ũ, místo, kde jest mnoho Pidímužíkũ; *kaukspennis*, -o, m. hromový kámen n. klín.

Krahuji, v. *Krak*.

bůh vepřevého dobytka, *krũke kiaulũ* (Sviňák), nyní nadávka pastýřũm; sr. *krũke*, -ės, f. svinský rýpák: *krukiu*, -kti, *krokati*, *kručeti*.

bohyně bohatství, *Gabjauja*, -ōs, f. – *Gabjaujis*, -jo, m. = deus horreorum (Schultz Gram. Sch. 120).

boha některého jmeno: *Gabwartas*, -o, m. /*Sitivrat?* sr./

bohyně smrti: *Giltinē*, -ēs, f. (vlastně žloutenice. sr. žlutý); mor, náhlá smrt. *Kad tawę Giltinē pasmaugtu*, kéž tebe Žloutenka uškrti! *Giltinē sukka*, Žl. obchází (říká v nákažlivých neb epidem. nemocech) (Sch. 118).

bůh lesní, *Girrystis*, -sczio, m. /od *girra*, -ōs, f. les, hvozd, poušť/.

březina, *beržgirre*, -ēs, f. (březový les).

bábu slepou hráti, *tamati*, *gužinēju*, -ēti; sr. bohyně pouti *Guže*.

bůh Perun, *Perkúnas*, -o, m.; *Perkúnas grauja*, *grumena*, *musza*, hřmí; *Perkuno akmũ*, hromový kámen. /v. *hrom*/; *perkunija*, hřmění.

bůh zlosti, *Pykkullas*, -o, m. /v. *zlý*/.

bob, *puppà*, -ōs, f.

bohyně krásy pruská, v. *panna*.

ba (ano, ovšem), *ba*; *arba*, *abba*.

bečka (sud), *baczka*, -ōs, f.

bída, sr. *bádas*, -o, m. = hlad; *badũ běda*, drahota, *bādũ dēti*, hlad mítí.

bodati, *bádati*, *badau*, -dyti.

bohatý, *bagotas*, -o (od *bágas*, -o, m. ?); *bagoczus*, -aus, boháč; odtud **bohatýr**, *bagotyryus*, -i = velmi bohatý; *nebágas*, -o, m. ubohý; *nebáge*, -ēs, f. chudá.

bojar, *bajoras*, -o, m., (nižší) šlechtic; *bajore*, -ēs, f. bojarka; *bajorēne*, též.

bláto, sr. *balà*, -ōs, f. = bahno; *baláte*, -ēs, f. malé bahno.

balamut, *balamútas*, -o, m. = podvodník, taškář; *balamutiju*, -iti n. *balamutauju*, -auti.

blánka, *balanka*, -*õs*, f. (místo skla v okně).

bílití, **běliti**, *balu* n. *bastu*, *balti*; *baltas*, -*a*, bílý; dobrý, dobrosrdečný; *balti žmones*, dobří lidé; *balta galwa*, dobrá duše (mluví se k osobě ženské; *baltokas*, -*a*, bělavý; *baltummas*, -*o*, m. běloba; bílek; *baltybe*, bílá barva; *bělsti*, *baltoju*, -*oti*; *baltinu*, -*inti*, bílití.

balvan, *balwónas*, -*o*, m. modla /od bílý ?/; *balwonyste*, -*ẽs*, f., modlářství.

badati, *bandau*, -*dyti* = zkoušeti, odvážiti se; *bandimas*, -*o*, m. zkouška.

babka (Lorbeere), *bapkas*, -*o*, m.; *babkas*; *babka*, -*õs*.

brada (vous), *barzda*, -*õs*, f.; *barzdotas*, -*a*, bradatý, vousatý; *Barzdùkai*, -*ũ*, m. pl., malí vousatí podzemní lidé, gnomi.

bosý, *básas*, -*a*; *básus*, -*i*.

bota, *bátas*, -*o*, m. /pol. *bót*/.

bavlna, *bawilna*, -*õs*, f.

buvol, *bawólas*, -*o*, m.

božný (nábožný), = *bažnas*, -*a*; *bažnyczia*, -*õs*, f. kostel; *nùbažnas*, -*a*, nábožný; odtud

nebožtík, *nabažninkas*, -*e*, m. f.

bùh pastýřův neb stád /*Baubis*, -*bjo*, m./ *Jaucziũ baubis* n. *bobis* /viz. bučeti a baba/. *Bibczyũ*, *bobélis*.

bučeti, *baubju*, -*bti*.

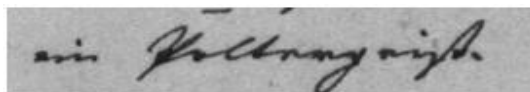
bobr, *bébrus*, -*aus*, m.

bída, *běda*, -*õs*, f.; *běda man*, běda mně.

běditi, *bědinu*, -*inti* n. -*iti*, tižiti, tlačiti, sužovati; *bědzus*, -*aus*, bídník; *bědnas*, -*a*, bídný. *Mes bėdni Lėtuwninkai*, jsmež bídní Litvíní.

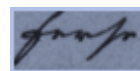
běžeti, *bėgu* n. *bėgmi*, *bėgti*; *bėgas*, -*o*, m. běh, útěk; *bėgunas*, -*a*, m. poběhlík.

Bildùkas, -*o*, m.

bříza, *beržas*, -o, m.; v pl. *beržai*, máje, kterými se o sv. duchu zdobí domy; *beržélis*, -io, m. břízka; také Květen měsíc; *beržinnis*, -e, březový; *beržynas*, -o, m. březina.

březí, *berždzia*, -ōs, f.; *berždyne*, -ēs, f. březka kráva,

bez, *bézdas*, -o, m.; *bez dus*, -aus.

bzdina, *bezdas*, -o, m.; *bezas*, -o.

bezmen (váha) *bēznēnas*, -o, m.

būh zahrad, *Bibcziū bobēlis* /*bibis*, -bjo, m. mužský úd ?/

báti se, *bijàu*, *bijójau*, *bijóti* /kořen: *bī*, skr. *bhī*; *ī* přechází v *ii*, *ij*, *ai*/; *bijaus*, -*ótis*, *báti se*; *bajūs*, -i, bázeň činící; *baidaus*, -*dytis*, *báti se*; *baigus*, -i, bázlivý; též *bailus*, -i.

bázeň, *baime*, -ēs, f. /skr. *bhīma*, strašný; *bīm*, bázeň/ *baisus*, -i, hrozný, strašlivý; ukrutný.

bēs, v. *baisus* /pod *báti se*, *bázeň*/; *baisi žvēris*, zlé, dravé zvíře; *baisa*, -ōs, f., leknutí, třas; *baisu*, *baisėjú*, -ēti, *báti se*.

bēsniči, *baistu*, *baisti*, zůřiti; *baisūs*, *baisėjūs*, -ētis, hroziti se; *baisaus*, -*sytis*, též.

býti, sr. *byla*, -ōs, f. = řeč; pověst; obsah; *nebylys*, -e, m. f. němý; *pabylau*, *pabyloju su kom*, rozmlouvati s kým.

baba (stará), *bobà*, -ōs, f.; též starší matka; *bobū wēra*, babská víra, pověra; *bobkalys*, -io, m. čtvrtý muž ženin; *bobwedys*, -*dzio*, babí ženich, (jenž s babou oženil).

baňka (džbán), *bónke*, -ēs, f.

barrvínek, *borwikkai*, -ū, m. pl.

baviti, *bowiju*, -iti; *bowijūs*, -itis, b[avit]. se.

Bez, *būkas*, *búkas*, -o, m.

býti, kořen *bu*, skr. *dhū* /perf. *buwau*, byl; fut. *busiu*, budu; inf. *buti*, býti; imperf. *budawau*; conj. *búcziau*, *butu*; imper. *buk*; v Žem. pres. *buwu* n. *bunu*; -

buwimas, -o, m. bytí, stav; *buwis*, -wjo, m. bydlo; *buwaine*, -ės, f. pusté bydliště.

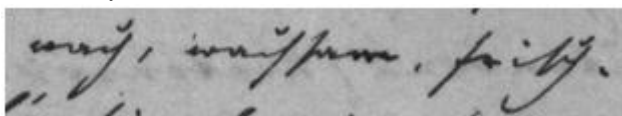
buben, *búbnas*, -o, m.; *bubniju*, -iti.

bouda, *búda*, -ōs, f.; *budininkas*, -o, m., obyvatel bud, chatrčí; *budawóju*, -oti, stavěti.

bývalost, *búdas*, -o, m. = způsob, povaha, vlastnost, mrav; *žémės budas*, obyčej země.

bdíti, *bùdu*, *budēju*, -ēti, hlídati; *bundu*, *bùsti*, bdíti; *bùdinu*, -inti, *budinti*; *budinūs*, -intis, zb[udit]. se. *budyne*, -ės, f. noční hlídka; odtud také.

bodry, *bùdrus*, -I,

bùh, sr. *búgstu*, *búgti* = hroziti se, lekati se; *baugus*, -i = bázlivý; strašlivý, hrozný; *baugsztus*, -i = též, pak i divý (k.p. kůň); *baugsztumas*, -o, m. bázlivost; divost; *užbugstu*, zdivočiti se; - *bužawoju*, -oti, trapiti (katem).

bubřeti, *burběju*, -ēti.

búra, *bouře*, sr. *búris*, -io, m. = lijavec; *Isz didzio búrio mažas lytus*, z velkého lijavce malý déšť.

burlák, polský neb ruský pán; lotyš. *burlaks* prostý Rus potulný.

burák (červená řepa), *burrókas*, -o, m. /sr. *purpur*/.

buiný, *buinus*, -i; *buinyste*, -ės, f. ubjnost.

bláštėti, *blesczoju*, -oti; *blyszkiu*, -kēti; *blizgėti*.

blednouti, /sr. *bléstu*, *blésti* = hasnouti, mizeti/; - *blyksztu*, *blyksztu*; *iblyksztu*, zblednouti; zemřítí.

bùh sněhu, *Blizguttis*, -io, m. /sr. *blíštiti*/; *Blizgēlis*.

blázen, *blóznas*, -o, m. = šibal; *bloznyste*, -ės, f. šibalství.

blouditi, *blud*; sr. *blúda*, -ōs, f. šibalství; *blúdiu*, -iti = toulati se; *pablúdimas*, -o, m. poblouzení, blud; *Pabludnycze*, -ės, f. = poludnice, bludička.

bludo, rus. (mísa), *blúdas*, -o, m.

blecha, *blussà*, -òs, f.

bráti, *braniju*, -iti = loupiti; *branytojis*, -o, m. loupežník.

břeskati se, *brėkszta*, *brėszko*, *brėkszti*; *pradėst brėkszti*, počíná svítati; *apibrėszkis*, -io, m., svítání. *Breksta*, bohyně svítání (Sch. 107).

břěštiti (štěkati), *brėscziu*, *bresczėti*.

brod, *brydis*, -dzio, m.; *bredù* (*brindu*) = bředu,
broditi inf. *brìsti*; *bredzoju*, -oti; *bridoju*, -oti; *bridau*, -dyti; *bradau*, -dyti;
braidzoju, -oti; *bradzoju*, -oti.

brod (Furt) *brasta*, -òs, f.

břitva, *brìtwa*, -òs, f.

brusina, **brusnička**, *brukne*, -ės, f. *Vaccinium vitis idaea*.

brvy, *brunas*, -o, m.; *bruwis*, -wjo, m.

bohyně štěstí, požehnání, života: *Láima*, -òs, f. *Taip Laima lėmė*, tak Laima ustanovila; *Laimė*, -ės, f. též. *Ant Laimėš leistis*, na náhodu, na štěstí něco dáti; -
Laimas, -o, m. štěstí, osud; *láimus*, -i, šťastný, prospěšný; *laimu* n. *laimju*, -mėti,
prospívati, získati. (Sch. 119).

bohyšky nižší třídy, víly, *Laume*, -ės, f.; též můra, divá žena, nejvíce víla;
Laumėš apmainytas, dítě obměněné (věště); *Laumes josta*, duha; *Laumes pápas*,
hromový klín; *Laume gul ant skilwjo*, můra tlačí spícího žaludek /viz. cedulku/
(Sch. 118).

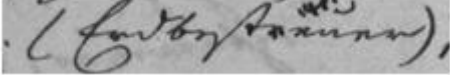
bohyně barev, **Meletėle**, -ės, f. /sr. modrý/ (Sch. 120).

březan, *Morczus*, -aus, m.

bohyně noci, strašidlo, *Naktinyczia*, -òs, f. (Nočnice).

brázda, *bryde*, -ės, f.; *rėwe*, -ės, f.

bohyně země, **Žemyna**, **Žėmina**, -òs, f.; *po žėminą palindo*, pod zemí jest
pochován; *Žemynėle*, -ės, f. též; *Žemynėle žėdėkle*, *pakylėk musū rankū darbus*,
Zeminičko květonosná (květonoško), požehnej našich rukou prací (při pití piva
se říká, při čemž se trochu piva na zem vylije) (Sch. 111).

bůh země, *Žemberys*, -io, m. ( ), jemuž každý rok o velikonocích tři hrstě plné každého setí, tři sousta každého jíd[í]a a bílý šátek obětován byl; jídlo sežrali psi, obilí se vyselo, a z toho co se sklídilo vařilo se pivo, kteréž se pilo ve svátek toho boha a *žemberinnis alus* řečeno bylo.

blesk, v. *žhu*.

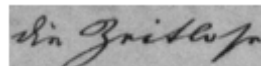
(Sch. 117a)

bůh hvězd, *Žwaigždunkas*, -o, m. /v. *hvězda*/ *Žwaigždzukas*, -o, m., též.

bohyně zlosti, *Magilà*, v. *mohyla* (Sch. 118).

C

cibule, *cibullis*, -io, m.; *laukinis cibullis*,

Cikán, *cigónas*, -o, m. *ciganka*, -òs, f.; *cigonisz kay szokinèti*, po cik. skákati, tančiti.

cimbál, *cimbalas*, -o, m.

ctnost, *cnatà*, -òs, f. z pol. *cnota*; - *cnatlywyste*, -èš, f.

celý, *czēlas*, -a; *per czēlq nedēlę*, celý týden; *czēlnas*, -a, celý, úplný; *czēlybe*, -èš, f. celost.

cena, *czēnē*, -èš, f. (podíl, úkol); *czēnawójimas*, -o, m., dání úkolu; cenění.

cvrčeti (svrčeti), *czerszkiu*, -kti; -*czuozys*, -io, m. cerček; – *cziwiroju*, -oti, cvrčeti, zpívati (o skřivanu a o vlašťovicích).

cvok (dřevěný rýt do boty) *czwelkis*, -io, m.

červený, *žalas*, -à (o dobytku); *žalà karwe*, č. kráva /sr. germ. *hell. gelu* – *žel-ezo*, sr. *želu* = *zelený*/; – *asz esmi žálas búr š*, já jsem hrubý, surový sedlák.

Č

Červen, Wisjawis, -wjo, m. /sr. obilí/.

černý, tmavý, *jūdas*, -a.

černoknihy, *jūdknyges*, -ũ, f. pl.; *czarnknyges*.

černokněžník, *jūdknygininkas*, -o, m.; *czarnininkas*.

čtvrtek zelený, *Wélũ welykos* /sr. duchové/.

čas, lat. *tempus* /sr. *tampù*, *tàpti* = býti, státi se čím; *kitoks tapti*, jinak býti (budoucně), *jau asz jus ne pritapjau*, já už ji nezastihl, nepoznal (byla už mrtva)/ – *tempjú*, -*pti* = táhnouti se, dloužiti se; napínati, k. p. luk; odtud: *temptywa*, -*õs*, f. = tětíva; *timpa*, -*õs*, f. žíla; – *tampau*, -*pyti*, roztáhnouti, rozšířiti.

čuba, *tubà*, -*õs*, f. (filz).

čáp, *diduttis* n. *děduttis*, -*czio*, m. sr. *dědas* = děd.

čibuk, *cibukas*, -o, m.; pol. *cybuch*.

černidlo, *czarnylas*, -o, m. – z polsk. *czarny*.

čert, *czartas*, -o, m.; pol. *czart*.

čeledín, *czeledininkas*, -o, m. zbrojnoš (z polsk.?).

čemerka, *czemerei*, -ũ, m. pl.: *czimerei*.

čepec, *czěpczus*, -*aus*, m.; *czěpczóju*, -*óti*, čepiti.

čáry, *czeraí*, -ũ, m. pl., pol. *czary*. – *czústas*, -o, m., pl. *czústai*.

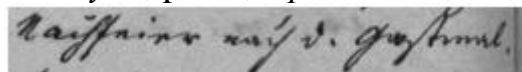
čarodějník, *czernininkas*, -o, m.; -*inke*, -*ěs*, f.

čas, *czěsas*, -o, m.; *czěsq dūti*, lhůtu dáti; *neczěsas*, nečas. – /sr. *krát*/.

česnek, *czěsnákas*, -o, m.

čest, *czéstis*, -*těs*, f.; *ant czéstěs*, ke cti; – *czěsnis* (místo *czéstnis*), hostina, pocta;

– *czéstni kélti*, hostinu vystrojiti; *czéstnis marczyōs*, hostina svatební; – *czéstnybe*, pocta; – *paczěstnis*, -ēs, f., po-hostina,

– *neczéstis*, -czio, m., nestěstí (nezčestí); sr. *dolja*.

čtvrtek, *czetwergas*, -o, m., *ketwergas*; **žalias czetwergas**, zelený čtvrtek.

čirý, *czyras*, -a (čistý); *czyras Lėtuwninkas*, čistý, pravý Litvín; – též *czurnus*, -i.

čistý, *czystas*, -a. *Czystas wandū*, čistá voda; *czysta merga*, švárné děvče.

čistota, *czystybe*, -ēs, f.

čistiti se, *czystijūs*, -itis; *žwaigzdes czystijas*, hvězdý se čistí.

čizma, *czyzma*, -ōs, f. – *czužma*, -o, m., pantofel.

čulka (punčocha), *czulka*, -ōs, f. – též *onuce*.

čupřina () , *czupryna*, -ōs, f. (od *czup*; *czópiu*, -pti = chopiti; odtud naše *cíp*? něm. *Zopf*?).

čarovati, mámiti: *czùstiju*, -iti (od *czùsta*, adv. mamem, zdáním).

čtverašiti, *czwerijūs*, -itis.

čtvrť, *czwērtis*, -ēs, f., – -czio, m. (z pol. *czwierć*); *czwirtis*, -czio, m.

česati, sr. *kassà*, -ōs, f. ženský rulík, kosa; *kassau*, -syti, škrábatí, koně česati; *galwà kassyti*, hlavu škrábatí; *perkassinēju*, vyhrabatí (jako slepice); – *kàssu*, *kàsti*, hrabatí, kopatí; *nagais kàsti*, nehtami hrabatí; *kastinei*, -ũ, pl. m. kov, co se ze země vykopá /v. **kopati**/.

Čtyry, *kétweri*, m. *kétweres*, f. zastaralá; nyní *kéturi*, m. *kétures*, f.; *kétweres kéturi* *deszintis*, 40; *kéturi szimtai*, 400; *kéturi tukstanczei*, 4000; *keturolika*, 14.

čtvrťce, *ketwirtis*, -czio, m.

čtvrtek, *ketwérgas* n. *cztwérgas*, -o, m.

klíti, *keikiu*, *keikti*.

kletba, *prakeikimas*, -o, m. (prokletí).

červ, *kirmis*, -mjo, m.; též: *kirméla*, -ės, f.

Červen, *Kirméliū menū*; – *Kirméliū dėna*, den S. Petra a Paula (29 června).

čistý, *kystas*, -a; *czystas*, -a.

čado (dítě), *kúdikis*, -io, m.

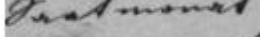
Červen, *Púdimo menū* /úhorový měsíc; *púdimas*, -o, m. úhor; *púdau*, *pudyti*, hníti, úhorem nechati; *púwu* (*púnu*), *púti*, hníti, práchnivěti/.

čas (zvláště denní), *laikas*, -o, m.; *kas yr' laik's*, kolik je času (hodin)? *per ilgą laiką*, za dlouhý čas /sr. *loučiti*?/.

Červenec, *Lėpōs menū*, *Lėpinnis menū*, *Lėpžėdis menū* /v. *lípa*/ = Lípen.

Červen, *Mėszlinnis*, -io, m. /měsíc, kterého se hnůj (*mėszlas*, -o, m. v pl. *mėszlai*) na pole vozí/.

čarodějnice, *rágana*, -ōs, f. *raganus*, -aus, m. *raganauju*, -auti, čarovati /sr. *roh*?/.

Červen, *Sėjos menū* (měsíc síjný,); *Sėjinnis* (*menū*); *Sėmenis*, -io, m. (semenný m.) *Sėmeninnis*, -io; *Sėmenojis*, -o, m. též.

čítati (počítati i čísti), *skaitau*, -tyti; *ant pirsztū skaityti*, na prstech počítati; *skaitytine*, -ės, f. písmeno; v pl. *skaitytines*, abeceda; *skaitinne*, -ės, f. ruska

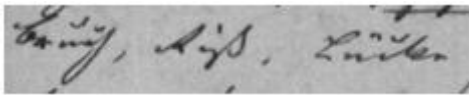
početní deska (*sk = ě*).

čistý, *skystas*, -a (o tekutinách); *skaistas*, -a, jasný; *skaistu*, -stėti, svítiti se, jasný býti; *skaistinu*, -inti, čistiti.

čepec, *czepczes*, -ũ, f. pl.

černá zvěř, sr. *czernas*, -o, m. divoký vepř.

česati, *szukkóju*, -óti, ; *szukkos*, -ũ, f. pl.

hřeben /od *szukke*, -ěs, (*česati = čechrati*)/.

čtvrt, *czwértas*, -o, m.

člověk, *žmogus*, -aus, m.; *žmonis*, -ěs, m.; toto druhé jen v plur. v obyčeji: *žmones*, lidé; *duszia*, ne *žmogus*, anděl, ne člověk; *žmogyste*, -ěs, f. člověčenství; *žmogėdis*, -dzio, m. lidojed /místo „žmonis“ přichází ve starších spisích také zkrácené „žmũ“. Etymologii slova toho v „Pott de Lith. Bor. Principatu“, p. 64, 65/ : *žmona*, -ōs, f. žena, člověčice; *žmonyste*, -ěs, f. člověčenství. – lot. *zilweks*.

D

d'ábel, *Aklatis*, -*czio*, m. *kad tawę Aklatis*, kéž tebe Ďábel! /*aklatis* také slepota/.

duše, na mou duši = *ant mano dusziōs*.

druhý, *antras*, -a.

dlouhý, *ilgas*, -a (časem i prostorem); *į ilgas czėjus metyti*, na dlouhý čas odkládati (metati).

dub, *užūlas*, *aužolas*, -o, m.

dítě, *waikas*, -o, m.; děti, *waikai* /v. **rod**/; sr. lot. *zilweks*, člověk. – sr. **věk**.

družba, *parwedininkas*, -o, m. /od *vedu*/.

duchové zemřelých, lat. *Manes*, lit. *Wéle*, -*ės*, f. v pl. **Wéles**, -*ū*, strašidlo, *Welūkas*, -o, m.

d'ábel, **Wélinas**, -o, m. **Wélnas**, -o, m. Diblík. *Wélnúksztis*, -*szio*; dítě nekřtěnátko zemřelé: *Mažas Welnúksztis*.

dělati, *pracovati*, *weiktu*, -*kiu* /sr. **věk**/.

dílo, práce, *weikalas*, -o, m.; - *įweikiu*, přemoci; *daweikiu*, dokonati.

dařiti se, prospívati, *tarpti*, -*psu*; zdar, zrůst, *tarpa*, -*ōs*, f., *tarpimmas*, -o, m. (sr. **dělati**).

díti, **ději**, *teigti*, -*giu* (v Memelsku).

daleký, dálny, *tólus*, -i; – daleko, *tóley*.

dálka, *tolybe*, -ės, f.

držeti, *turrù*, -rėti; *po akiũ turrėti*, před očima míti (držeti); taktěž.

drbiti (museti) *turrù*, -rėti, s následujícím infinitivem; *turru eiti*, musím (drbím) jíti.

držba, *tartas*, -o, m.

drobiti, *trupù*, -pėti; *žẽme trupa*, země se drobí.

drobet, *truputys*, -czio, m. (Broclen, Krümchen. Ein Klein Wenig); *melinas truputĩ*, trochu modrý.

doba, *dobiti*, *zdobiti*, *dabinnu*, -inti; ozdobný, *dakey pasidabinno*, dívka se pěkně vyfintila.

díl, *dalis*, -ės, f.; *ubbagũ dalis*, almužna. – *dala*, -õs, f.; *dalykas*, -o, m. podíl.

daněk, *danėlis*, -io, m. (Cervus dama).

daň, *dánis*, -io, m. v Memel. místo *dūnis*.

dělati, *daraũ*, *daryti* (dařiti, sr. **zdařiti se**) *abrozẽ daryti*, obraz dělati; – *darbas*, dílo, práce; *atdarau*, otevřít /viz **pracovati**/.

dělný, pracovitý, *darbus*, -i; pracovitost, *darbyste*.

drak, sr. *darkus*, -i = ošklivý, hnusný; *darktas*, -o, m. nešvara člověk; *abdarkau*, znečistiti; *Lėtuwninkai yra sudarkyti*, Litvíné jsou zkažení (nemluví již čistě litevský).

dūvod, *dawádas*, -o, m., pořad, důkaz.

dělati, sr. *daile*, -ēs, f. umění; *dailus*, -i, zdárný, zdařilý; *dailyczia*, -ōs, f. dílna; *dailinu*, -inti, dělati (zvlášť umele); *ratadailis*, kolář.

duh (k duhu), sr. *daug*, mnoho; *daug žmonū*, mnoho lidí; *daugis*, -io, m. množství, bohatství; *daugybe*, hojnost.

duch (povětrí) *dausa*, -ōs, f., pl. *dausos*, dech.

děd (starec) *dēdas*, -o, m.; **děda** (babka) *dēde*, -ēs, f.

dāti, *dēdù* i *dēmi*, *dēti* (položiti, postaviti, dát) sr. dítí, podítí se = *dēdūs* n. *dēmēs*, *dētis*; *kur dēsūs*, kam se mám dítí? *dētis neprētēliszkay*, nepřitelem se stavětí; *dēdūk* /*dēwe dūk*, dejž bůh/.

dítí se, (imper.) *dēdas*, *dētis*.

dehu (sr. dehet), *degù*, *dēgti* = pálení (též o mrazu); *anglys degti*, uhlí pálení; *degà*, hoří; *pirszta degau*, prst mi zmrzl; *smalōs degikkas*, smůly vypalovač; *deguttas*, -o, m. dehet.

díka, *dēka*, -ōs, f.-.; *dēwui dēkuy*, bohu díky! /sr. *dejà*, -ōs, f. nářek; *aj dejà*, o běda! / *Dēkawojimo szwente*, Pruský svátek k poděkování; (sr. *dykà*, adv. darmo).

dýka, *dēkis*, -io, m.

dle, *děl*; *děl dēwo*, dle (pro) boha; *děl ko*, proč.

dlaň, *delna*, -ōs, f.

dlítí, *delsu*, -sti; zaháletí.

den, *dēna*, -ōs, f. (*diena*); *kas dēn'*, každý den; *czę dēnq*, dnes.

dřevo, *derwà*, -os, f. /Kienholz/.

deset, *dészimtis*, -tēs, f.

dížka, *děszka*, -ōs, f. /pol. *dzieża*/; *dežě*, -ēs, f.

div, *deiwe*, -ēs, f. (strašidlo, noční duch); též *deiwys*, -io, m., také modla; *deiwaitis*, -czio, m., *dēwaitis*, přijímí Perkunovo; *kad tawę deiwaitis!* Kéž tebe hrom! – viz **bůh**.

devět, *dewyni*, m., *dewynos*, f.; *dewynos deszimtis*, devadesát; *dewynolika*, -ōs, f. devatenáct.

deže (jihosl.) sr. *dežě* i *deže*, -ēs, f., schránka, dížka; *warlū dežes*, žábí škořepina, plží domek.

divoký, **diký** (divký), *dykas*, -a; *dyka žéme*, neúrodná půda; *dykwěra*, -os, pověra.

dyně, *dynia*, -ōs, f.

dřítí, *dirru*, *dirti*; *dirwà*, -ōs, f. pole; *dirwonas*, -o, m. úhor.

div (zázrak), *dywas*, -o, m.; *dywũ dywas*, div divoucí.

divný, *dywnas*, -a; *tai dywnas daikt's*, to divná věc.

diviti se, *dywijũs*, -itis.

divadlo, *dywžaislis*, -io, m.

dáti, *dūdu* (*dūmi*), *dūti*; *labą nakti*, *labas dēnas dūti*, dobrou noc, dobrý den dáti; *dēwe dūk*, bůh dejž; *už wyro dūti*, za muž vdáti. Lot. *dót*, *pardót*, prodat (Sch. 104).

dar, *dūtis*, -ēs, f. (sr. *dos*); *dūnis*, -nio, m. daň; též *dūkle*, -ēs, f.; – *dūwanà*, -ōs, f. = dar, daň; *dūwanas*, -a, darný, darmo.

dutý, *dūbus* (*dubbus*), -i; hluboký; *dūbus médis*, dutý strom.

d'uba (d'ubka), *dūba*, *dobė*, -ēs, f. = jáma, hrob.

důl, *daubà*, -ōs, f.; dolina, propast.

duda (dudy) *duda*, -ōs, f.; *kulinne duda*, píšťala kapesní.

dudař, *dudininkas*, -o, m.

dno, *dugnas*, -o, m.; *bedugnis*, -o = bezedný.

duje, *duja*, -ōs, f. (prášek); *duje*, -ēs, f. (prach peří).

doule, *dula*, -ōs, f. (hruška); *dule*, -ēs, f. (zemák).

duma, *dumā*, -ōs, f. = smysl, myšlenka, mínění, předsevzetí; *dumas*, -o, m. myšlení.

dumati, *dumóju*, -óti; *piktą dumoti*, zlé zamýšleti; *podymné* (daň), *padume*, -ēs, f.

Dunaj, *Dunaje*, -ēs, f.

duněti, *dundu*, -děti (volati, zníti); *mano szirdis dunda*, mé srdce duní (vydává hlas).

durný (durák), *durnas*, -a, bláznivý, pošetilý, *durna kalba*, hloupé řeči; *durnus*, blázen.

dvěře, *durrys*, -riū, f. pl.

duše, *duszia*, -ōs, f., vnitřní hnutí; tudíž duše, srdce /aneb raději opak/; *ant mano dusziōs*, na mou duši; *plunk-nos duszia*, v brku duše; *duszia, ne žmogus*, duše, ne člověk (t. člověk jako anděl); *po duszei zwaniti*, po duši zvoniti (t. umíráčkem); – *duszia ne priimma*, žaludek toho nesnese; *tuszczia duszia*, prázdný žaludek; – též *dusze*, -ēs; – *beduszis*, -e, bezduchý.

dužný (sr. **duh**), *dūžas*, -a, tlustý, tučný; též *dūžnas*, -a.

drzý, *drąsus*, -i (*dransus*, *drusus*); – *drąsa*, -ōs, f., smělost; – *dręsu* n. *drįstu*, *drįsti*, smělý býti, odvážiti se (srov. germ. *dreist*).

druh, *draugas*, -o, m.; *drauge*, -ēs, f. spolek; *draugè buti*, spolu býti; *draugyste*, -ēs, f. družstvo; *draugalà*, -ōs, *draugininke*, -ēs, f., družka.

dráti, *drėku*, *drėkti* = táhati; *dráskau*, -kyti, trhati, loupiti; *apdraskytas*, -a, odraný.

dražiti (hoblovati), *drožu*, *droszti*; *dožėjas*, -o, m. nůž truhlářský, šnicar; dražky (v. **dračky**) *drožle*, -ēs, f. pl. *drožles* = hobliny; *drožlyczia*, -ōs, f., dražlice, Hobelbank.

dvůr, *dwáras*, -o, m.; *dwarininkas*, dvořenín, *dwarónas*, -o, m. dvořanský; *padwarija*, podvoří.

duch, **duše**, *dwáse*, -ēs, f.; též strašidlo; *ne galù dwasės atgauti*, nemohu ducha popadati; *dwásę padūti*, duši, ducha pustiti; *szwenta dwáse*, sv. Duch; *pikta dwase*, zlý duch; *bedwasis*, -e, bezduchý.

duchovník, *dwasingyste*, -ēs, f. (duchovenstvo).

dýchati, *dwasoju*, -oti; *dwěsoju*; – *dwětu*, *dwěsti*, dychnouti, dchnouti; *atsidwěstu* n. -*dwěsu*, addechnouti si; *iszdwěstu* n. -*dwěsu*, zdechnouti (chcípnouti).

dvě, *dwi*, gen. *dwěju*, dat. *dwěm*, acc. *dwī*; *dvějyste*, -ēs, f. dvojice; *dwidészimts*, dvacet.

dvojče, *dwynys*, -io, m.; *dwyni*, dvojčata.

dobré – zlé, *Man Czebuttis*, *taw Dyguluttis* (*Dygluttis*), mně dobře, tobě zle.

dělo, *dzóla*, -ōs, f. (z pol. *działo*).

d'ábla volati (citovati), *užkalbu*; d. volač, *užkalbėtojis*, -o, m. (v. **mluviti**).

Duben měsíc, *Gegužis*, -io, m. (žežhulí měsíc) v. žežhule; také *Gegužinnis menū*.

datel, *genys*, -io, m.

dobrý, *gėras*, -a; *gėrōs walės*, z dobré vůle, dobrovolný /viz **bílý** pod **bíliti**/.

děd (žebrák), *babožus*, -aus, m.

d'as /místo **jas**?/

dům, *buttas*, -o, m. /sr. **bouda**/.

dřevo, *mėdis*, -dzio, m.; *medinnis*, -e, dřevěný; co v lese jest, t. divoký: *medinne kiaule*, divý vepř.

dívka, *mergà*, -ōs, f., též panna; *martmerge*, -ēs, f. družička; *pusmerga*, -ōs, f. holka.

dũm, *nãmas*, -o, m.; *namai kudikio*, košilka dítěcí (v které se zrodí).

duha, *oro rykszte* (povětrná metla; *oras* n. *ũras*, -o, m. povětrí; nebe; *orè*, venku).

Ducha sv., v. *Svatodušní neděle*.

Duben, *Sũltekis*, -io, m. (Štavotok; v. *šť'áva* a *teku*).

drozd, *strãzdas*, -o, m.; *strãzda*, -õs, f.

F

falešný, pàlszas, -a.

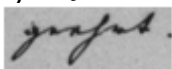
fijálka, pjulke, pijulke, -ės, f.

flákati, pláku, plákti; linnus plakti, len tříti; plákte, -ės, f. flák (metlou, bičem); plakuttis, mnich mrskač, flagellant; plėka, -ōs, f., flák, udeření, rána; plėkiu, -kti, bítí /sr. lat. plaga/.

fein (féný) smulkus, -i; smulkus lytus, féný děšť; smulkas szėnas, t. seno; smulki druska, t. sůl.

J

Jar-, skr. *árja*, *arja* = pán, držitel; šlechtic; zend. *airja* = ctihodný, vážný; med. *Άριος* Medové; pers. *Αρταϊος* = Peršané; zend. *areta* = *ěřeta*, skr. *rita*,

. Kořen *ri* = *ar*. L. 6.

jesetr, *ašětras*, -o, m.

já, jáž, *asz* (mne, gen. *manēs*; mně, *man*; mě, *manę*; mnou, *manimi*; loc. mně, *manij'*).

jitřní červánky, *auszra*, -ōs, f.

jitřena (hvězda) *ausz[r]ōs žwaigžde*, *auszrinne*, -ēs, f.

jísti (žráti, lat. *edere*) *ědmi* (také *ěmi*, *edu*, *edziu*), *ědau*, *ěsu*, *ěsti* /o lidech: *walgyti*/. Žrádlo – *edra*, -ōs, f.; přijedek – *při-ědas*, -o, m.

jelen, *élnis*, -nio, m.; *élnias*, -o.

jmouti, *imti*; perf. *ěmjau*; jmu: *immu*.

jsem, sanskr. kořen: *as*, lit. *es*; odtud *esmi* = jsem, zřídka *essu*, *esu*; dual. *eswà* = dva jsem; plur. *esmè* neb *esam* = jsme. býti – *buti*, v. **bu**.

jezero, *ežeras*, -o, m.; *ežeris*, -io.

jezerník, *ežerninkas*, -o, m.

ježek, *jež*, *ežys*, -io, m.

jtí, *eimi* (též *einu*), *ějau*, *eisu*, *eiti*; na mysl mi přišlo: *ant mislēs atějo*.

jikry, *ikrai*, -ũ, m. pl.

jini, *ynis*, -io, m. také *szarma*.

jiva, *iwa*, -õs, f. /místo *jẽwa* neb *'ewa*/.

javor, *jaworas*, -o, m.; *jowaras*.

již, *jau*.

jinoch, *jaunaitis*, -czio, m., *jaunátis* /sr. **nový**/.

Jakuba sv. den, *Jokubinne*, -ẽs, f.

jho, *jungas*, -o, m.; ve *jho* zapřáhnouti (*jungere*) = *jungti*, -giu.

jupka (žeská suknice) = *jũpa*, -õs, f.; *pajũpa*.

Jiří, *Jurgis*, -gio; S. Jiří den = *Jurginne*, -ẽs, f.

jaro, *pawásaris*, -io, m. (podletí).

jediný, *wẽnas*, -a; každý jeden, *kas wẽnas*.

jednota, samota: *wẽnyste*, -ẽs, f.; *wẽnybe*.

jednotiti, *wẽniti*, -iju.

jarý, sr. *géras*, -a, dobrý.

jehně, *gẽras*, -o, m. (jaře, jařec); *ẽris*, -io, m.

jantar, *gintáras*, -o, m.

jíl (hlína), *mòlis*, -io, m.; *molio pũdas*, hlíněný hrnec.

jed, *nũdai*, -ũ, m. pl. /co se nadá, namíchá, jako nádaj/.

jeřáby (strakatý), *raibas*, -a; *marga raiba wiszta*, jeřabá slepice.

jahoda červená, *žemũga*, -õs, f. *Fragoria vesca* /v. **země**/.

H. ž

hodina, lit. *adyna*, -*ōs*, f.

hodný, *adnas*, -*a*.

hlas, *alásas*, -*o*, m.

had, pol. *węż*, lit. *angis*, -*ēs*, f. /v. *dole*/.

hořalka, *arėlka*, -*ōs*, f.

hvězda Capella řečená: *Artojis su jauczeis* /*jáutis*, -*czio* = vůl/; *Neszēja walgio* /v. *nėsti*/.

hvězda Kassiopeja = *Jóstandis*, *Juksztandis*, -*dzio*, m.

hvězda Večernice, *Wakarū žwaigzde*, *Wakarinne* (*žwaigzde*).

hnáti (vátí) *wyti*, *wěju*; *bída bídu honí*, *běda bėdą wěją*.

hrdina, *didziawyris*, -*io*, m. /*diddey*, *didzey* = velký; *wyras* = muž/.

hoblovati, v. *dražiti*.

hrob, *kápas*, -*o*, m. /v. *kop*/; *kápai*, pohřebiště; *kápai waikū waikams*, pohřebiště dědičné (věky věkův).

hřbitov, *kāpinne*, -*ēs*, f., obyč. v pl. *kāpinnes*, -*ū*.

hora, pahorek, *kaukaras*, -*o*, m. -*ara*, -*ōs*, f.

hýbati se, *kibbu*, -*bėti*; *kyboju*, -*oti*.

hromový klín (*kulka*, kámen), *Perkuno kulka*.

hruše, *hruška*, *krausze*, -*ės*, f.; *grusze*.

hod. **hádati**, *gadas*, -*o*, m. shoda, sjednocení; *gatau*, -*dyti*, raditi se, směřovati k čemu; pol. *godzić*; *gadijūs*, -*itis*, hoditi se, přihoditi se; *gadijas*, hodí se; *susigádiju*, -*iti*, shodnouti se; v. **pohoda**.

hod, *gadyne*, -*ės*, f. = čas; *géra*, *pikta gadyne*, dobrý, zlý čas; *szę gadynę*, toho času; *isz sėnū gadynū*, od dávných časů. sr. **hodina** /viz. *mėta*/.

hodný, *gádnas*, -*a*; *gádnas czėsas*, příhodný čas; *pagádnas*, pohodlný, prospěšný.

hlava, *galwa*, -*ōs*, f.; též osoba; *po mano galwōs*, po mé smrti; *galwjus*, -*aus*, m., hlaváč; též *galwóczus*; – *galwožys*, -*io*, m., trpaslík (že má velkou hlavu); *galwinnes*, -*iū*, f. pl. hlavina (daň z hlavy).

hospoda, *gaspadà*, *gaspáda*, -*ōs*, f. = hostinec; *gaspadą dūti*, hospodu dáti; *gaspadorus*, -*aus*, m., hospodář (sedlský, jenž má dvůr); také pán domu; *gaspadinne*, hospodyně; *gaspadoryste*, -*ės*, f. hospodářství.

hotový, *gátawas*, -*a* = připravený; *gátawi pinnigai*, hot. peníze; *gátawiju*, -*iti*, hotoviti.

hasiti, *gestu*, -*syti*; *gessinu*, -*inti*; zhasnouti = *gėstu*, *gėsti*; *iszgėstu*, *užgėstu*. *Užgesse ugnis*, zhasnul oheň /sr. **žėsti**, **zžėsti**/.

hojiti se, *gyju* (zastaralé *gynu*; – sr. **živu** a **hynu**, protivy v jednom sl.), *gyti*, zdráv učiněn býti (od *gywas*, živý); *gajus*, -*i*, hojebný, co se rádo hojí; *gydau*, -*dyti*, hojiti, uzdraviti; též *gidinu*, -*inti*, *gydziu*, -*dėti*; *atgyju*, ožiti, obživnouti.

hvězda řečená Capella, oráč, **Artojis su jauczeis**; hv. velký medjed /*gryzdas*, -*o*,

m./ *gryzdo ratas*.

honiti, hnáti /sr. *ganykla*, -ōs, f., pastva/; *ginù*, *ginti*; *ganau*, *ganyti* = střežiti, pásti; *ginūs*, *gintis* (oháněti se), brániti se; zpěčovati se; zapírati; *ganaus*, -nytis, varovati se; pásti (dobytek na pastvě); *ganewà*, -ōs, f., honiva, pastva; *ginklas*, -o, m. zbraň.

had, *gywáta*, -ōs, f. /sr. **živý, žítí**/; *gywáte*, -ēs, f.

hoda, góda, -ōs, f. = chvála, čest; *godóju*, -óti = chváliti, ctíti.

hádati, *godau*, -dyti; *godoju*, -oti; *dasigodimas*, -o, m. dohad, zdání (Erachten).

háj, *gojus*, -aus, m., háj (z pol. *gay*).

hončí pes, *gonczakas*, -o, m.

havěd, hovado, sr. *gowědà*, -ōs, f. množství dětí, hromada.

hubiti, *gubau*, -byti (ošiditi, tlauci, bítí někoho); *gubiju*, -iti, zhubiti, ztratiti.

húně, *gune*, -ēs, f.

hrdlo, *gurklys*, -io, m. = vole ptačí; *rudgurkle*, -ēs, f. Rotskrslisen.

hnáti, *guinu*, *guiti*; *guinójus*, -ótis, honiti se; *iszguju*, vyhnati.

hladký (hladý), *glodas*, -a; *glodnas*, -a; *hladiti*, *glodinu*, -inti; též *glotus*, -i = hladký.

hloupý, *glupas*, -a.

hnus, hnis, gnúsas, -o, m.

hrob, sr. *grabas*, -o, m. = rakev; též hrob; *pgrabas*, -o, m. pohřeb; *pgrabũ gẽsme*, pohřební píseň; – *grabe*, -ẽs, f., příkop; *graboju*, -oti, příkop dělati.

harampátí, *gramzdai*, -ũ, pl. m.

hrátí, *grainu* n. *graju*, *graiti*.

Hruben měsíc; sr. *graudus*, -i, žalostný; též křehký (o ledu) v. níže **hruda**.

hřmítí, *grauju* (*graunu*) *grauti*. *Perkun's grauja* (*grauna*), hřmí; *graudulinne žwake*, hromová svíčka /sr. *graužas*, -o, m. oblátek/.

hryzti, *graužu*, *gràushti*; *gružinėju*, -ėti,

hrabati, **hrabiti**, *grėbju*, *grėbti* = po něčem sahati, chopiti něco; *graibau*, -byti; *pagrėbju*, odejmnouti, zloupiti. *Wėlnas jį pagrėbe*, čert ho vzal; *grėju*, -ėti, smetanu sbíratí, snímatí.

hřad (slepičí), *greda*, -õs, f.

hřích, *grėkas*, -o, m.; *atgrėkawimas*, -o, m., odhřešení, rozhřešení.

hřešití, *grėsziju*, -iti.

hryzti, *grėžu*, *grėszti*, zubama škřipati.

hřib, *grybas*, -o, m.

hřísti (pohrouziti se), *grimstu*, *grimsti*; *gramzdau*, -dyti, pohříziti něco.

hřiva, *griwina*, -õs, f. (20 prus. grošů).

hruda, gródas, -o, m. (

); **Gródis**, -dzio, m. měsíc **Hruden** či **Prosinec**; též **Grodinnis**, -io, m. (Hrudný); – **grubbus**, -i, kostrbatý (o cestě).

hruditi (tvrđiti) železo, grúda, -dyti; grúdziu, grústi. – sr. grudzi, grusti, napomínati.

hromada, grumádas, -o, m.; společnost.

hřmíti, grùmenu, -enti; grùmena, hřmí.

hruše, hruška, gruzia, -ōs; grusze, -ēs, f.

hrdlíce, purplélis, -io, m.

hlína, v. jíl.

hrob v. rok.

housle smuikas, -o, m.; *diddisis smuikas* (velké housle n. smyky), basa /v. **smyčec**/.

hák (větev, paroh) *szakà*, -ōs, f. /viz **suk**/.

helma, szalmas, -o, m. (zastar.).

hvězda Sirius (Hundsstern) *szēnpjuwis*, -wio, m. /vlastně Senoklid, poněvadž při jeho heliackém východu seno sklízeti se počíná).

hukati, **haukati**, *szukáuju*, -áuti; *szaukiu*, -kti, volati; *szaukús*, -i, hlučný; *szaukęsis*, kazatel; *pér raganą manę isysyauke*, za čarodějnici mne vykřičel.

hádati (gadać), sr. *žadas*, -o, m. řeč; *be žádo*, bez řeči; *jau be žádo yra*, již bez

řeči jest (o umírajícím). Odtud:

hodlati, *žadù*, -*dėti*; *žad' ĭ girrę wažoti*, hodlá do lesa jeti; *kas dėwo žadėta*, *bus ir attėsėta*, co bůh hodlá, také se stane; *žodis*, -*dzio*, m. slovo; řeč; zpráva; *žodĩ dũti*, zprávu dáti; *žóstu*, *žósti*, o něčem mluvíti; *žóste*, -*ės*, f. výmluva; *piktžodis*, -*dzio*, m. zlořádost, kletba; *apžadù*, zaříkávati; *užžadu*, též.

had, *žaltis*, -*czio*, m., had velký s modrobílými štítky, jenž kravám saje mléko.

hrada, *žárdas*, -*o*, m. = stoh, hranice (dříví). – *žardis*, -*dzio*, m. = zahrada, ohrada.

hus, *žasis*, *žąsis*, také *žusis*; *žuže*, -*ės*, f. Gans; *žasinas*, -*o*, m. houser; *žaskojėle*, -*ės*, f. husí noha (byl.); *žasytkoje*, -*ės*, f. husí kvítko.

housti, *žaidziu*, *žaisti* = hráti (dětské i jiné hry; též na hudební nástroj); *ĩ kegelus žaisti*, v kuželky hr., *ant wamzdzio žaisti*, na fletnu pískati; *žaidyne*, -*ės*, f. hra; *smuikžaidis*, -*dzio*, m. houslista.

hvězda, *žwaigžde*, *žwaigzde*, -*ės*, f.; *žwaigždėtas*, -*a* hvězdnatý, neb i s hvězdou; *žwaigždininkas*, -*o*, m. (hvězdník), vykladač z hvězd; *klystžwaigždėle*, -*ės*; *klystžwaigždykle*, -*ės*, f. (bludná hvězdička, bludička), Irrlicht /ne-li spíše čištění se hvězd?/.

hvězda Zvířetice, *Žwėrinne*, -*ės*, f., poněvadž při jejím východu vlk vychází; sr. francouskou větu: „entre chien et loup“, t. j. v soumraku. *Žwėrinne mažoji*, hvězda Mars; *Žwėrinne didėji*, hvězda Saturn /v. **hvězda**/.

Ch

chmel, *apwynas*, -o, m. sr. *wynojūs* = vinouti se.

chvíle, *walanda*, -ōs, f. /sr. *walaù*, -lyti = sbíratí, sklízeti (obilí); *pon'š Dėw'š jė walo*, bůh ho vzal, sklídl; *suwálaw* = sebrati, sklíditi. – sr. *wala* = moc/.

chladiti, *wėdinti*, -inu /sr. **voda**/; *wėdrinti*; *wėdsti*, -dziu /lüften/.

chomut, *kamantai*; také: *pawalkas*, -o, m. /t. povlek, v. **povleci**/.

chlad, *wėsa*, -ōs, f.; chladný, *wėsus*, -i.

chabiti, **chabu**, *kabù*, -bėti = vėšiti; *kabąs*, -anti, chabý, svislý; *kabinėjūs*, -ėtis, na někoho se vėšeti, buhlen (*kubiti?*); *kabinėjimas*, -o, m. Buhlerei; *kabė*, -ėš, f., skoba; *kablys*, -io, m. též závora; také: *sakaba*, -ōs, f.

chlubiti, sr. *kalbù*, -bėti (mluviti); chloubá, *kalba*, -ōs, f. (řeč, mluva).

chlum, *kálnas*, -o, m., vrch, hora; *kalwa*, -ōs, f. pahrbek.

chlumčané Litvini, *Lėtuwninkai kalninni* /takto slovou pruští, ruští jmenují se *Žėmaiczei*/.

chalupa, *kalúpa*, -ōs, f.; *kalúпка*, chaloupka.

chrpa, *charpa*, *karwžole*, -ėš, f. (kraví zelé) sr. **kráva**.

chovati, *kawóju*, -óti; *kawotojis*, chovatel; *kawóne*, -ėš, f., chov (chování); *pakawódinu*, pachovati, pohřbíti.

chechtati se, *kikioju*, -óti; pl. chechotać.

chytrý, *kytras*, -a; -us, -i; – *kytrastis*, -czio, m., chytrost.

chyže, *kiže*, -ės, f.

chůda, *kója*, -ōs, f. = noha.

chudý, *kúdas*, -a = hubený; špatný; *kúdas laukas*, hubená země.

chrt, *kurtas*, -o, m.

chytrý, sr. *kutrus*, -i, rychlý, kvapný.

chlap, *klápas*, -o, m.

chléb, *klēpas*, -o, m.; lotiš. *klaips*, got. *hlaiif*.

chrochtati, *krókiu*, -kti.

chvála, *kwola*, -ōs, f.; *kwoliju*, -iti, chváliti; sr. *kwētu*, *kwěsti*, zváti; † *kumas kwěsti*, za kmotry zváti; † *swodbą kw.*, na svatbu; *nekwěstam ney solo*, nezvaným není sedění (stolice). – sr. *kwoszu* n. *kwosztu*, -szti (?) zpravit, vyříditi; *kwószimas*, -o, m., zpráva, Kundschaft; *atsikwosztu*, upamatovati se.

K

kámen, lit. *akmũ*, -mens v. -menio m. srov. kmen.

kamenovati, lit. *akmenimmis métyti*.

kmen, *akmen*; sr. *akmũ* = kámen; *akmenélis*, -io, m. = kamínek.

kachna, rus. *utka*, *ántis*, -těs, f.

korouhev, prápor: Welúkas, -o, m.

květná neděle, v. *vrba* /vrbný den/.

krahu, *wyturwanagis*, -io, n. /sr. *wyturys*, -io, m. = skřivan/.

kop, kupa, wólas, -o, m. (Wall u. Haufen.); též podkladek, špalek.

kdy, když, kad, kadà; – *někad*, nikdy.

kachna, sr. *kagénu*, -énti, Hurtttern.

kláda, *kaladà*, -ōs, f. /v. *kovati*/.

Koleda, *Kalēdas*, -o, m.; *kalėdóju*, -óti, koledovati; *kalėdojem*, pprosíme za dárek.

kolej, sr. *kalēja*, pořad, pořádek; *mano kalēja*, pořád na mně jest.

kolesa, *kalésa*, -ōs, f., pol. *kolaska*.

kovati, *kālù, kálti*; též raziti (peníze); *káline*, -*ės*, f. vězení; *kálwis*, -*wio*, kovář.

kamenice, *kamanycze*, -*ės*, f., kamenný dům; pol. *kamienica*.

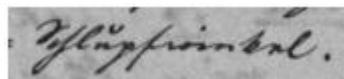
komora, *kamára*, -*ōs*, f.

kmen, *kamēna*, -*ōs*, f., kmen stromový.

kamarád, *kamerotas*, -*o*.

komín, *káminas*, -*o*, m.

Kampa, *kampas*, -*o*, m., kout, cíp; jistý kraj; malý porostlý ostrov; skýva chleba; srov. zákampí = *užkapis*, -*pjo*, m. = .

konopě, *kanapė*, -*ės*, f.; konopina (pole konopné), *kamapėna*, -*ōs*, f.

kančuk, *kanczúkas*, -*o*, m.

kausati, *kāndù, kąsti*; – *kāndis*, -*dzio*, m., kus; *kąsnoju*, -*oti*, kousati, žvýkati.

kytara litevská, *kanklas*, -*o*, m., nástroj jednoduchý kytare podobný, nyní již zašlý; – *kankles*, -*iũ*, f. pl.

kopa, *kapà*, -*ōs*, f., 60 kusů; *kapomis pardūti*, na kopy prodávati; – sr. *kypa*, -*ōs*, f., mandel /15 kusů/.

kop, kopec, *kápas*, -*o*, m. = hrob; *kápai*, pohřebiště; *kópczus*, -*aus*, m., mezní kop.

kápa, *kápe*, -*ės*, f., ženská čepice.

kaplice, *kaplyczia*, -*ōs*, f.

kopati, *kapoju, kapóti*; též *sekati*; *arklys žémę kapója kojimis*, kuň zemi kope kopytem.

koráb, loď, *karáblus, -aus, m.*; *karóblis, -io, m.*

kralík, *karalikkas, -o, m.* (místo *kralikkas Kaninchen*).

král, *karálus, -aus, m.* /sr. *káras = vojna/ srov. *karálas = vysoký, mocný.**

kralíček (pták) *karalélis, -io, m.*; *karálikas, -o.*

královna, *karalēne, -ēs, f.*

království, *karalyste, -ēs, f.*

krčma, *kárczama, -ōs, f.*; pol. *karczma*.

kord, *kárdas, -o, m.*

korál, *karélka, -ōs, f.*

kočár, *karēta, -ōs, f.*

kapr, *kárpa, -ōs, f.*, *karpis, -pjo, m.*

krb (koš) *karbas, -o, m.*

krkati, *karkiu, -kti* (*kejhati, kdákati, krákati*).

=**krát** (něm. =*mal*), *kartas, -o, m.*; *kartą, jedenkrát, du kartu n. dukart', dvakrát, tris kart's, třikrát; kartais, někdy (krát); kartas po kartą, ráz za rázem; kartù,*

najednou; *dar wēnq kartq*, ještě jednou. – *karta*, -*ōs*, f. = řad, stupeň; pokolení; *wissa ta karta iszmirre*, celé pokolení vymřelo. Srov. slov. *Krt.* – sr. *kartùs*, -*i* = trpký.

káratí ? sr. *kārù*, *kàrti*, pověsiti (člověka n. zvíře); *karstau*, -*styti*, oběsiti; *katurwe*, -*ēs*, f. šibenice.

korouhev, *karúna*, -*ōs*, f. /sr. *kārù*, *karti* = pověsiti ?/.

koruna, *karúna*, -*ōs*, f.

kráva, *kárwe*, -*ēs*, f.; *karwžole*, -*ēs*, f. = chrpa, kraví bylina; *karwēna*, kravina (maso).

kdo, co? *kas* m., *ka* f.; *kam*, proč? *kamè*, kde? *kas dēnq*, *kasdēn'*, každý den; *kas ryt's*, *rytq*, každé ráno; *kas wakar's*, každý večer.

kosa, *kassà*, -*ōs*, f. = rulík /sr. **česati**/.

kopati (sr. **česati**), *kàssu*, *kàsti*; *apkassu*, okopati; *apkassas*, příkop; *pakassu*, zakopati; *pakassas*, -*o*, m. hrob; *pakassina*, -*ōs*, f. pohřeb slavný.

koš, *kaszus*, -*aus*, m.; *kaszus neszamas*, koš nosný (Sänfte); též *kaszéle*, -*ēs*, f. – *Asz pon's*, *tu pon's*, *kas nesz kaszéle*, já pán, ty pán, kdo ponese koš? – *kaszikkas*, -*o*, m. košík.

kotva, *kátas*, -*o*, m.

kočka (kota), *kátě*, -*ēs*, f.; *kátas*, -*o*, n. *kátinas*, -*o*, m., kot, kocour.

kočičí zelí, *kátžole*, -*ēs*, f.

kotel, *kátilas*, -*o*, m.

kauga (srb. = bitva), *kawà*, -òs, f.

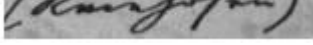
kozák, *kazakas*, -o, m. – *kazelėkas*, *kaselėkas*, -o, m., houba kozák.

kmotr (kmoch, kum-och), *kaimynas*, -o, m., soused; *kaimynka*, -òs, f., sousedka; *kaimynyste*, sousedstvo – od slova *kėmas*, -o, m., ves, dvůr selský /šlechtický: *dwaras*/; *kėmonas*, -o, m. sedlák; *kėmonka*, -òs, f., sedlka; – sr. *kaimėne*, -ėš, f., stádo.

kůna, *kiaune*, -ėš, f.

kolik *kėli*, m., *kėlos*, f. pl.

koleno (od *kolė*, sr. semeno, símě), *kėlis*, -io, *kėlis*, -io, m.; kolínko na stéble.

kalhoty, *kėlines*, -ũ, f. pl. ( ).

kel, *kėlmas*, -o, m. = pařez; sr. *kėlu*, *kėlti*, zdvihnouti; nésti; počítí; – *kėras*, -o, m. stoněk od zlomeného stromu.

krt-ek, *kertus*, -aus, m.

kvėsti, *kėtu*, *kėsti* (m. *kwėsti*); *kwėtka*, květina; *issikėtęs*, vykvětlý.

klíti /viz pod Č/; zaklínati (duchy, d'ábla), *užkeikiu*; zaklínač, *užkeiktojis*, -o, m. /v. *hodlati*/.

kejklíř, *kiklėris*, -io, m. = mastičkář.

klobása, *kilbásas*, -o, m.; -sus, -saus, m.

klín, *kylys*, -io, m. – Keil; též: *klynas*.

kýlavý (Bruch) *kiloczus, -aus, m.*

křičeti, *kirkiu, -kti*; též *kdákati*; – *kirklys, -io*, cvrček.

kabát, *kóbotas, -o, m.* (ženský kabátek).

kadidlo, *kodylas, -o, m.*

kád', *kodis, -dzio, m.*; *kodzus, -aus, m.*

kol-ik, *kól*, = dlouho-li, daleko-li; *tól – kól*, tolik – kolik.

klikati (křičeti), *klykiu, klykti*; *klyka, -ōs, f.*, křik (o dětech); *klykáuju, -áuti*, výskati.

křivo-nohý, *kliwas, -a.*

klásti, *klóju, klóti*; *paklódas, -o, m.*, co je podloženo; podšivka etc.; *prikladas, -o, m.*, peřina; příklad (paradigma).

klaněti se, *klónojūs, -otis*; *klónis, -io, m.* sklon, nížina v poli; *paklánas, -o, m.* poklona.

kmín, *kmynai, -ũ, m. pl.*; *kimmynai, knywai.*

knot, *knátas, -o, m.*; *knatélsi, -sēroti*, knotky šířené.

kočka, *knauka, -ōs, f.*; *knauju, knauti*, kňoukati, mňoukati.

kniha, *knyga, -ōs, f.*; nyní jen v plur. *knygos, -ũ, czernkniges, -giũ*; *júdknyges, -giũ, f. pl.*

krak, **krahuj**, *krakis*, -io, m. Schwarzspecht, *Picus martius*, *krakiu*, -kti, bouřiti, hučeti (o moři), *krankiu*, -kti, krákati; *krauku*, -kti.

kropiti, *krápinu*, -inti; *krapiju*, -iti.

kraj, *krásztas*, -o, m.; též hranice; břeh říční.

krejčí, *krauczus*, -aus, m.; pol. *krasiec*.

krev, *kraujas*, -o, m.; *kraują sawo atgauti*, pomstíti se /kořen: *krú-* n. *krúw-*, slv. *kr'v'*-, lat. *cru-or* (*cru-entus*, *crud-elis*), stprus. *krawja*, skr. *krawja* (maso)/.

křen, *krėnas*, -o, m. = Meerrettig.

kresliti, *krėsiju*, -iti; *krėsa*, -ōs, f. okres, kruh; *žėmėš krėsas*, okruh země.

kříž, *kriksztas*, -o, m.; *kryžus*, -aus, m. křtiny (hostina), *kriksztynos*, -ũ, f. pl.; *krikszczonis*, -nio, křesťan; *kryžėlis*, -io, m. S. kříže povýšení den.

křivý, *kriwas*, -a ; ve vriddh. *kreiwas*, -a; *kriwidà*, -ōs, f. křivda; *kriwdiju*, -iti, křivditi.

křížovati, *kryžawóju*, -žawóti.

krásti, *krodziu*, *krosti*, uříznouti.

kroupa, *krópa*, -ōs, f.; dále *krópe*, -es, neštovice.

krása, *krosas*, -o, m. = barva, barvidlo; *krosa*, -ōs, f.; *krosiju*, -iti, barviti.

kroupa, *krūsza*, -ōs, f. = sutky (jinak *lėdai*); *krusza* = kus ledu.

kvapiti, sr. *kwápas*, -o, m. dech; povětří (průvan): zápach.

květ, *kwėtka*, -*ōs*, f.; též kytka; *lauk š kwėtkas nesz*, pole kvítí nese; sr. *kwėtys*, -*czio*, m. pšenice, obyč. v plur. *kwėczei* n. *kwėtei*.

kalý, *nekalý*, sr. *moci*.

krásný, *grāžus*, -*i*; *grāžybe*, -*ēs*, krása, krasota; *grāžilas*, -*o*, m. líčidlo.

kraužiti, *grėžu*, *grėszti*, točiti, kroučiti; *grėsztis*, točiti se; *grąsztau*, -*tyti*, sem tam se obracetí.

kapradí, *papartis*, -*czio*, m. (pol. *paprč*).

křepelka, *pėpala*, *putpelà*, -*ōs*, f.

květná neděle, *pupūlinne nedėla* /*pupėle*, *púpele*, -*ēs*, f. = pupa vrbová, Knospen/; též *pupūlū nedėla*.

Květen měsíc, *Beržėlis*, -*io*, m, (Březen; v. *břtza*); *Beržinnis*, -*io*, m.

kometa, *dangaus rykszte* (nebeská metla).

kouř, *rúkis*, -*io*; *rúkas*, -*o*, m. /*k-r*, *r-k*/.

kvěsti, *žydmi* (*žydu*, *žydziu*), -*dėti*; *žėdas*, -*o*, m. květ; *žėdu*, -*dėti*, kvěsti; *Žėdėkle*, dárkyně květu, přijmí Žeminino.

klíti, *kóloju*, -*oti*; – *kolone*, -*ēs*, f. klení.

kopí, *koplja*, -*ōs*, f.

kop, *kopec*, sr. *kópu*, *kópti* = vystupovati, vzhůru lezti; *pér tworą kópti*, přes plot lézti; *kópta*, -*ōs*, f. výjezd.

kapusta, *kopùstas*, -o, m.

kára (trest), *kora*, -òs, f.; *koróju*, -óti, kárati.

kula (jih. sl. = věž), *kóras*, -o, m.

kašlati, *kósu* n. *kóstu* (též *kósmi*), *kósti* n. *kosěti*; *kosulys*, -io, m., kašel.

kat, *kótas*, -o, m.

kava, *kavka*, *kówa*, -òs, f.; *kowas*, -o, m.; *naktikówa*, krkavec.

kauga (jih. sl. *putka*, *bitva*), *kowà*, -òs, f.; *kówiju*, -iti, potýkati se (sr. *kówe*, -ěs, f. = náves, místo ve vsi, kde dobytek ráno i večer státi můž.).

kázaní, *kózonis*, -nēs, f., -nio, m.

kázati, *kárati* koho, *kóžniju*, -iti.

každý, *kóžnas*, -a.

kůl, *kůlas*, -o, m.; *užmokēs*, *kad kůlai žalios*, zaplatí, až koly zelenati se budou.

kúpa (výkupné) *kůpa*, -òs, f.

kdákati, *kudokiu*, -kti.

kovati, *kouti*, sr. *kújis*, -jo, m. = kladivo.

koukol, *kūkálas*, -o, m.; pl. *kukalai*.

kukati, *kuku*, *kukti* = křičeti, výti; *kukauju*, *-auti*, kukati co žežhule n. sova.

kule, *kulē*, *-ēs*, f.; *kuleis* = kulmo, co nejrychleji; *kulkà*, *-ōs*, f. = kulka /sr. *kullu*, *kulti* = tlouci/.

kum, **kmotr**, *kúmas*, *-o*, m.; *kumai*, kmotrové; *kúma*, *-ōs*, f. kmotra. *Duma szirdēs kuma*, myšlenka srdce kmotra (ze srdce jdou myšlenjy).

komoň, *kūn*, sr. *kumméte*, *-ēs*, f. (demin. od *kumme*), kobyłka (také na houslích); *kummelczina*, mrcha kobyła; sr. *kunna*, *-ōs*, f. mrcha; *kuinas*, *-o*, m. hubený kůň.

kněž (v starém smyslu, více než pán), *kùningas*, *-o*, m. *kùniġ's*; *pon's kùniġ's*, pane kněže (faráři); *jau dabar ir ponus kunigais pagáuna wadinti*, již nyní i pány kněžimi počínají nazývati; *kùninge*, abatyše; *kuningēne*, farářka.

kupa, *kupa*, *-ōs*, f.; *kūpa*; *kùpinu*, *-inti*, kupiti; *kopju*, *kūpju*, *-pti* = též; *užkaupa* (co přes kupu jest) přídavek, nadvažek.

kupec, *kupczus*, *-aus*, m. (též obchodník).

kuroptva, *kurapka*, *-ōs*, f. = ťopka; *kurkinas*, *-o*, ťopan.

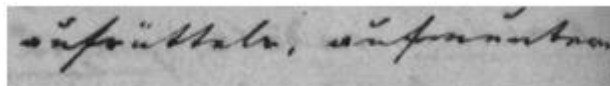
Krt-ek, *kurmis*, *-mjo*, m. /sr. *kurrù*, *kùrti* = stavěti, dělati; – trobą prakurrù, dům počítí stavěti.

krp (střevíc) *kurpe*, *-ēs*, f.

kurva, *kùrwa*, *-ōs*, f.

kout, *kútis*, *-czio*, m. = chlív.

kutiti, sr. *kuttu*, *-tēti*,

kitzeln.

klusati, *kuiszu*, *kuiszti*; (na špatném koni) *klesnóju*, *-óti*.

klapati, *klabu*, *-běti*; *dantys kiba*, zuby klapají; *klabinu*, *-inti*, *klapati*, *zaklepati*.

klopota, *klapatà*, *-ōs*, f.

klepati (pomlouvati) *klapóju*, *-oti*; *paklapa*, *-ōs*, f., poklep, pomluva.

klest

kliti, *klij*, *klijei*, *-ũ*, m. pl.; *klijóju*, *-óti*, klížití.

L

luh, luka, sr. skr. *lus* n. *lukh* = planina. (L. 32/1).

loket, *alkune, elkune*, -ěs, f.

léto, *wásarà*, -ōs, f.; *wasaraugis*, -io, m. = letorost (*wasara-augis*); *wasarinnis*, -e, letní, teplý.

Leden, **Wasáris**, -io; **Wasárus**, -aus, m. /*věsa*, -ōs, f. = studeno, hladno/.

libra, *waszkas*, -o, m. (vážka? od váha).

lék, *waistas*, -o, m.

Litvín   praví (věrní) Litvíné, *wěрни Lėtuwninkai*.

lučiti, sr. *wyliczia* = šíp (co se vylučí).

levice, *kaire*, -ěs, f.; *ant kairės*, k levé, po levé ruce; *kaire koja*, levá noho; sr. Χειρ..

levý, *kairas*, -a.

led, sr. lat. *gelu*, a lit. *gélumà*, -ōs, f., tuhá zima; v. **žel**.

loni, *pé[r]nay*, adv.; *nũ pérnay*, od lonska; *užpérnay*, předloní; *propérnay*, před 3 lety.

los, *burta*, -ōs, f.; *burtas mesti*, losy metati /sr. **vražiti**/.

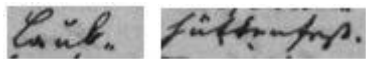
libý, **ljubý**, *lábás*, -a; *lába děna*, dobrý den; *láb's ryt's*, dobré jitro; *lab's wákar's*,

dobrý večer; *lába naktis*, dobrou noc.

lûj, *lajus*, -aus, m.

list, *laksztas*, -o, m.; *lâpas*, -o, m.; pl. *lâpai*, Laub, listí; *lapû* (*lapinnû*) *szwente* ,

lîzati, *lâku*, -kti.

loučiti (spojiti), *lancziju*, -iti; *sulancziju*, sloučiti.

louka, *lankà*, -ôs, f.; *lénka*; – *palanke*, -ês, f. polučí.

listný, *zelený*, *lapotas*, -a; *lapoju*, -oti, listěti, listnouti.

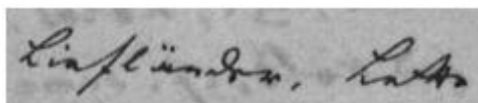
lopatka, *lapatka*, -ôs, f. Schuchreblech.

lopucha (bylina,) , *lapukas*, -o, m.

losos, *lasasza*, -ôs, f.; *laszis*, -io, m.

lotr, *lâtras*, -o, m.

Lotyš, *Latwys*, -io, m.,

lev, *lâwas*, -o, m.; *lêwas*.

levandule, *lawenda*, -ôs, f.

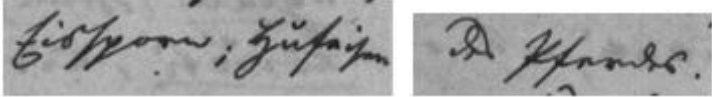
lit = kup, sr. *laidas*, -o, m. = rukojmí; *laidóju*, -óti, ručiti.

list, *laiszkas*, -o, m.

louka, sr. *laukas*, -o, m. = pole, role; venek; *ant lauko gywénti*, na venku (ne ve vsi) živ býti; *laukininkas*, rolník.

leda-jaký, *ledákas*, -a = ničemný, špatný, neúrodný; *ledaki žmones*, ničemná lůza.

led, *lédas*, -o, m.; pl. *lédai*, též *sutky*; *lédai lyja*, padají kroupy; *stogũ lédai*, rampouch; *lédinyczia*, -õs, f. klouzačka; *ledoju*, -oti, ledovatěti; *ládžingas*, -o, m.

ledwa, *ledwà* (pol. *ledwo*).

líti, *lěju* (*lěnu*), *lějau*, *lěsu*, *lěti*; *lětas*, -a, litý; *laistau*, -styti, polívati (iterat.); *issilějimas*, -o, m. povodeň; *palaistau*, polívati; *pralěju*, proliti; *prilaistau*, přilívati.

letěti, *lěkiu*, *lěkti*; *lěkióju*, -oti; *lakióju*, třepetati se (o srdci).

lékař, *lěkorius*, -aus, m.; *lěkarsta*, -õs, f. lék; *lěkarauju*, -auti, léčiti.

loutka, *lělě*, -ěs, f.; *akěs lělě*, panenka oční.

lilie, *lělija*, -õs, f.

lem, **lemovati**, sr. *lémju*, *lémenti* = ustanoviti, určiti. *Lémtas likkimas*, určený osud; *loma*, -õs, f. cíl, konec; *lomą lémenti*, cíl položit; *nulémimas*, -o, m. osud, určení.

lehký, *lengwas*, -a (*lyngwas*); *isz lengwo*, zlehka; *palengwà*, polehku.

Lech (Polák) *Lénkas*, -o, m.; *Lénkai*, *Lénkũ žéme*, Polsko.

lenka, l. *lénke*, -ěs, f.

lípa, *lěpa*, -*ōs*, f.; *lěpinne*, -*ēs*, f. lípenný.

Litva, *Lětuwà*, -*ōs*, f.; *Lětuwis*, -*wjo*, m. Litvec.

lev, *lěwas*, -*o*, m.; též *lútas*.

lízati, *lěžu*, *lěszti*; o hadu uštknouti; *lěžuwis*, -*wjo*, m. (lizač) – jazyk; řeč.

líče, *lycus*, -*aus*, m. = zanmení, známka /sr. lisovati stromy k poražení/; corpus delicti. *wagis ant lycaus nutwértas*, zloděj při skutku (na líci) dopadený; – *lyczyna*, -*ōs*, f. larva, kukla; *lyczininkas*, -*o*, m. zabuklenec.

lišba (číslo), *liczba*, -*ōs*, f. /pol. liczba/.

liča (contr. *suda*), *lycznas*, -*o*, m. zbytek, přebytek; *lycznas*, -*a*, přebytečný, co nejde v sudu et. /v. **lika**/.

líti (pršeti), *lyja* (*lyna*), *lyti*; *lytus*, -*aus*, m. déšť; *lětus*, též.

lika sr. *lykus*, -*aus*, m. přebytek, zbytek; *lěkmi* n. *lěkiu*, *likti*, zbýti; *likkimas*, -*o*, m. zbytek; konec; též osud, smrt. *Tai buwo jo likkim 's*, to bylo mu souzeno. /sr. *dolja*/.

lichý, *lěkas*, -*a* = zbylý; *lyg' ar lěk'*, suda nebo licha? *antras lěkas*, druhý zbývající (nad deset), dvanáctý, atd.; *likkinūs*, -*intis*, na zbyt n. v zadu zůstatí; *laikau*, -*kyti*, učiniti, aby něco zůstalo, pročež držeti, míti; *laikaus*, -*kytis*, džeti se koho n. čeho; zdržeti, zdržovati se.

lano, *lyna*, -*ōs*, f; *lyne*, -*ēs*, f.; *lynas*, -*o*, m.

lezti, *lindu* n. *lindziu*, -*děti*; *ī namus*, do domu; *landžóju*, -*oti*, ob-lízati; *landa*, -*ōs*, f. díra; *ilandá*, jáma, jeskyně; – *liszczoju*, -*oti* = lézti.

lepiti, *lippau*, -*pyti*; též formovati z vosku, z hlíny.

lípnouti se, *limpù, lipti; lippus, -i, lepky; lippikai, -ũ, m. pl. lep; prēlipa, -õs, f.*

přilepa / /.

látí (štěkati), *lóju, lóti; lojikkas, -o, m. (štěkač).*

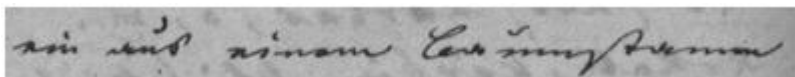
Loki (v mith. germ.) sr. *Lókis, -io, m. = nedvěď /viz. sed./.*

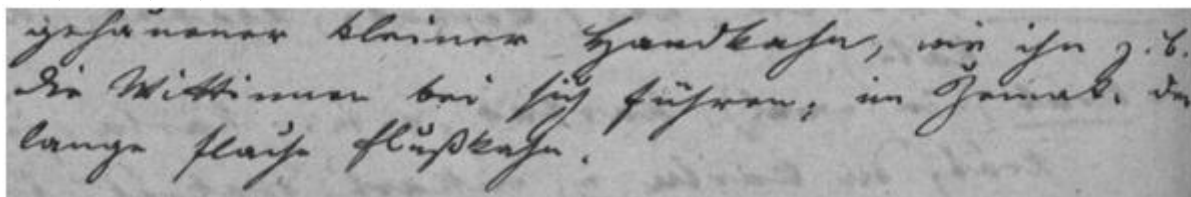
lopata, *lopētà, -õs, f.*

lze, sr. *lósas, -a, los, feni; isz loso noro, z dobré svobodné vůle; losa tai man, lze to mi; losybe, -ēs, f. svobodna od čeho.*

líbiti, (belieben) *lūbu, -bēti; lubu.*

lod', *lūtas, -o, m.*

lubiti (milovati), *lūbiju, -iti; lūbijūs, -itis, milovati se; palūba, -õs, f. libost.*

lekno, *lukne, -ēs, f. Nymphaea lutea.*

luština, *luska, lūksztas, -o, m.; iszlūksztiju, -iti, vyluštiti.*

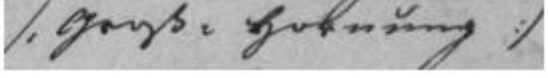
liko, *líčí, lūnkas, -o, m.*

loupati, *luppu, lūpti; loupiti; luppikkas, -o, m. dřič, ras.*

lev, *lūtas, -o, m.; lūte, -ēs, f. lvice.*

litý, sr. *lev.* – sr. *lutynas*, -o, m. kaluž; *lutis*, -ė̄s, f. bouřka, nečas /sturm/.

Leden, *Diddélis raguttis*, Velký roh n. rožník /

 /.

Listopad, v. **Hruden**.

M

mladý, *jaunas*, -a; od mladosti, *isz jaunũ dẽnũ*; mladost: *jaunikkyste*, -ẽs, f., *jaunysta*.

měsíc, *menũ*, ; nový m., *jaunas menũ*, také: *jaunaitis* /v. *jinoch*/; *jaunmẽnũ*.

mladost, *jaunybe*, -ẽs, f., *jaunummas*, -o, m., *jaunimmas*.

moře (litevské, ostsee) *juries*, -ũ, f. pl.; pomoří, *pajures*, -ũ, f. pl.

moc, **síla**, *wala*, -lõs, f.; zmoci: *walõti*, -õju; přemohu: *iszwaloju* /sr. *priwalau*, potřebuji čeho; *priwalũs*, -i, potřebné; *priwalimas*, -o, m. potřeba, nevyhnutelnost; *priwolẽ*, -ẽs, f. = potřebnost, povinnost/.

muž po druhé ženatý: *pãwadas*; *užkurys*; *preikszas*.

manželství, *wenczawonyste*, -ẽs, f. /v. *oddãvati*/.

muž, (lat. *vir*) *wyras*, -o, m.; také manžel. – *wyriszkis*, -io = též; – *wyrẽne*, -ẽs, f. = žena, mužka. *wyrẽde* = žena zlá, mužák.

msta, *patẽsza*, -õs, f. (t. potěcha, v. t.).

měsíc v podobě srpů, *dalgakynos*, -ũ, f. pl. /*dalgis* = kosa/.

měsíc v ubývání (poslední čtvrt), *delczia*, -õs, f., *ant delczyõs eit*, jde mu (hospodářství) nazpátek. Sr. *delczus*, -aus, m. měsíc; obojí od dělení.

můra (motýl) *drũgis*, -io, m.; kteréžto slovo však také zimnici znamená.

mluviti, *kalbũ*, -bẽti.

motyka, *kapone*, -*ės*, f. /v. **kopati**/.

měsíc, *kunigaikštis*, -*czio*, m. (t. kněz, v. tam); m. křivý, *kreiwulis*, -*io*, m. (*kreiwas*, -*a* = křivý); slunce, měsíce zatmění, *sauleš*, *menesio gadinnimas* /*gadinnu*, -*inti* = zkaziti, zabiti/.

moci, *galù*, *gelėti* (sr. *val-ere*); též zdrav býti; *galùs*, -*ėtis*, dobře se míti; *galė*, -*ės*, možnost; *galunas*, -*o*, mocný pán; *galybe*, -*ės*, moc, síla, mohútlost; *wisgalis*, všemohoucí; *negalėti*, nemocen býti.

p. **Marie zvěstování** (25 Mart.) **gandrinne**, -*ės* /od *gandras*, -*o*, m. = čáp; poněvadž toho času čápy se navracují/.

p. **Marie očistování** (hromnice), **Grabnycza**, -*ōs*, f.

muž, *patis* n. *pat's*, gen. *patēs*, m. = manžel; samec; *tas pat's*, ten sám; *wežim's pat's bėgt*, vůz sám běží; *ant patēs kraszto*, na samém kraji /viz **sam-ec**/.

myš, *pelė*, -*ės*, f.; *pelės ugnis*, oheň hnilý /sr. *pelù*, -*léti* = plesnivěti/.

mléko, *pėnas*, -*o*, m. /v. *pėna*/.

měsíc, *prėszpylis*, -*io*, m. = měsíc k úplnku přicházející; *puspylis*, -*io*, m. první čtvrt /polouplný měsíc, v. *plniti*/.

p. **Marie zvěstování** (25 Mart.), **Blowėszus**, -*aus*, m.

mrtvý, sr. *lawónas*, -*o*, m. mrtvé tělo; *kúdikis lawón's*, dítě jest mrtvé; *Lawongalwà*, umrlší hlava; *laidoju*, -*oti*, pohřbiti; *laidotuwes*, -*wjũ*, f. pl. pohřební kvas.

moc, *máce*, -*ės*, f.; *mácis*, -*ės*, f.; *mācnus*, -*i*, mocný; *macnórus*, -*aus*, m. mocnát; *macnybe*, -*ės*, f. mocnost, mohútlost; *mácziju*, -*iti*, pomáhati; *pámacze*, -*ės*, f. pomoc; -*magóju*, -*óti*, pomáhati.

mohila, sr. *Magilà*, -òs, f. bohyně zlosti, moru, smrti; *imma jì magilòs*, vem ho čert.

molba, *maldà*, -òs, f. *Maldòs děna*, staropruský kajicný a modlitební den.

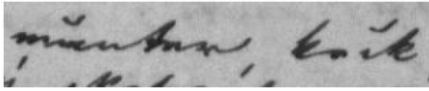
mo(d)liti (*prostiti*), *mèldziu*, *melsti*; *meldziùs*, *melstis*, modlití se, k-p. *dėwo*; *meldimas*, -o, m. modlitba.

mlíti, *mālù*, *málti*; *malúnas*, -o, m. mlýn; též *malnyczia*, *melnyczia*, *melnycze*; *wějmalunis*, -io, m. větrný mlýn.

matka, *mamà*, -òs, f. (*momà*): demin. *maméle*, *mamaite*, *mamáte*, *mamyte*, *mamuže*, *mamužele*, *mamužyte*, *mautte*, *mamultyte*, -ěs. – *mamka*, -òs, f. kojná.

man, dat. *maněs*, mně; gen. *manę*, mne; acc. *manimi*, mne; inst. *manijè*, mnou; – *mánas*, -a, můj; *manásis*, -nòji, můj (empti.); *maniszkis*, -e; *maniszkas*, -a = můj; *tai ne maniszkas daikt's* (to není mojí věc) to se mne netýče. /sr. *vidėti*, *matàu*/.

mníti, *manau*, -nyti; – *menù* n. *minù*, *minėti*, pomníti něčeho; *menù*, *minti* n. *míti*; uhodnouti; napomínati; *minėjimas*, -a, pamětihodný, pamětný; *minawoju*, -oti, pomníti, jmenovati; *menūs*, *mintis*, zkušený býti čeho; *menas*, -o, m. zkušenost, umělost; *iszmona*, -òs, f. *iszmintis*, -ěs, rozum, um, moudrost; *paminėtinas*, -a, pamnětný.

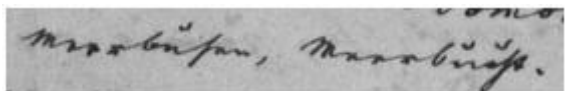
moudrý, sr. *mandrus*, -i = klug; *mundrus*, *mudrus*, -i, *mudrus gaidys*, bujný kohout; *m. alus*, dobré pivo.

mráz, **morús**, sr. *máras*, -o, m. = mor /v. *mru*/.

mor

moře, *máres*, -iũ, f. pl.; *pámaris*, -e, pomořský; *pámaris*, -io, m., v pl. *pámarei* = pomoří; *Pámareis* = Pomořsko; *přěmares*, -iũ, f. pl.

mramor, *marmoras*, -o, m.

měřiti, sr. *mástas*, -o, m. loket.

mošna, *mászna*, -õs, f. (pytlíček).

měřiti, *matóju*, -óti /o mírách dálných; *selkiu* o mírách dutých/; *maczus*, -aus, m. míra; *màtas*, -o, m. odměřený kus; *matskaikis*, -io, m. měřice.

maličký, *mazynikas*, -a /od koř. *máz* (*maž* – *mas*, *mac*)/ sr. mezinec = malík; *mazgélis*, -e, maloučký; *maskas*, -a, malý; *macynikas*, -a, maličký; *máž*, málo; *maž be maž*, skoro; *mažù*, snad; *mažẽ*, -ẽs, f. maličkost; *pamaži*, pomalu; *mailus*, -aus, m. maličkost.

mýti, *mazgóju*, -oti; *mazgójùs*, -ótis, mýti se.

měna (směna), *mainas*, -o, m. *Mainai warnams*, *prėdai waikams*, měnu krkavcům, přídánek dětem; *mainau*, -nyti, měniti, směňovati; *mainaus*, -nytis, změniti se.

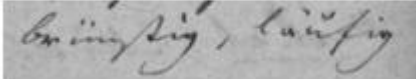
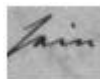
měch, měšec (pytel), *máiszas* (*mászas*), -o, m. /v. *měřiti*/; *maiszélis*, -io, m. měšiček.

měta (co se pohodí, pometne) *maita*, -õs, f.; *maitweda*, -õs, m. f. ničema člověk.

močál (na louce) *maiwa*, -õs, f.

mútiti se, **nuditi** se, *maudziu*, *mausti* (*maudà*, -õs, f. = starost, péče).

mýti se, sr. *máudau*, -dyti (*máudau*), potápěti; koupati, plavati; *máudaus* (*máudaus*), -dytis, *maudijùs*, -itits = kopati se.

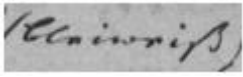
majiti, sr. *mauju*, *mauti* = , navleci; *žėdą užmouti*, prsten na prst
vstříčit; – ? sr. *mausziu*, *mauszi*, , (o krávi).

meč, *meczius*, *-aus*, m.

myslivec, *medėjis*, *-o*, m. *Ne vissi tē medėjei, kurrė kumposes trubas neszoj'*, ne všickni ti myslivci, kteří kříví křivé trubky (růžky) nosí; – *medwysus*, *-aus*, m. též (*wyju*, *wyti* = honiti, stíhati); *medzióju*, *-óti*, honiti, loviti /sr. *mėdis*, *-dzio* = strom/.

medvěd, sr. *medinnis*, *-e*, divoký (co v lese jest; *mėdis*, dřevo, strom).

med, *medūs*, *-aūs*, m.; *medunkas*, *-o*, m. perník, marcipán.

mod-rý, **mel-inas**, *-a* (*mėle*, *-ėš*, f. modř); *mėlyne*, *-ėš*, f. modrá jahoda; sr. *meletà*, *-òš*, f. datel, *Picus viridis*, *Merops*; sr. *melus*, *-aus*, m. běl ().

matka, *memme*, *-ėš*, f. /viz mama/.

mesíc, *menesis*, *-io*, m. (luna i čas); *menũ*; *menesio ligga*, náměsíční nemoc; též *menesyne*; *menesėna*, *-òš*, f. svit měsíce; *menũ jau pazymus*, měsíc již poznamenán (po novém měsíci).

míra, *mėra*, *-òš*, f.; *mėras*, *-o*, m.; *mėris*, *-io*, m. cíl, konec; *mėkra*, *-òš*, f. mírka (k měření; *mėrininkas*, *-o*, m. nůž; *mėrnas*, *-a*, mírný; *mėroju*, *-óti*, měřiti, přiměřovati; *mėriju*, *-iti*, mířiti).

Martin, *Marczus*, *-aus*, m. *Mėrtinas*, *-o*.

mrkati, *mėrkiu*, *mėrkti*; *mirklóju*, *-óti*.

mrcha, *zmrlina*, *merlėna*, -*õs*, f.

mokrý (vlhký), *mėrnas*, -*a*; *mėrniju*, -*iti*, vlhčiti, slizké činiti.

Martinská hus, *Mertininne žasis*.

maso, *mėsa*, -*õs*, f.; *mėsingas*, -*a*, masný.

míra (mírnost), *mestas*, -*o*, m.; *mestus*, -*i*, mírný, *mestoju*, -*oti*, měřiti, ohražovati.

město, *mėstas*, -*o*, m.; *mėsczónis*, -*nėš*, m. měšťan; *mėsczonka*; – *mėstwaldis*, -*dzio*, m. purkmistr.

meškati, *meszkóju*, -*óti* (loudati se).

máta, *mėtà*, -*õs*, f.

měta (hod, čas), *mátas*, -*o*, m. **1. čas**; *mėta truputtis*, okamžik; *rytą mėtą*, ranního času; **2. hod** (rok) obyč. v pl. *Bus mėtai po kaledũ*, bude rok po vánocích; *ĩ dwíliką mėtą eit*, do 12ho roku jde; *pėr wissus mėtus*, po celý rok (po vše hody); *metũ czėsas*, (hodũ čas) roční čas. *mėtinnis*, -*e*, časný, roční; *metinne dėna*, výroční den; *mėtingas paminkslas numirrusujũ*, výroční památka zemřelých; *karsztinėlis*, -*czio*, m. psi dni; *szĩmet*, ten rok; *wasarmėte*, -*ėš*, f. letní čas.

metati, **mesti**, *metũ*, *mesziaũ*, *mėssu*, *mėsti*; *burtą mesti*, losy metati; *mėtau*, -*tyti*, metávati, házeti; *metimas*, -*o*, m. hod; též *metinas*; *mėstuwai*, -*ũ*, m. pl. člunek tkalcovský. – *kátą iszmesti*, kotvu vrhnouti; *isz službõs iszmesti*, s úřadu svrhnouti.

mlha, *migla*, -*õs*, f.; *miglinga dėna*, mlhavý den; *migloja*, -*oti*, mlží se.

Michal, *Mikkas*, -*o*; *Mikkelinne*, -*ėš*, f. S Mich. den.

mīle, myla, -ōs, f.

mýliti se, milliju, -iti.

mouka, miltai, -tū, m. pl.

milovati, mylù, mylėti; mylūs, -ētis, milovati se; mylimas, -a, milý; mylus, -i, přívětivý; zamilovaný; mėlas, -a, milý, drahý; méile, -ēs, f. láska; meilūs, -i, laskavý.

melisa, milúszke, -ēs, f.

mléko, sr. milžu n. melžu, milszti (mléčiti) mole facere; mulcere, melken, dojiti.

měkký, minksztas, -a; minksztu, -szti, měknouti; minksztinu, -inti, měkčiti.

mnouti, minu n. minnu, minti (míti) k. p. len; wargonus minti, měchy šlapati;

neminti linnai, nemnutý len; minūs, mintis, potýkati se, .

mru, **mor**, kořen mir (lépe m-r), skr. mri; mirsztu, mirti, mřiti, zemřiti; mirsztus, -i, smrtelný; též mirtinas, -a; marszkinnei ant mirtinēs, košile umrlčí /mirtina, -ōs, f. = mrtvina/ máros, -o, m. v pl. mării = mřeti; mor; též martuwe, mártwe, -ēs, f.

močiti, mirkau, -kyti = potopiti, namočiti; markau, -kyti, len močiti; apmirkstu, rozmočiti se, **změkčeti**.

mysl, mislis, -ēs, f.; pomyšlení, mínění; mislingas, -a, myslný; misliju, -iti, mysliti; mislenėju, -ėti, rozmýšleti.

mísiti, misztu, miszti; maiszau, -szyti; maiszytis, mísiti se; maisztas, -o, m. zmatek, zbouření.

mohila, *mogilla*, -*ōs*, f. hřbitov (ve vsi, ve starých listinách).

Máj měsíc, *Mojus*, -*aus*, m.

moci, **mohu**, *móku*, *mókēti*; *mokējimas*, -*o*, m. možnost; plat; *mokéstis*, -*czio*, m. placení, daň, náklady; *mokinù*, -*inti*, učiti atd. *mokituwe*, -*ēs*, f. škola.

malovati, *molawóju*, -*óti*; *molawóne*, -*ēs*, f. obraz (malování);

meloun, *molúnas*, -*o*, m.; *molúgas*.

máry, *móras*, -*o*, m. vždy v pl. *mórai*.

moruše, *móras*, -*o*, m.

mrkev, *mórka*, -*ōs*, f. *Daucus carota*.

mast', *móste*, -*ēs*, f.; *móstiju*, -*iti*, mazati.

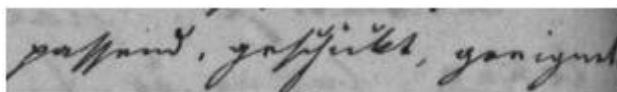
mučiti, *múcziju*, -*iti* /od *múka*/; *múkinu*, -*inti*.

muka, *múka*, -*ōs*, f.; *múkas*, -*o*, m.

mezek, *mulas*, -*o*, m.

mořidlo, **močál**, *mulwe*, -*ēs*, f.; *murdynas*, -*o*, m.

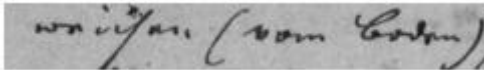
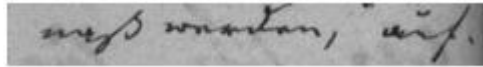
motorný, *muntus*, -*i*, ;
ēs, f. nemotornost.

nemuntybe, -

mur (zeď) *múras*, -*o*, m. /též v Žem./; *muróju*, -*óti*.

morasti, sr. *murstu, murti*, ;

imurręs kėlas, morastová cesta.

musiti, *músiju, -iti* (v Žem.).

moucha, *musse, -ės, f.; mussomirris, -io, m.* muchomůrka (houba).

mýdlo, *muilas, -o, m.; muiliju, -iti*, mydliti.

mýto, *muitas, -o, m.*

mrav, sr. *nořiti*.

Mlad'átek den (27 Dec.) *sausa dėna* /suchý d./

měřiti, *seikiu, -kėti; saikiu, -kėti; saikas, -o, m.; seikybe, -ės, f.* měrnost, šetrnost.

můra, *slogintoja, -ōs, f.* (od *slėgiu, -gti*, tlačiti, tížiti).

mrznouti, sr. *šáliti*.

N

německý, *ukiszkas, wokiszkas, -a /sr. sedlák?/*.

nevyhnutelnost, v. *moc*.

nevole (otroctví, bezpraví), *newále, -ěs, f*.

nevolník, *newálninkas, -o, m*.

nekřtěňátko zemřelé, v. *Ďábel /sr. bůh hor/*.

navštíviti, *wěszēti, -ěju*.

nadíti se, *wiltis, -lūs*.

naděje, *wiltis, -ěs, f*.

Německá země, *Wokiū žéme, Wokē, -ěs, f*;

Němec, *Wokētis, -czio*; hloupý Němec, *aklas Wokētis /sr. wókiu, wókti = rozuměti, znamenati; též wókiu, wókti = séci seno, obilí etc/*. Však také: *Tautà, -ōs, f*. = Oberland, Deutschland; *Tautininkas* = Němec.

nebe, *dangùs, -aùs* (od *dengti* n. *degti* = krýti, tegere; sr. *dýnko*, víko; – sr. skr. *dah* = hořeti) *dangùs wežimo*, strop vozu.

daň, *dūnis*, v Memel. *dánis, -io, m*.

neděle, *nedēldēne, -ěs; -dēna, -ōs, f*. – *Per czēlq nedēlę*, přes celý týden.

nešťestí, *neczéstis, -czio, m. /sr. čest – dolja/*.

nemluvně, *nekalbėlis*, -e, m. f. (viz *mluviti*).

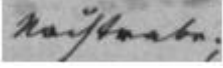
národ /lat. *gens*/, sr. **rod** a **příbuzný**.

nebožtík, viz = **božný**.

němý, *nebilys*, -e /v. *býti*/.

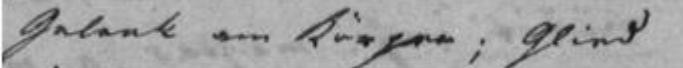

nevěsta, *marti*, -*czioš*, f. /takto se zová mladá paní ode dne svatby až po porod prvního dítěte/; *martgėsme*, -*ės*, f. svatební píseň.

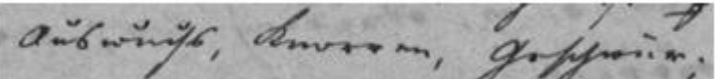
nehet, *nągas*, -o, m.; *nąga*, -*oš*, f. kopyto; *lipnagis*, -io, m. zloděj /že se mu lípne na nehty/; *posnągas*, -o, m. pazneht (půlnehet, kopyto).

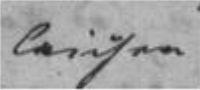
noc, *naktis*, -*ės*, f.; *naktwyne*, *nocleh*; *naktinyczia*, -*oš*, f. Nočnice /sr. Polůdnice/; *naktauju*, -*auti*; *naktuóju*, -*óti*, *nocovati*; *naktwinu*, -*inti*, *nocleh dáti*; *naktikówa*,
noční vír, ; *pusnaktis*, -*ės*, f. půlnoc.

norec (potápěč), *naras*, -o, m.; *neras*, -o, m.; *narúnas*, -o, m. potápka (pták); *neru*, *nèrti*, nořiti, potápěti se; *žuwis ner'*, ryba plove; *nardau*, -*dyti*, potopiti

něco. /sr. *nàras*, -o, m.

; *nerù*, *nerti*, navlíknouti (fig.); *kojas i kurpes nerti*, nohy v krpce vstrčiti; *obouti se*; *niru*, *nirti*, též; *narinù*, -*inti*; *narau*, -*ryti* /sr. *narys*, -

io, m. ; – *nárszas*, -o, m.

, jikry již vyvržené; *nerszu*, -*ėti*, ; – *nartas*, -o, m. kout; – *narwa*, -*oš*, f. hunice matky včel /viz níže/.

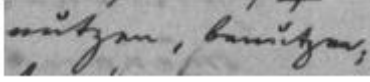
nozhry, *nasrai*, -*ũ*, m. pl.; *apinasris*, -io, m. (obnozhří), úzda konopna bez udidla.

nový, *nawas*, -a; nyní *naujas*, -a; *naujas métas*, nový rok; *naujas menũ*, nový

měsíc; *ant naujōs nedēlēs*, na druhý (nový) týden; *naujēna*, -ōs, f. novina; *nausēdys*, -dzio, m. nový hospodář.

nauditi, sr. *naudà*, -ōs, f. úžitek, prospěch /sr. nouze, contrar/; *naudóju*, -óti,

; *naudiju*, -iti, též; *nauswà*, -ōs, f. úžitek.

ne, *ne* /prostá negace/.

neděle, *nedēle*, -ēs, f. /sr. stprus. *dyla*, rus. *dělo*, pol. *dzieło*, dílo/; též týden; *nedēla*, -ōs, f. *nedēlēna*, -ōs, f.; *pánedēlis*, -io, m. pondělí.

nikdo, *nēkas*, -o, m. /ne-ký/; *nēkad*, nikdy.

nicotky, *nēkai*, -ũ, m. pl. /sr. *nugae*/ .. .; *nēku kalba*, daremná řeč.

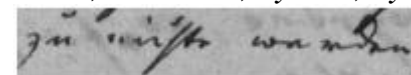
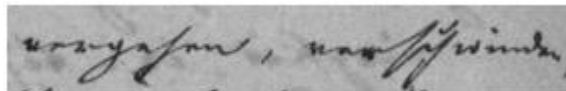
někdo, *nēkas*, gen. *nēkēno*.

nořiti, *neru*, *nerti*; též navlíknouti; *Neris*, -io, m. řeka *Vilja*, kteráž se u Kovna v Němen (*Némonas*, -o, m.) vylévá.

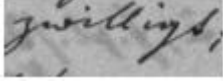
něsti, *neszù*, *nēszi*; *neszdinu*, -inti, něsti dáti. *neszējas*, -o, nosič; *neszēja*, -ōs, f. nosička; *neszczia*, -ōs, f. těhotná (nesoucí); *naszta*, -ōs, f. břímě, nůška (co člověk unese); *nasztis*, -czio, m., jen v pl. *naszczei*, nosidla; též máry.

nežid, *nēžas*, -o, m. pl. *nēžai*, každá svrbící vyraženina.

ničiti, **niknouti**, *nykstu*, *nykti*,

; *putta nyksta*, pěna zanikne; *naikinu*, -inti, zničiti, zahladiti.

nit', *nytis*, -*ės*, f.; *dwinyntas*, -*a*, dvěnitný, ; *trinyntas*, -*a* etc.

nahý, *nogàs*, -*à* (*nūgas*, sr. *nudus*); *nogas dangus*, čisté modré (nahé, neobtažené) nebe. *nogata*, -*ōs*; *nogybe*, -*ės*, f. etc. nahota.

náprstek, *noperckas*, -*o*, m.

nořiti; – sr. *nóras*, -*o*, m. vůle, chuť, žádost; *su norù*, s chutí, rád; *garbės noras*, ctižádost; *piktas noras*, zlomyslnost /tedy snad jako narav, mrav, mos?, co je jaksi přirozeného komu/; *norùs*, -*i*; *noringas*, -*a*, chtivý, žádostivý; povolný; *nóru*, -*rėti*, chtít, žádati; *nenóras*, -*o*, m. násilí, nucení; nevole, zlomysl; *pér nenorą*, násilím /viz níže/.

nos, *nosis*, -*ės*, f. *žwakės nosis*, ; *didnosis*, -*e*, velkonosý.

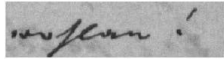
náhlý, *nūglas*, -*a*; *nūglù smerdziù numirti*, náhlou smrtí zemřítí.

nájem, *nūmas*, -*o*, m.; též zisk, lichva.

náměta, *nūmėtas*, -*o*, m. ozdoba hlavy u ženských, jistý závoj.

nyní, *nù*; *nūgi*; *nulli*; *nunay*.

nořiti, sr. *nūrù*, *nūrėti*, škarediti, škaredě zhlížeti, *núromis žurėti*; – *nurnu*, -*nėti*, brumlati, bručeti; *nurksau*, -*ksoti*, škaredě vypadati; *nurkau*, -*kyti*, mořiti.

nuže, *nuž*, *nuže*,

náhrobek v. *rok*.

nájem, *samdas*, -*o*, m. (od *s-dáti*); *samdau*, -*dyti*, najmouti.

O

oba, lit. *abbù* m. *abbi* f.; *abbejet* s; obojí, *abbejey*.

obojetník, lit. *abbejojas* ( ).

obadva, lit. *abbudu* (dual gen. masc.); *abbidwi* (gen. fem.).

obraz, lit. *ábrozás*, -o, m.; *obrazuji*, *abrozauju*.

oko, lit. *akis*, -ės, f. (též proud ve studni).

okamžení, lit. *akkies* – *mirksnis* (oka mrknutí), *akymoju* (v okamžení).

olej, lit. *alliejus*.

oltář, lit. *altorus*.

obúruký, *abbirankis*, -ė.

obrok, *abrákas*, -o, m.

okurka, *agùrkas*, -o, m.

okręg (loď), *ákrutas*, -o, m.

onen, -a, *anas*, -a.

ondy, *ondyno*, *andey*.

ovčák, *apczorus, -aus, m.*

orel, *arélis, -io, m.; érélis, -io.*

orati, *arù, ariau, ársu, árti*; oráč, *artojis, -jo*; k orání čas – *ore, -ěs, f.* (oře, sr. síje).

osoba, *asabà, -òs, f.; asablywas, -a, osobnej.*

osel, *ásilas, -o, m.*

osa (voj), *aszis, -ěs, f. eszis.*

ostrý, *asztrus, -i.*

otaka (oplata), *atakes, -ũ, f. pl.*

odpustky, *átpuskas, -o, m. sg.*

ovce, *awis, -ěs, f.; (ovín) ovčín, awyne, -ěs, f. ovčák, awininkas, -o, m., awczorus, -aus, m.*

oves, *awiža, -òs, f.; awižos, -ũ.*

ozdoba, *azdaba, -òs, f.*

olše, *alksnis, élksnis, -nio, m.*

objem, *apimmimas, -o, m. pol. objętość.*

odejmouti, *atimmu, atimti*; hlavu odejm. *atimti galwą.*

ohěň, *ugnis, -ěs, f.* – pohořelý: *ugnéle Dėwo pakorotas*; – ohniště: *ugnawėte, -*

ėš, f. – bůh ohně: *Jagaubis*, -*bjō*, m. /sr. *Jagababa*?/.

obilí, *jáwas*, -*o*, m.

obleci, obleku: *apwilkti*, -*welku* /v. *vleci*/.

oddavky v. věncení; oddávati, *wenczawóti*, -*óju*.

oddávání, *wenczawojimas*, -*o*, m.

obrátití, v. vrátiti. *Pon's Dėw's kittaip werte*, bůh to jinak obrátil; obrátiti se, *werstis*, *weroziūs*.

obraceti, *wartyti*, -*tau*; *knygas wartyti*, listy v knize obraceti.

obrátití se v něco (změnití se) *pawirstu*, *pasiwercziu*; *Pasiwercziu wilką* n. *į wilką*, obracuji se v vlka.

otevřítí, *atwerù*, v. vřítí. *Atwirõs szirdėš žmogus*, otevřeného srdce člověk.

ohniště, *ugnawėte*, -*ėš*, f. /*wėte* = místo/.

odvážný, smělý, *atwóžnas*, -*a*.

osika, *drebule*, -*ėš*, f. (v. třásti se); *drebulynas*, -*o*, m. les osičí.

obhlednouti, *kėru*, *kėrėti*, durch bloszes Ansehen bezaubern; též *kyru*, *kyrti*; *kėrėjmas*, čarodějnictví; *įkyru*, -*rėti*, úzkost, hrůzu způsobiti.

ohniště, *pėlenas*, -*o*, m. /od *pėlenai* = popel/.

osud, viz *lem*.

obr (velikán), *Milžinas*, -o, m. /? sr. *mléko*/.

ostrov, *salà*, -òs, f.; polouostrov, *pussalė*, -ės, f.

P

panna (Lada?) *Armiséle*, -ēs, f.; pěčna Prusův panna, *Graži Prusù Armiséle* /**Artemisia?**/

psáti, *su žasélè árti* = husou orati. Orov.

pluh, *arklas*, -o, m. (oradlo).

plž, *ižěna*, -ōs, f.

podletí, *pawásaris*, -io, m. /sr. léto/.

původ, *páwadas*, -o, m. = prostředek k něčemu.

povleci, *pawilkti*, -welku.

pravda, *wěrnybe*, -ēs, f. (v. víra).

pověra, *paklydwěre*, -ōs, f.; *prěwěra*, -ōs, f., *dykwěra*, f. sr. *divoký*.

přísti, *werpti*, -pju, /vlastně **vrt**iti, sr. kolovrat/.

přadlena, *werpěja*, -ōs, f., *werpěje*, -ēs.

příze, *werpalas*, -o, m.

panovník, **pán**, *wěszpatis*, -tēs, m.; panovnice, *wěszpati*, -czōs, f. /(*wissas*, *wiskas* = všickni; *patis* = muž) = obecný pán/.

přívoz, *priwože*, -ēs, f.

poledne, *widdudēnis*, -nio, m. (*widdus*, -aus, m. = prostředek, střed); –
Primwiddudēnis = předpolední.

půlnoc, *widdùnaktis*, -tēs, f.

praviti (řící i také mníti), *tarti*, *tariù*; řeč, výrok, *tarma*, -ōs, f., *tarme*, -ēs, f.;
pomluva, *nūtartis*, -tēs, f.; přísloví, *patarle*, -ēs, f.; přísvědčiti, *pritariu*.

přímost, *tēsa*; odkudž také: právo, pravda; soud, nález soudní; – *o tai tēsa*, toť
pravda; - *ir tēšà*, ovšem

-

potěcha, *patēsza*, -ōs, f. však také pomsta (viz *tēšiti*.)

? **příhoda**, osud, *prētikis* [:sr. *cku:*] : *pritinku*, *připihnouti*; *pritinka*, *hodí se to*.

přítomnost, *dabantis*, -ēs, f. (teprvost) v teprv.

pracovati, *dirbu*, -bti

příděl, *pridēle*, -ēs, f.

přídavek, *prēdas*, -o, m.

pravá (ruka), *dészine*, -ēs f. (*ranka*); sr. jihosl. ; *dészine koja*, pravá noha;
deszinay, adv. pravo; také: obratně, schopně, dobře.

podiv, *padywa*, -ōs. f.

poddaný, *padūnas*, -o, m. v. *dāti*.

prodati, *pardūmi* ; *prodej*, *pardūszke*, -ēs f.

pomluva, *pakalba*, -ōs. f. /v. *mluviti*/

pohřeb, *pakassina*, -õs. f. (pokopina) v. kopati

píšť (*palička, kterou se prádlo klepe*), *kultùwe*, -ěs f. (od *kutlu*, *kulti* - tlouci)

pokoušeti, *kussu*, *kusti*, *pakussa*, -õs. m. f., pokušitel, hotzer

pohoda, *pagada*, -õs. f., dobrá příhoda, pěkné povětrí, dobrý vítr na moři, nepagada, nepohoda; *prigada*, -õs. (příhoda), neštěstí, nebezpečí.

půst (čas 40 dnů před velkonoci), *gawěnia*, -õs. f., (od zastar. *gavoju*, *gawěju*, -*ěti*, postiti se) ; *pussangawěnes*, -*iû*, f., pl., středopostí; *užgawěnene*, -*ěs*, v pl. *užgawěnenes*, úterý masopustní

příbuzný (s sešvakřeny), *gentis*, -*ěs*, m., f., (if. rod); *gentainis*, -*io*, příbuzný; *gentinè*, -*ěs*, f. gen., -*tyste*, -*ěs.*, f., příbuzenství

půlnoc, *gudammas naktēs*

pata, *pádas*, -*o*, m., spod nohy (*st-pes*, -*edis??*), *pěda*, -õs. f., stopa, střevíci (míra), *katpède*, -*ěs*, f. kočičí nožka (bylina)

podkova, *padkawa*, -õs. f., *padkawóju*, -*óti*, podkovati; také *pakaustau*, -*tyti*

podarek, *padorkas*, -*o*, m

podolek, *padurkas*, -*o*, m

pohan, *págonas*, *pagónas*, -*o*, m. (*paganus*)

pokoj, *pakájus*, -*aus*, m. ; *nepakájus*, nepokoj

pokolení, *pakalēnes*, -*ěs.*, f

pokorný, pakarnus, -i

pokuta, pakúta, -õs. f.

postní čas (před velkon.), pakwalnoji, -osês, f.

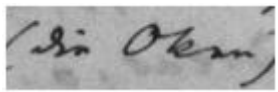
pekař, pakwocus, -aus

poleva (glasur) palawà, -õs. ; palewa, f.

pondělek, pandėlnikas, -o, m., poniedzialek

poleha (dlouhá nemoc), palėgis, -io, m.

polej, palėjus, -aus, m. - Menta pulegium

polepa, palėpe, -ės. ( )

palma, -õs, f. lépe: werba

plavý, palszas, -a ; palwas, -a

poledne (s.odpolední), paludėnis, k večeru.

pomstíti, pamstau, -tyti

papu, papas, -o, m., mateřský prs, prsní bradavička, sic, také cumlík; pápa, dŭti

prám, paramas, -o, m.

poraniti, parániju, -iti

prase, *parszas*, -o, m., *parszelis*, -io, m. prasátko

posel, *páslas*, -o, m. ; poselství, *paslyse*, -ės, f.

posah (věno vybyti), *pásogas*, -o, m.

postní den, postník, *pastininkas*, *pastnininkas*, -o, m.

poslední, *pasturas*, -a (*posterus*) ; posl. Den (soudný), *paskutinné diena*

potěcha, *patėka*, -ōs, f., /pol. *pociecha*/

poznati, *pažnawoju*, -oti

pec, *peczus*, -aus, m. ; *peczénka*, -ōs, f, pečeně

pečet', *peczwėtis*, -czio, m.

peklo, *peklà*, -ōs, f. ; také propast, *peklōs ugnis*, *studený* (pekelný) oheň

píla, *pėla*, -ōs, f. = pilník, *pėliju*, -iti, pilovati

pleva, *pelài*, -û, m. pel

popel (pe-pel), *pėlenai*, -û, m. pl. *Pelenû děna*, *popelei*, popelní den ; též *Pelenymos*, -û, f. pl., *pelenwėta*, -ōs, f., ohniště

pelyň, *pelinos*, -û, f.pl.

pilnost, sr. *pelnas*, -o, m. zásluha, mzda, *pelnau*, -nyti, zasloužiti, získati

plesnivěti, *pelû*, -lėti, *pelėjei*, -u, m.pl., plesnivina, plíseň

pěna, sr. *pėnas*, -o, m.= mléko, mlíčí; *pėne*, -ėš, f. mlíčí; - *pėnũs*, -ėtis, krmiti se

pět, *penki*, -kiũ, m., -kios, -kiũ, f., *penki szimtai*, 500, *penkios deszimtis*, 50, *penkiolika*, 15, *peniolikinnis*, -io, m., mandel

pata, *pentis*, -tėš, f.

prd, *pėrdis*, -dzio, m.

perla, *perla*, -oš, f.

prostiti, *perszu*, *pirszti* = namlouvati /namlouvati jinému nevěstu/ ; *pirszlys*, -io, m. námluvčí

práti, *peru*, *perti* = koupati někoho, práti něco (prádlo), bítí někoho; *perũs*, *pertis*, koupati se ; *pėrimas*, -o, m., koupel

písek, *pėska*, -oš, f. v pl. *pėskos*.

písta, *píst*, *pėsta*, -oš, f., *pėstas*, -o, m.

pěšky, *pėstas*, -a /sr. *padas*, *pėdas*, a lat. *pes*/, též *pėszias*, -czia, *pėsti atėjom*, pěšky jsme přišli

pes, sr. *pėszu*, *pėszti*, = trhati, rváti. *Plaukus pėszti*, za vlasy rváti, *pėsztis*, rváti se ; *papėszu*, utrhati (na cti)

pat (z-pět), sr. *pėtis*, -tėš, f., -czio, m. Záda, *plesant pėcziũ imti*, na záda vzítí /sr.pata/ ; *petóju*, -óti, *opėtiti*, odplatiti, odpovědětí

pátek, *pėtnyczia*, -oš, f. **Didde n. tykoji pėtnyczia**, velký pátek

S. Petra a Pavla (29 Jun.), **Petrinnes**, pl.f.

petržel, *petruszkas*, -o, m., obyč. v pl. *petruszkai*

poledne, *pētus*, -tū, m. pl. ; též krajna polední ; oběd /opět?/ ; *pētū wējas*, jižní vítr ; *papētys*, -czio, m., popolední ; *papētwalgis*, -io, m., svatčina ; *prėszpēczei*, jídlo předpolední, druhá snídaně. /*pētus* srov. *pat*, že od té doby den jde nazpět/

píla, sr. *peilis*, -io, m. = nůž

Pikulík, sr. *Pykauju*, -auti, zlobiti se ; *pyktu*, *pykti* ; *Pykkulas*, -o, m. bůh zlosti

plniti, *pillu*, *pilti* ; nalévati, nasýpati ; *pilnas*, -a, plný, úplný ; *pilnyste*, -ės, f., plnost, dokonalost ; pilnost

pilnost, *pilnastis*, -szio, m. /v. plniti/

peníz, *pinningas*, -o, m., *pinningai*, peníze

pnouti, sr. *pinnu*, piti = plésti ; *pintas*, -a, pletený ; *pinnai*, ū, pl., kež zvlášť jedlový ; *pyne*, -ės, f., spleť, úpletka ; košík ; rohož ; léčka pletená

pinkl., *pinklas*, -o, m. = pyne /v. pnouti/

pyroh, *pyragas*, -o, m. ; *pyragėlis*, -io, m. koláč

před, *pirm* ; *pirm dėnos*, přede dnem ; *pirm pėtu*, před polednem ; odtud

první, *pirmas* ; *pirmos gadynes*, *dėnos*, první (pradávný) čas ; *pirmasis* -moji, přední

prvenec, *pirmonis*, -e, m.,f.

prst, *pirsztas*, -o, m. ; též ptačí dráp ; *pirsztukas*, -o, m. náprstek

pyšný, *pisznus*, -i = nádherný ; *pusznas*, -a, = nádutý, pyšný

pytel, *pitlus*, -aus, m.

pivoňka, *piwania*, -ōs, f., *Paeonia*

pivo, *pywas*, -o m. /t. městské ; selské : *alus*/

pán, *ponas*, -o, m. ; *pons kunigs*, pan farář ; *pons dēws*, pán bůh. V pl. *ponai* ; *ponélis*, -io ; *ponátis*, -czi, etc. panáček

panna, *pona*, -ōs, f. /t. vyššího stavu, slečna/

papež, *popěžus*, -aus, m.

pásmo, *pósmas*, -o, m. /40 nití, pol. Pasma/

píti, sr. *póta* (*pŭta*), -ōs, f., chlast ; *potōs draugas*, spolupitec ; *potauju*, -auti, = potave

potom, *potám*

páv, *powas*, -o, m. ; *powyczia*, pávice

pažiti, *požiju*, -iti = falzen ; *požas*, -o, m. = Falze

případ, příhoda, *prēpūtis*, -io, m. /sr. západ/

puška, *púczka*, -ōs, f.

pluk, *pulkas*, -o, m. ; *pulkas waikŭ*, mnoho dětí, hromada ; *pulkininkas*, -o, plukovník : *pulkóju*, -oti, shlučiti se /hluk místo pluk?/

pûl, *pus*, ; *pus antro n. antrą*, půl druha, -é

pûla, *pusse*, -ės, f.

pustý, *pûstas*, -a ; *pûstyne*, -ės, f., pustina ; *pûsczia*, poušť ; *pûstiju*, -iti, *pusté* činiti ; *marnotratiti* ; /sr. *pusnis*, -nio, m. návěj, od *puttu n. pucziu*, *pûsti* = váti, foukati/

pouta, *putilas*, -o, m.; pl. *putilai* ; *pęra*.

pout', sr. *puttu n. pucziu*, *pûsti*, od čehož *nuputtu* = uteci / *puttu* = dmychati, foukati, váti/

pěkný, *puikas*, -a ; *puikus*, -i ; *puiki kwětka*, pěkná kytice ; - též hrdý ; *puika*, -
õs, f., hrdost', od p(n)íti?

puditi, *pjùdau*, -dyti = štváti

placka, *pladas*, -o, m. = podplamenice /p = f/ ferchn

plácati, pláškati (rukama radostí) plaskoju, -oti ; *plóju*, *plóti*, *i rankas*, rukama pl.

ploska, plochá ruka, *plasztakà*, -õs, f.

placatý (široký), *platus*, -i ; *plotys*, -czio, m., širokost ; *plátinu*, -inti, šířiti ; *plēcziu*, *plēsti*, šířiti

plákati, oplachovati, *pláuju*, *pláuti*, mítí, *plówimas*, -o, m., mítí, *pláknutí*.

plovati, *plaukiu*, -kti ; též s lodí ; *plauktinas*, -a, plavný

plémě, *plème*, -ės, f. /z pol. *plemię*/

plešatí, *plėsztu*, -szti ; také trhati ; loupiti, dráti ; *plėszau*, -szyti ; *plėszúnas*, -o, m., loupič, dráč

planina (pustá) *pleine*, -ėš, f.

plouti ; *plúdas*, -a, věc plovoucí ; *plúdas wandũ*, tekoucí voda

placka, *plyckas*, -o, m.

planý (o krejtině), *plynas*, -a ; po plyno dangaus, pod širým (planým) nebem ; *plyne*, -ėš, f. , neúrodná rovina

pluh, *plugas*, -o, m.

pro= , **pra=** ; *pragerti*, *propiti*

počátek, *prádas*, -o, promětek, co se dobytku do žrádla prohodí, promíchá / ; *pirma pradė*, -ėš, f., prvopočátek ; srov. *prėdas*, -o, m., přídavek.

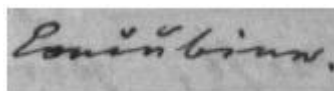
propast, *prágaras*, -o, m. ; také peklo

prorok, *pránaszas*, -o, /pra-neszu/ ; *práarakas*

prostěra, *prastyra*, -ėš, f. ; prostěradlo hrobové

prositi, *praszau*, -szyti ; *praszinėju*, -ėti, žebrati ; *atpraszau*, odpor

přes, *prėg* ; *prėgdėnininke*, -ėš, f.,

přesný (nekvašený) *prėskas*, -a (o chlebu)

proti, *prėsz* ; *prėsz kalnq*, proti vrchu

přítel, *prėtelus*, -aus m. ; *prėtelka*, -ōs, f., *prėtelyste*, -ėš, f., přátelství ;
neprėtelus

při, *pri* n. *prė*

pro (po), *pro*

práce, *proce*, -ėš, f. ; *procawóju*, -óti ; *procėwoju*, -óti, *pracovati*

právo, *prowà*, -ōs, f. ; též *pravė* ; *pravota*, soud

praviti (spraviti), *prówiju*, -iti ; pak vůbec dělati, činiti ; *atprowiju*, -iti, odpraviti
; dokonati ; *iszprowiju*, spraviti ; *priprowa*, -ōs, f., příprava

proudití, sr. *prúdiju*, -iti = foukati, váti ; *wėjas prudijs*, vítr věje

Prusko, *Prúsa*, -ōs, f. ; *Prúsas*, -o, m., Prus

Perštuk, *Prssek* (gnomen) /sr. brada/

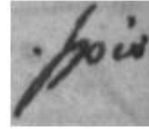
purpur, *burnotas*, -o, m. /burna, -ōs, f. = ústa ; *burnojũs*, -otis, hubičkovati se ;
hubovati se/

pozdravovati, *lábínu*, -inti, n. libý

podlubí, sr. *lùba*, -ōs, f. ; v p. *Lùbos*, strop (dřevěný)

paznecht, v. nehet

psáti, *rászau*, -szyti ; též vyšívati ; *rásztas*, -a, m.,

podzim, *rùdenis* (obyč. *rudù*), gen. *rùdens* ; *rùdenij*, *rùdens* *czěšè*, na podzim ; *rudeninnis*, -e, podzimní ; *Rudenninis* (*menù*), Zář, též *Rudugis*, *Ruduggys*, -io, m. /sr. rudý/

pátek Velký, *sausa petnyczia* (suchý pátek)

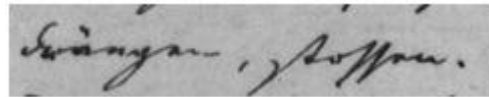
Prosinec, *Sausis*, -io, m. (Suchý měsíc); dle jiných prý **Leden** ; též **Sěkis**, -io, m. Prosinec, srov. *sekù*, *sekti*, vyschnouti /v. schnouti/

přísahati, v. *síci* (přísíci)

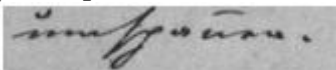
pražiti, *spráginu*, -inti ; *spirginu*, *sproginu*.

praskati (dříví v ohni), *spragu*, -gěti

proud, sr. *spraudiju*, -iti ; *spraudziu*, *sprausti*,

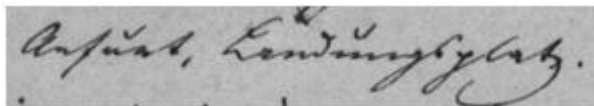

píd', *sprindis*, -dzio, m. ; *spréndziu*, *spręsti*, pídí obsáhnouti,

pražiti, *sproginu*, -inti ; *spraginu*, -inti

přístav, *státala*, -ôs, f.,

příkrý, tuhý, *staigus*, -i ; *staiginni trėpai* ; příkré schody

pozdraviti koho, v. *svědčiti*

páliti, sr. šáľiti (*sáľati*)

pohřeb, *czermenes*, -iú, f. pl ; zvláště pak pohřební hostina n. kvas /*čermenes?*/

posvěcení (chrámu), *paszwentimas*, -o, m.

půjčiti, po-žičiti, v. žičiti

přáti, v. žičiti ; sr.

Prija, sr. Žiča

R

rovnodení, *susiėjimas naktės su dėnà*, t. *snėti* (sejítí se) noci se dnem

rozum, v. um.

rarášek, *ùmaras*, -o, m., sr. vějice, *judra*, -òs, f.

řeka, *uppė*, -ės, f. /sr. Úpa/; říční: *uppinnis*, -e

Radumira, sr. čtvrtek zelený /viz. Měta (hod)/

řeč, /rok, výrok, v. praviti/ ; /-*kalba*, -òs, f. ; *Lėtuwjù kalba* ; jazyk litevský ; *nėkù kalba*, darlná řeč /sr. *neguam*/ ; w. mluviti

Říjen, měsíc, Lapkristys, -sczio, m. (*Lapkrizdys*?) od *krintu*, *kristi*, padati, = Listopad

roditi se, *gemu*, *gimti* (sr.žens) ; *dėwo sunus žmogumi gimo* ; boží syn člověkem narodil se ; *gema*, -òs, f., časné dítě ; *gimine*, -ės, f., rod, kmen, rodina, příbuzenství, potomstvo ; *prastòs giminės*, sprostého rodu ; *giminėle*, -ės, f.m rodina ; *giminyste*, příbuzenstvo ; *gymis*, -mjo, m., zplod, *gimdau*, -dyti , zploditi, zroditi ; *gaminu*, -iti, děti ploditi ; *girrė gaminti*, les saditi, sr.příbuzenství

rob, *tėrnas*, -o, m. /sr.brátí/ původně: dítě, syn ; nyní pacholek ; *bebėrnis*, -e, bezdětný

ráno, *rytmėtis*, -czio, m. /v.měta/

robota, *rabatà*, -òs, f., práce, namáhání

raditi (činiti), koř.rád ; *rāndù*, *rásti*, najítí, naleztí ; *rastuwes*, -wjù, f. pl,

nalezené věci ; *rastojis*, -o, m. nálezce ; *prarandu*, utratitit, ztratiti

roh, *rágas*, -o, m. ; též cíp; *rágai*, rohy jelení ; *raguttis*, -czio, m. roh ; *raginne sapělka*, rohová trubka ; *raginnes*, -iû, f., p., porožné (daň z hov. dobytku) ; *nosragis*, nosorožec

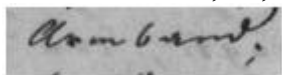
rohatina, sr. *ragòtine*, -ěs, f. = kopí ; *ráges*, -iû, f.pl. (rohy) sáně.

raditi, *ráginu*, -inti ; též puditi ; *nerágintam po solù*, s nezvaným (hostem) pod stolicí ; -*rankda*, -òs, f. nájem ; *randórus*, nájemník

rámotí, *rakandas*, -o m.

rok, *rákas*, -o, m. = sil, lhůta ; věk ; hranice, meze ; *rákq užmesti*, rok položití ; *rákas mano pareit*, lhůta (smrt) mi přichází ; *ráko akmû*, ročný (hraničný kámen) /o kterýž smočení učiněno/ ; *ranku*, *rákti*, vylíhnouti se, vylezti (o kuřatech) ; *atranku* též ; také propúknouti nežid ; *rākinù*, -inti zavřítí, sevřítí ; *lencugais rakinti*, do řetězu dátí ; *ráktas*, -o, m., klíč ; *raktažole*, -ěs, f., petrklíč – *rákastaz*, -o, m. hrob, náhrobek ; -*randas*, -o, m., Kraj, jízva (po ráně)

ruka, *rankà*, -òs, f., *ant rankôs eiti*, v souboj (na ruce) jítí ; *ranke*, -ěs, f. , též *rankikne*, -ěs, f. , rukojeť ; *aprankis*, *apěrankis*, -io, m. obručí,

; *parankis*, -e, m., f., náruční (poruční kůň)

řezati, *rutiti*, *pantau*, -tyti, *knabau*, vruby řezati ; *rantas*, -o, m., vrub ; *rencziu*, *řesti*, vrubovati, řezati.

raroh, *ráragas*, -o, m. /pol.rarog, falos buteo/

rorati, *rarotai*, -û, m.pl

rosa, *rasa*, -òs, f. ; *rasoja*, -oti, *rositi*. *Ràssi*, *rasój*, *rási*, snad rosou najdeš, děj časně ráno vstanu.

rosol, *rasalà, álôs*, f.

rozpusta, *raspustas, -o*, m. ; *-sta, -ôs*, f.

rost (sr.leto-rost), *ràstat, -o*, m., nestesané dřevo ; *ràstai*, dříví stavební

routi (ruji), *rváti, rawju n.rawěju, -ěiti*, vytrhovati, pleti ; *žoles rewěti*, býlí pleti ; *ráuju, ráuti*, též; *rawadas, -o*, m. V pl. *nawadai*, co se vypleje.

rozboj, *razbájus, -aus*, m. ; *razbáininkas, -o*, m.

rozum, *ràzumas, -o*, m. ; ir wěnôs *momôs waikai ne wissi wěno ràzumo*, i jedné matky děti ne vše jednoho rozumu; *razumnas, -a*, rozumný

ruditi, sr. *rauda, -ôs*, f., žalost, nářek ; *raudmi n. raudóju, -óti*, naříkati, plakati,

zvláště pro zamřelého ; *raudójimas, -o*, m.

raudotojis, -o, m.

= *-toje, -ôs*, f.,

raudinu, -inti, rmoutiti ; *zlobiti* ; *apraudóju, oplakávati*

rud', (červeň), *raudà, -ôs*, f. /sr. *rudka*/ ; *raudómas, -a*, červený, rudý ; *raudonas, gēležis*, žhavé železo ; *raudonóju, -óti*, červenati

rovný, *raunas, -a* ; *raunus, -i* ; *raune, -ēs*, f., podobnost

řád, *rēdas, -o*, m. ; pořáek ; hostina ; ozdoba ; zvyk, obyčej ; *rēdai*, obyčeje ; *rēdau, -dyti* ; řídití ; hostinu upravití ; *rēdaus n. rēdziūs, -dytis'*, zdobiti se ; *swodbę iszrēdyti*, svatbu zříditi, vystrojiti ; *parēdas, -o*, m., pořádek ; *parēdka,*

(z)řítí

raditi, říci, sr. *regiù*, *gėti* = viděti, spatřiti ; *regėtojis*, -o, m., *vides*, prorok ; *régimas*, -a, zřejmý

rėju, sr.*rėju*, *rėti*, dříví rovnati ; -klíti, vaditi se, *rėjus*, -ėtis ; *rėjimmas*, *váda říci*

řezati, *rėkiu*, -kti ; ponejprv orati ; *rėke*, -ės, f. , řez

řemeslník, *remėsas*, -o, m. /zvláště tesař/ ; *remėstas*, -o, m. řemeslo

rmen, *remūne*, *remúne*, -ės, f., *ramunne* ; *Matricaria chamomilla*

ropucha, *repeczka*, -ōs, f., ; *rupuže*

řídký, *rėtas*, -a ; *rėti ruggies*, řídká reř (řito) ; *retą kartą* (řídkorát), málokdy ; *rėtinu*, -inti, řediti ; *rėstu*, *rėsti*, řídnou /sr.řeřeto/

řeřeto, od řídký

řetěz, *rėtėžis*, -io, m., psí obojek s bodádlý

řezati, *rėžu*, *rėszti* ; *rėžūs*, *rėsztis*, uříznouti se ; *rėžis*, -io, m., řez ; *rėžininkas*, -o, m., řezník

říci, *rėiszkiu*, *reikszti* = zjeviti ; *raiszkau*, *raiszkyti* ; -kýtis, zjeviti se ; *raiszkūs*, -i, zjevný ; *grybai jau raizkos*, hřiby jeř se zjevují, ukazují /sr.řáčiti/

řičeti, *rykáuju*, -auti, křičeti, výskati, *rėkauju*, -auti, též ; *rėkiu*, -kti, křičeti ; plakati ; řvátí ; *rėka*, křikloun, *ryloju*, -oti = výtí

řeřiti (vázati), *riszu*, *riszti* ; *riszūs*, *riszti*, zavázati se čím ; *riszys*, -io, m. závazek, zavazadlo ; *Kwėtkū riszėlis*, Kytka ; *risztis*, -czio, m., závazek,

povinnost ; *risztuwas*, -o, m., stužka ; *atriszu*, odvázati ; *iszriszu*, rozvázati, rozřezati

rozřešiti, v. řešiti

ráno, *rytas*, -o, m. /? sr. *rėtu*, -*tėti* = vylíhnutí se, vlastně „vylezti“ z vejce, o kuřatech / ; *rytos*, *rytą méta*, *rytais* = zítřít, zejtra ; *kas rytą*, každé ráno ; *pirryto*, předednem ; *rytą wakarą*, ráno i večer ; *rytoj ryt*, zejtra časně ráno ; *rytai*, východní strana ; *rytū žėme*, východní země ; *labbą rytėli dūti*, dobré jitro dáti ; *rytus*, -aus, m.čas ranní ; *rytójus*, -aus, m., zejtřejší den ; *pusrytis*, -*czio*, m., obyč. v pl. *pusryczei*, snídání ; *pusrytauju*, -*auti*, snídati

řítiti/rútiti (teci, řinouti), *rittū*, *risti* = točiti, valiti ; *rittūs*, *ristis*, valiti, točiti se ; *aszaros rittas per weidą*, slzy řítily se po tváři ; *rėtu*, *rėtėti*, sypati se, teci /o obolí, slzách) ; *raiczóju*, -*óti*, váleti ; *raiczojus*, váleti se ; *rittus*, -*i*, valný, kulný

rov, *rywa*, -*ōs*, f. = pahrbek

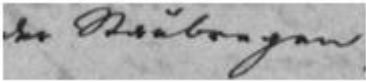
řáčiti, *rácziju*, -*iti* = přáti, (nakloněn býti ; *dėwe roczik*, bůh dej! /odřící/

rád, *ródas*, -*a* ; *rods norėtu kad galėtu*, rád by chtěl, kdyby mohl

rada, *rádas*, -o, m. ; *ráda*, -*ōs*, f. ; *ródiju*, -*iti*, raditi ; *párodas*, -o, m., porada

rodiny, *rodynos*, -*ú*, f.pl, slehnutí, křtiny ; *rodyndėne*, -*ėš*, f. , rodní den, den narození

rohy, sr. *roges*, -*iū*, f.pl = sáně

řeka, sr. *roke*, -*ėš*, f. , ; *rókia*, -*kėti*, přseti mživě

rokovati, *rokóju*, -*oti* ; *jis lubėjo rokoti*, rád říkával ; *daug rokawom*, dlouho jsme rokovali ; *rokojant*, takofka /těž, prvý, počítati, srov. pol rachowac!/

rána, *roną* n *róna*, -*ōs*, f. ; *ironiju*, -*iti*, poraniti

řípa, *rópe*, -*ēs*, f. ; *rápe*

robiti, *rópju*, -*pti* ; *apropju*, *zrobiti* ; *wēndne aprópja*, jeden toho neudělá

růže, *rože*, -*ēs*, f. ; *rožinnis*, -*e*, růženný ; *rožynas*, -*o*, m., různý keř

raziti (*trefiti*), *rožiju*, *rožiti* /pol. ražič/

roubiti, sr. *ruba*, -*ōs*, f. = rouba, obruba hranice, *rubėžus*, -*aus*, m., hranice ;
rubėzinu, -*inti*, obroubiti, omeziti ; *apyruba*, okolí

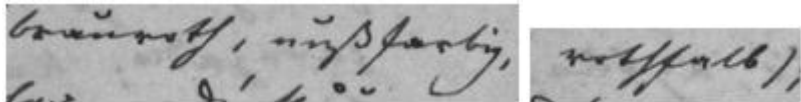
rubáš, *rúbas*, -*o*, m. = oděv ; *rubyne*, -*ēs*, f., šatník ; *rubásnus*, -*aus*, m., krejší ;
rubiju, -*iti*, odítí, obleci ; *rubijūs* etm.

robák (červ), *rubokas*, -*o*, m.

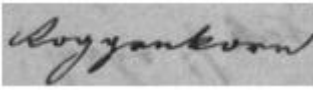
rudka, *rubrikis*, -*io*, m.

ručnice (puška), *ruczinyzcia*, -*ōs*, f.

ruda, *rúda*, -*ōs*, f. ; *rudinnis*, -*e*, rudný ; *rudininkas*, -*o*, rudník

rudý, *rúda*, *ruddas*, -*a* / / ;
rúdas arklys, rudý kůň ; *rudókas*, -*o*, rudavý ; *rudbarzdis*, -*dzio*, m.
(rudobradec), *rzovous* ; *rudgerkle*, -*ēs*, f. (rudokrček), čermák – sr.podzim

ruda (rez, padá ruda = rez), *rudis*, -*ēs*, f. = rez, *rudiju*, -*iti*, rezavěti ; *rudijqs*, -
usi, rezavý.

rež, rýž, *ruggys*, -io, m., ; v pl. *ruggei*, *ruggiei* ; *ruginnis*, -
e ; režný ; *rugméte*, -ės, f., žitná máta, *Mentha arvensis*, *rugpjúte*, -ės, f., žitná
žeň.

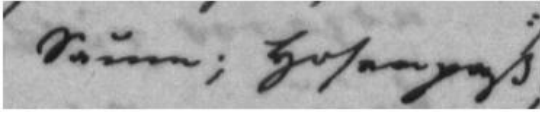
řihati, *rúgiu*, -gti ; *rúgstu* -gti ; *raugmi*, *gėti* ; *raugiu*, -gti ; - *rúgsti*, -gti,
zkýsnouti; *rgęs pėnas*, zkysalé mléko

říje, *rùja*, -ōs, f.

Rújōs menũ,

Říjen, *Rujōs menũ* /sr.říje a Zářé/ ; *Rujis*, -o, m.

- *rujóju*, -óti, říjeti,

rub (obruba) sr. *rumbas*, -o, m., , mozol ;
rumba, -ōs, f. ; *rumbotas*, -a, faltig ; *rumbóju*, -óti, obroubiti ; *aprubu*, -ėti,
jizva zarostlá na stromě ; *prirumba*, -ōs, f., přírubé, co při rubu leží

rumák, *rummókas*, -o, m.

ropucha, *rupėže*, -ės, ; *rupuiže*, -ės, f. (od *rupàs*, -à,

rosa, sr. *Rusne*, -ės, f. = řeka Rusa / //sr. *russinu*, -inti,

 ; *rústas*, -a, rozhněvaný, zlostný, mstivý ; též
velmi. Ag *mergate*, ko tu *rustay augai*, oj děvče, jak jsi velmi vyrostla!

routa, *ruta*, -ės, f., *Thalistrum*

rudý, *ruzwas*, -a (o koních)

ruditi se (zlobiti), *ružiju*, -iti

ryba, *žuwis*, -ės, f. (sr.živý, život) ; *žuvyte*, -ės, f. , rybička ; *mano žuwyte*, má rybičko, říká se lichotivě ženám /sr. můj živote/ ; *žuwinnis*, -e, rybní ; *žústu*, *žústi*, ryby loviti, chytati, *žweju*, *žwēti*, též *žuwēdra*, -ōs, f., mòwn ; *didžuwis*, -ės, f., velryba ; -*žwynas*, -o, m., rybí šupina.

ráno, ráno, sf. *slēga*, -ōs ; *žlēge*, -ės, f., ranní svit ; *wos žlēge bywo*, sotva den svítal ; *žlėgióju*, -óti, svítati ; srov. *žluginu*, -inti, mokřiti, máčeti ; *žlungu*, *žlugti*, zmáčeti se, zmoknouti ; *pažlugęs médis*, vodnaté dříví.

S

svítati, *auszta, auszo, ausz, auszti* ; svítá – *auszta (děna)* ; jaro svítá : *pawasaris iszauszta*

sova, *ywa, -õs, f.*

selský statek, *ûkis, -io, m.* ; s st. držeti : *ukij seděti* ; - sedlák: *ukininkas, -o, m.*

sluněčko (brouček červený), *děwo jautis /t.j. boží volek/*

svatvečer, *szwentwakaris, -rio, m.* (den před některým svátkem) ; odtud *Šventwakaris, ves u Prokuls*

svévole, *sawallě, sawowalě, -ěs, f.*

svoboditi, *atwálniju, apwálniju*

středa, *pussewaite, ěs, f.* ; také *serradà*

samotný, v. jediný ; *samoseda, wěnsědis* ; samovládce, *wěnwaldzia, -õs, f.*

studánka (pramen), *wersmě, -ěs, f.* ; *weroméle*

silnice, (*wěszas, -a, sr. vše*), *wěszkélis, -io, m.* (*wěszas kėlas = publica via*)

střevíc litevský z lící, *wyžà, -õs, f.*

soumrak, *apitamsa, -õs, f.* ; *pritémis, přětémis, (-mjo, m. = přítmí)*

stmívá se, *pritémsta*

svítání, ranní svít, *protamsa*, -*õs*, f.

Srpen měsíc, *Degësis*, -*io*, m. /t. palčivý, sr. dehu/

suda, *cëtas*, -*a* ; suda licha, *cëta lëka* /suda od sdáti? - s = c – k ; sr. lit. Cerpes = serpes = kerpes, žlutá bylina barvířská/

skřivan, *syrùllis*, *cýrulis*, -*io*, m.

střevíc, *czewerykas*, -*o*, m. ; pol. trzewik

slzičky, *komstinne*, *komstyne*, *kupstinne*, -*ës*, f., *dianthus carthusianorum*, Feldnelke.

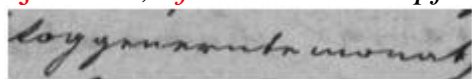
světa všeho konec (břeh, kraj), *wisso swëto krásztai*

soumrak, *gudammas wakaro* (půlvečer)

sám, samec, *patis*, n. *pat's* (muž, samec + *pati*, -*czio*s, f. (žena: sama, samice) ; *pat*, právě, samo ; *pri pat kaledû*, při samých vánocích ; *për pat welykas*, právě o velkonocích /v. muž/

sedmikráska, *peidžole*, -*ës*, f. , Tansendschön, Amarantha

Srpen, *Pjuwëš menû* /měsíc žní ; *pjuwis*, -*wjo*, m.; *pjuwe*, -*ës*, f. = žeň/ ; též *Pjuwënc* ; *Pjûmonëš menû* /*pjumone* = žeň/ ; *Rugpjûtis*, -*czio* (

) + v. rež.

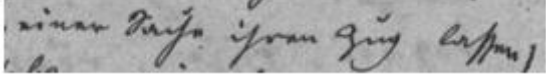
Senný měsíc, *Szënpjûtes menû*.

Světélko (Irrwisch). *Baltwykszle*, -*ës*, f. /sr. bílý/

svítati, v. břeskati se

slza, *lászas*, -o, m. = kapka ; *lászinu*, -iti, krápati, kapati ; (st. Lza

svět, *dėw's wissq swėtq leido*, bůh ves svět stvořil /*leidmi* n. *leidziu*, *leisti*,

 /, tj. Dopustil, že se svět sám ze sebe vyvinul.

strom, *mėdis*, -dzio, m., též drvo ; *medinnis*, -e, dřevěný

sen, spaní, *mėhas*, -o, m., *mėgė*, ve spaní ; *mėgs žole*, potočník, *Myosotis scorpioides*

spáč, *mėgalus*, -aus, m. ; *mėhale*, -ės, f., spačka, též *mignus*, -aus, m., *migne*, -ės, f.

sobol, *sabalus*, -o ; -lus, -aus, m. ; -là, -ōs, f.

sobota, *sabatà*, *subatà*, -ōs, f.

sokol, *sákalas*, -o, m. ; *mano sakalėl'*, můj sokolíku!

sloviti (říci), *sakau*, -kyti, , *pasakà*, *pásaka*, -ōs, f., výrok, povídka, pohádka ; přísloví ; *séna pásaka*, psané přísloví

světnice, *saklyczia*, *seklyczia*, -ōs, f.

salava, *selawà*, -ōs, f., () ; sr. ostrov

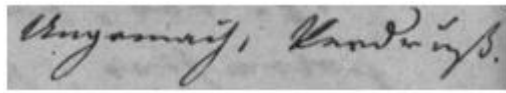
sladký (sladý), *saldus*, -i

semeno, sr. *sámanas*, -û, f., pl. = mech ; *samanos mariû*, mořská řása

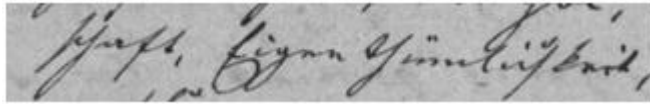
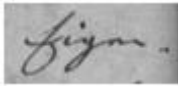
sopilka, *sapělka*, -õs, f., trubka lovecká

sen, *sàpnas*, -o, m. ; pl. *sápnai* /sr. *somnus*/, *sapnóju*, -óti, sníti ; *sapnojûs'*, zdáti se komu

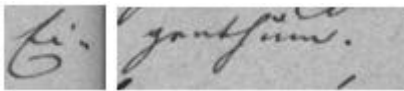
sramota, *sarmata*, -õs, f.,

svůj, sr. (koř. *Saw*), gen. *Sawěs*, sebe ; dar. *Saw*, acc. *Sawę*, instr. *sawimi*, *sawim*, loc. *sawijè* ; *sáwas*, -à = svůj ; *sawizas*, svůj vlastní ; *sawybe*, -ěs, f., svojka,

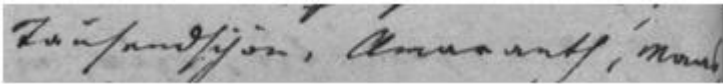

; *sawummas*, -o, m.,

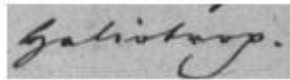
slunce, *sáule*, -ěs, f., *Pirm saulės*, před slunce východem ; *sauléle*, -ěs, f.,

sluněčko ; též *sedmikrása*,

lėšas, *Bellis perennis*, *saulinnis adyninkas*, slunečné hodiny ; *salleidis*, -*dzio*, m., čas západu slunce, večer ; *saultekis*, čas východu slunce ; *saulžole*,

slunečnice,

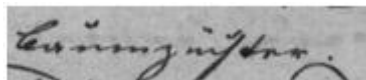
suchý, *sausas*, -a ; *sausos dēnos*, suché dni

sůš, suchota, *sausas*, -õs, f. ; *sausybe*, -ěs, f. ; *saudi*, *sėti* ; *saustu*, -sti, schnouti ; *sausinu*, *inti*, *sušiti*

souti, *sautu*, *saucziu*, u *sausti*

sedėti, *sėdmi, dėtu* ; *ukij' sėdėti*, na statu sedėti ; *sėdmi, sėsti*, posaditi se ; *sėdziūs', dėtis'*, též *sodinu, -inti, saditi*

sad, *sódas, -o, m.* ; *sodininkas, -o, m.*, sadník,

sousedėti, *susėdmi, -dėti* ; *susėdas, -o m.*, soused; *sudėda, -ōs, f.* ; *susėdyste, -ės, f.*, sousedství

sije, *sėja, -ōs, f.* ; *sėjōs czėsas*, čas setí

síti, *sėju, sėti, sėjimas, -o, m.*, síjba ; *sėjėjas, -o, m.* ; *-ėja, -ōs, f.*, seč, sečka ; *sekla, -ōs, f.*, setí, co zaseto

símě, *sėmenis (semũ)*, gen. - *mens, -menio, m.*, v pl. sėmenys

seknouti, *sekũ*, obyč. *Senkũ, sėkti*, vyschnouti, ; *sėkis, sėklis, -io, m.*, mělčí na v řece ; *seklus, -i*, mělký

síci (přísíci, přísahati), *sėkiu n sėkiu, sėkti* ; *sėgiu, sėgiu, sėgti* ; *sėgiman, -o, m.* ; přísaha ; *prisėgiu*, přísahati ; *prisek dėwq*, přísámbůh!, *prisėga*, přísaha (soudní), *prisėgininkas, -o, m.*, přísežník ; *sėkiu, -kti* (právě ale *sėgti, -gti*) sahati po něčem ; *dugna prisėgti*, dna dosánouti (ve vodě)

sedmý, *sėkmas, -a* (obyčejnější než septintas)

svatodušní neděle, *Sekminne, -ės, f.* ; v pl. *Sekminnes*, Svatodušní svátky (Sedminy, t. po Veliké noci)

sledovati, *sekũ, sėkti* (sr. *seguor*); *obolei obelį seka*, ovoce následuje stromu (jaký strom, také ovoce) ; *sekũs', -ktis'*, zdařiti se

síla, srov. *sėla, -ōs, f.* = mdloba, slabota /místo silabota?!/ ; *sėlōju, -óti*, starost mítí, sužovati se ; *sėtwartas, -o, m.* úzkost, starost

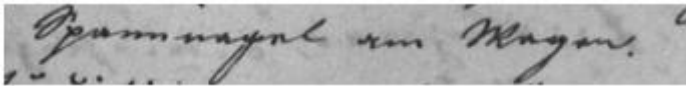
stěna, *sěna*, -*ōs*, f. ; též *meze*, *hranice*

starý, *sėnas*, -*a* ; *sėn's tēwas*, stařeček ; *senoji*, f. (stařena) babička porodní ; *senoses gadynes*, starý čas ; *sėnis*, -*io*, m. stárec ; děd ; *sėne*, -*ēs*, f. stařena ; bába ; *senummas*, -*o*, m. stáří, věk ; *šėstu*, *šėsti* n. *šėnti*, stárnouti ; *senėju*, -*ėti*, též ; *sėntėwis*, -*wjo*, m., předek

sedm, *septyni*, m., *septynos*, f. : *septyos dėszimtis*, 70 ; *septynolika*, -*ōs*, f., 17 ; *septyngalwis*, -*e*, sedmihlavý

síra, *sėra*, -*ōs*, f., *sėras*, -*o*, m.

srdečník (předečník?), *serdeczninkas*, -*o*, m.

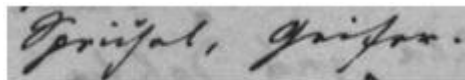
střežiti, *sergmi*, *ėti*, *segūs'*, *ėtis'*, stříci se

stráž, *sarga*, -*ōs*, f. ; *sargas*, -*o*, m. strážce (anděl)

středa, *serradà*, -*ōs*, f. ; *serredà*

síto, *vėtas*, -*o*, m. ; *sijóju*, -*óti*, *sinbau*

slína, *seile*, -*ēs*, f. ,

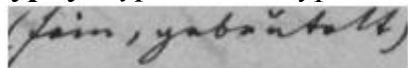
stříbro, *sidabras*, -*o*, m. ; *gywas sidabras* (živé stříbro), rtuť

síla, *syla*, -*ōs*, f. ; *sylingas*, -*a*, silný, mocný ; *syliju*, -*iti*, nutiti ; *pasylijimas*, -*o*, m. násilí

slábnouti, *silpu*, obyč. *silpstu*, *silpti* ; *silpinu*, *-inti*, slabiti ; *silpnas*, *-a*, slabý, mdlý /sr. síla nahoře/

sitný, *sytnas*, *sytna*

sypný, *sypnas*, *-a* ; *sypna důna*, chléb z pěkné sypné (

) mouky

sivý, *sivatàs*, *-à* ; *siratà*, *-õs*, m., f., sirotek

šacz, *sódis*, *-dzio*, m.

stolice, *stólas*, *-o*, m.

syty, *sotùs*, *-i* ; *sótis*, *-ěs*, f. ; *sótas*, *-o*, m. ; *sótinu*, *-inti*, sytiti

soud, *súdas*, *-o*, m. , *súda wěta*, sudiště

soudní, *súdnas*, *-a* ; *súdzia*, *-õs*, m., soudce ; *súdiju*, *-iti*, souditi

sud, *súdas*, *-o*, m.

soukati, *sukù*, *sùkti* ; *wirwę sukti*, provaz soukati ; *swěstą sukti*, máslo (tlouci) vrtiti, *sukùs'*, *-ktis'*, vrtiti, točiti se ; *galwa man sukas*, hlava se mi točí ; *sukatà*, *-õs*, f., závrať

(sulla, os. f. šťáva z břízy neb z javora, *sullóju*, *-óti*, etm.)

sláti, *suntu*, nyní *suncziu*, *susti*

sýr, *súris*, *-io*, m.

surma (pišťala), *surma*, *-õs*, f.

skarb, pol. - *skárbas*, -o, m.

skákati, *skástu*, *skásti* /sr. skot/

skolek, srov. *skéliu*, *skélti* = štípati ; *skaldau*, -dyti ; *skaldinu*, -inti ; *skaldiju*, -iti, štípati (na tříštky)

skulina, *skaldimas*, -o, m. /viz předešlý článek/, *skalus*, -i, štípatelný, *skalai*, u. pl. m., skolíky, dračky, *skyle*, -ės, f. skulina, díra.

štít, *skyda*, -ōs, f.

skoupý, *skúpas*, -a ; -pús, -i ; *skupiju*, -iti, skoupiti, skrbliti

skura (kože), *skurà*, -ōs, f.

sklep, *sjlépas*, -o, m. ; *sklépju*, -pti, klepnouti

skříně, *skryne*, -ės, f. ; *skrynia*, -ōs, f.

skvrna, *skwernas*, -o, m.

slábnouti, *slabněju*, -ėti, *slubnas*, -a, slabý

slon, *slanas*, -o, m., *szlapis*

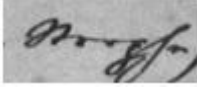
sluka, *slanka*, -ōs, f. ; *slanka girrinne*, sl. lesní ; *sl. laukinne*, sl. polní

Slovan, Slovák, *Slawokas*, -o, m.

slizký (kluzký) *slidus*, *sliddus*, -i ; *slystu*, -sti, sklouznouti

slíva, *slywa*, -ōs, f. ; *slywe*, -ēs, f., -as, -o, m.

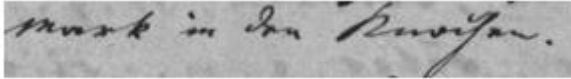
sluha, *slúgas*, -o, m. ; *sluha*, -ōs, m.

sloka (v písni,) , *slugsne*, -ēs, f.

sloužiti, *služiju*, -iti ; *služba*, -ōs, f. ; *službas*, -o, m., *služma*, -ōs, f. ; *služmas*, -o, m. = služba ; *služnas*, -a, služný ; *služnus*, -i, též:

smok (zmok), *smákas*, -o, drak, velký had bájů

smrky, sr. *smákres*, -û, f., pl. , mozek ; srov. *smâgenos*, -û, f. pl.

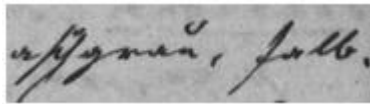

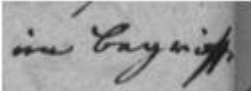
smûla, *smalà*, *smalà pažyst deguttà*, smûla zná dehtu. *Smalynyczia*, -ōs, f.,
smšlná pochodeň, smšlnice

smetana, *smentas* -o, m. ; *smetona*, -ōs, f.

smrad, *smarstas*, -o, m. ; *smirdas*, -o, m., *smárwe*, -ēs, f.

smahlý (osmáshlý), *smēlus*, -i,

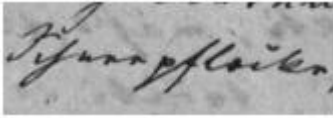

smrt, sr. *smerdij*, *merděju*, -iti, ;
smérkiu, -kti, zabiti ; *smeris*, -czio, m. - tēs, f. = smrt ; *smertélnas*, -a, smrtelný ;
smertnas, -a, smrtný ; též *smurtnas*, -a ; -tnus, -i

smyčec, *smiczēlas*, -o, m. ; -lus, -aus, m.

smutiti (rmoutiti), *smútiju*, -iti ; *smítijũs'*, -itis', rmoutiti se ; *smutkà*, -õs, f., *smũtkas*, -o, m., smutek ; *smútnas*, -a ; *smutnus*, -i, smutný ; *smutnybe*, smutnota ; *smútniju*, -iti, rmautiti koho

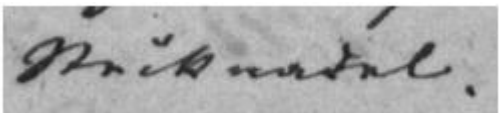
snih, *snėgas*, -o, m. ; *snėginne*, -ės, f., , Galanthus

snigga, -õs, f., ; též *sneigalà*, -õs, f., *snigga*, *sninga* : *snėgt*, *snigti*, sněží se

sen, srov. *snũstu*, *snũsti*, usnouti ; *snaudziu*, *snausti*, dřímati (koř.snúd? Vz-nud?) ; *snũdis*, -dzio, m., *snũde*, -ės, f. , *snuda*, -õs, m, *snudàle*, -ės, f. , dřámotář ; snář ; snára

spar, *spàras*, -o, m., (co se sepře) (co se sepře)
spor?)

spėti, srov. *spėju*, *spėti*, čas n. kdy mítí, pohodlnost mítí čemu ; *ne spėju*, nemám kdy ; *spėzas* *czėsas*, pohodlný čas

spilka, -õs, f.,

spona, sr. *spyna*, -õs, f., zámek visutý

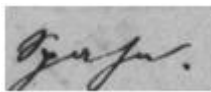
spínati se, *spirru*, *spirti* ; *spirrũs'*, -irtis, podpísati se ; *spardau*, -dyti, kopati (o koních)

strumen (tok), *srawju*, -wėti, téci, pouditi ; *srowju*, -wėti, též ; *srawa*, -õs, f., tok ; *srawjas*, *sraujas*, -a, tekoucí, prudký (srogy pol.?)

střebati, *srėbju*, -bti ; *srubą* *srėbti*, polívku jísti ; *srubà*, -õs, f., polívka ; *srubaju*,

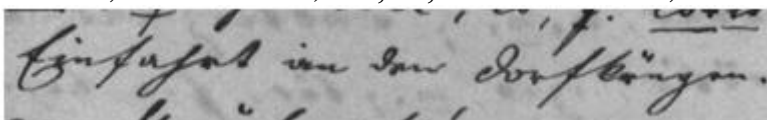
-oti ; srobju, -bti ; srúbju, -bti ; sraubju, -bti = střebati, srkati

střída, sr.srěda, -ōs, f., dračka,

staviti (zastaviti), stabdau, -dyti ; stabdinu, -inti

stodola, srov. stadole, -ēs, f. , lotiš. staddeles,

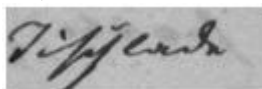

stohar, stoněk, stágaras, -o, m.

stav (tkalcovský), pákles, -iû, f. pl.

stûl, stálas, -o, m. ; stalininkas, -o, m., stolař, truhlář ; dēwstalis, -io, m., oltář ;

pástale, -ēs, f. ,

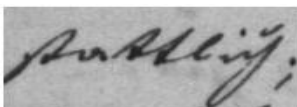

stáj (koňská) staldas, -o, m.

strniště (strniště), stambras, -o, m. ; stemberis ; srov. stambas, -o, m. Košťál (co stojí)

starosta, staróstas, storastas, -o, m.

staviti (u/postaviti), statàu, -tyti ; namus statyti, dům vystavěti ; statytis, postaviti se ; statùs, -i, stojný, stojící, stací ; statas, -a ; staczias, -a, též ; statinnis, -e, stojatý ; pastatau, postaviti ; pastate, -ēs, f. (postať), povaha, vlastnost ; stav, okolnosti ; stawiczas, -a, ustavičný

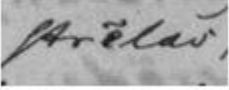
starati se (o něco), *storawóju, -óti*

stužka, *stuzka, -õs, f.*, (široká stužka atlasová neb hedvábná)

sloup, *stulpas, -o, m.* ; též dveřej ; paprsky skuneční ; hyb na oděvu ; *stulpus suti*, záhyby (faldy) vyšiti ; *stulpóju, -óti*, v záhyby požití, *paprsliti* ; *szaurstulpai, -û, m.pl.* severní záře

střítí, *stláti, straja, -õs, f.* stlaní

strop, st. *stráipsnis, -nio, m. strápsnis* = stupeň ; *strěpsnas, -o, m.* též

střela, *strēla, -õs, f.* ; *strēlas, -o, m.* ; *strělba, -õs, f.*, ; *strēlyczia, -õs, f.*, luk ; *strēlczus, -aus, m.* lučník

strava, *strowà, -õs, f.*

svět, *swētas, -o, m.* ; *swētiszkas, -a*, světský ; *swētis, -czio, m.* ; *-tēs, f.* = host (od tvaru *swēcziās, -a, m.f.* (obyčejnější), též ; *swēczius eiti*, po hostinu jíti ; *swēcziù priēm̃mas* (hostův přijímání) pohostinství ; -dále *swētimas, -a*, cizí ; - *swěstyba*, hostina (sr. svatba)

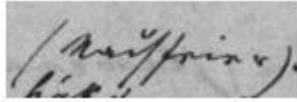
svědčítí (prospěšno být) komu, *sweikas, -a* = zdravý i prospěšný ; *buk sweikè*, bud zdrav ; *sweik's atējes, parējēs*, zdrav bud' (zdrav přišel) ; *sweikinnimas, -o, m.*, pozdravení ; *sveiunūs', -intis*, pozdraviti se, také zasnoubiti se:

světly, blesknavý, *swidus, -i* ; *swidybe, -ēs, f.*, jasnost, lesk

svrček, *swirplys, -io, m.*

svadba, *swodba, -õs, f.*, /místo swoba?/, *swodbininkas, -o, m.*, svatebník ; pl. - *kaiswodbauju, -auti*, u někoho svatbiti (na sv. býti) ; *swodbóju, -oti* ; také tám sv.

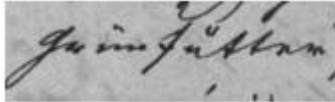
strojiti, *atswodbe*, -ės, f., *paswodbis*, -ės, f., posvatbí ( )

suk, srov. hák, *szakà*, -ōs, f. = sněť, větev ; konec jeleního rohu ; rameno říční ; *száke*, -ės, f., vidle senné ; vidlička ; *szakotas*, -a, sukovitý ; *dwiszkas*, -a ; dvézubec ; *triszaka*, -ōs, f., třízubec ; *priszakis*, -io, m. (přísluší) předek (k.p. vozu), špice; *priszakio kohos*, přední nohy ; *szakalys*, -io, m., skolík (k zapálení dříví) ; *szaknis*, -ės, f. , kořen, *isz szakniû*, od kořene ; *szakninûs'*, -intis' ; -nijûs', -itis, kořeny pouštěti

sumec, *szalwas*, -o, m. *Salmo Ahymllus*

straka, *szárka*, -ōs, f.

sewer, *szaure*, -ės, f. ; *szaurês wějjas* ; *szaurys*, -io, m., severní vítr ; pl. *szaurei*, sever ; *szaurinnis*, -e, severní ; *szaurstulpai*, -û, m., pl., severní (sloupy) záře /v. zimě/

sekanina, *szēkas*, -o, m. ; *szēkāju*, -áuti, sekati (zelenou píci)

seno, *szēnas*, -o, m.; *szēnauji*, -áuti, senovati

stín, *szeszēlis*, -io, m. ; *smertēs szeszēlis*, podoba smrti

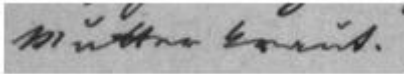
Satan, *szētonas*, -o, m.

Sam-ci?, sr. *szeimyna*, -ōs, f., čeled', zvláště mužská.

Srpen, **Szillus**, -aus, m. /od *szylù*, *szilti* = teplo býti, teplé, horké je činiti ; -*sziltas*, -a, teplý

sto, *szimtas*, -o, m. ; *szimti tukstanczei*, 100 000; *szimtininkas*, -o, m m., setník

srdce, *szirdis*, -ės, f. ; též duše (k.p. bezová); *szirdijūs'*, -itis', k srdci sobě něo
vzítí ; *srditi* (horšiti, zlobiti) se ; *szirdžole*, -ės, f., srdeční koření,

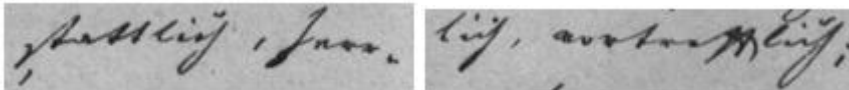

sié (ten), -szis, m., *szí*, f. ; *szaip*, tak ; *szia*, zde, tu ; *szém*, sem ; *szénay*, sem ;
szeday, taday, tehdy ; *sziczia*, *szicze*, tu, zde ; *szenděn*, dnes, toho dne ; *szęnakt*,
té noci ; *szypus*, tou stranou ; *szimét*, toho roku.

sivý, *szywas*, -a (o koních) ; *szywis*, -e, m., f., siveč, šiml

skákati, *szóku*, *szókti*, *szokus*, -io, m., skok ; tanec

slun-ce, sr.*szulinys*, -io ; *szùlnis*, -io, m., studnice ; -*szulnas*, -a,

, srov. šumný

skop, *szkapa*, -o, m.

sláva, *szlówe*, -ės, f. ; též čest ; *szlowús*, -i, ctěný, slovútný ; *szlównas*, -a, slavný
; *szłowiju*, -iti, slaviti, chváliti

svatý, *szwentas*, -a ; *szwenta děna*, svátek ; *ant szwento Jona*, na sv. Jana ;
szwentas rytas (sv. Ráno), ráno nedělní ; *szwentas wakarás*, večer nedělní ; též
štedrý večer, večer před svátkem ; *szwentgraudulinne*, -ės, f. , jitění.

Svatvečev, v. svatý

svátek, *szwente*, -ės, f. ; *szwentybe*, -ės, f., svátost ; svatyně ; též *szwenzyne*, -ės,
f.

světiti (den), *szwencziu*, *szwęsti*

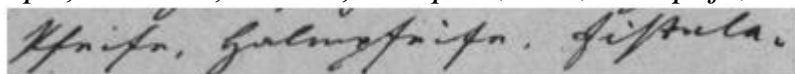
středa po velkých svátcích, *paszwentes*, -czíu, f., pl., také *paszwentczíu děna* /v.
svatý/

světlo přirozené (sluneční), *szwēsa*, -ōs, f., *sù szwēsa*, za světla, za dne ; *szwēsus*, -i, světlý, jasný ; *szwēsikke*, -ēs, f., světlo strojené (nepřirozené ; *daryk szwesikke*, rozsvít' ; *szwēsinu*, -inti, světlo učiniti, osvětliti ; *szwaisa*, -ōs, f., záře

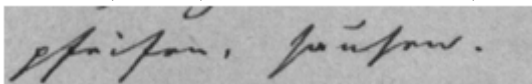
svěží, *szwēžas*, a ; *szwēžus*, -i

svišťeti, *szwilpoju*, -pti, hvízdati ; *bzučeti*, *szwilpinu*, -inti, *szwilpoju*, -oti ;

szwilpone, -ēs, f.,

svinec (olovo), *szwinnas*, -o, m.), *szwirkstu*, -kszti,

svítiti, (třpytiti se), *szwittu*, -tėti

svítati, *szwintu*, *szwisti* ; *dēna szwinta*, den svítá ; *szwaitinu*, -inti, svítiti něco, zjasniti ; *szwaitykle*, -ēs, f., světélko, bludička ; *szwēcziu*, *szwēsti*, svítiti ; *praszwintu*, prosvitnouti, rozednítí se ; *praszwintant*, *praszwittus*, za svítání

straka, *žautà*, -ōs, f.

Samojedi, Samojedsko, *Žemaitis*, -czio, m., Nižinár, obyvatel ruské Litvy, kteráž níže leží než pruská, v pl. *Žemaitis*, Zemáci), v. země.

svítati, *žibù*, -bėti

sivý, *žillas*, -a (vlasy) ; *žillis*, -io, m. Sivec, stařec ; *žille*, -ēs, f., stařena ; *žylu*, *žylti*, sivėti

Š

škoda, *iszkadà*, -òs, f.

škodlivý, *iszkadlywas*, -a

škoditi, *iszkáditì*, -iju, -ijau.

štědrý večer, sr. svatvečer

švast, *twáska*, -òs, f. ; švástati, *twāskóju*, -oti,

štěp (s-čep), *czēpas*, -o, m. ; *czēpiju*, -iti, štěpovati, očkovati ; *czēpitas médis*, štěpovaný strom, rauples iczēpiti, neštovice očkovati, žodi iczēpiti, slovo vštípiti (na srdce vložitì)

štědrý den, večer, *koczû děna*, *koczû wakarás* (také prý den před novým rokem. *Kótas*, -o, m., stopka, držadlo.

šalvěj, *šalwija*, -òs, f., szalwija

šelk, sr. *vilkài*, -û, m. pl. = bavlna

šťáva z břízy neb z javoru, *suklà*, -òs, f., *sullotas*, -a, šťavnatý ; *suklóju*, -óti, kapati ; ***Sùltekis*, -io, m., Duben** ; *sultis*, -ēs, f., šťáva, zvláště z břízy ; *sunka*, -òs, f. též.

štváti, *sumdau*, -dyti (s. dáti)

šoupati (houpati), srov. *Supù*, *sùpti* = kolíbatì, *supóju*, -óti, též ; *subóju*, též ; *supókle*, *subókle*, -ēs ; *supóne*, *supyne*, -ēs, f., houpačka velkonoční na větvích březových ; *supykle*, -ēs, f., kolébka litevská visutá.

šíti, *suwù* (někdy *súnu*), *súti*, *súu*, *súti*

škorně, *skarne*, *-ės*, f. = bota

škrob, *skarubas*, *-o*, m. ; *skorbiju*, *skrobiju*, *-iti*, *skorbilas*

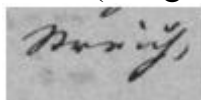
škoda, sr. *skaudus*, *-i*, bolestný i nepříjemný ; *skadù man*, žel mi ; *skaudulys*, *-io*, m., bolest, nežid, boule ; *skauda* (*szaudzia*, *skausta*), *-dėti*, boleti ; *nuskaudinu/ju*, škoditi, šiditi.

štít, *skyda*, *-ōs*. f. ; *skydininkas*, *-o*, m., štítník (kdo štíty dělá) ; *skydneszis*, *-io*, m, štítonoš

šindel, *skindelis*, *-io*, m.

šeptati, *slepteru*, *-ėti* (od *slėpju*, *-pti?* = ukrývati, schovávati)

šmah (šmagem), *smagóju*, *óti* ; *smogiu*, *-gti*, mrskati, bičovati ; *smage*, *-ės*, f.,

špek, *spėgas*, *-o*, (*szpėgas*) ; *szpėgus*, *-aus*, m.

špunt (zátka), *spunta*, *-ōs*. f.

šwihati (bičem), *swėdziu*, *swėsti*

šabraka, *szabrakas*, *-o*, m. ; *paszake*, *-ės* f., větév

šalebník, *szalbėrus*, *-aus*, m. ; *szalbėryste*, *-ės* f., šalba, *szalbėróju*, *-óti*, šáliti

šáliti, (sálati/páliti?), *szálu*, *szálti*, mrznouti ; *szála*, mrzne ; *szaldau*, *-dyti*, mraziti co, *száltas*, *-a* ; *szolis*, *-inti*, studený, Kalt, *száltis*, *-czio*, m., Kälte, mráz

šerk, *szarkas*, -o, m., soukenný povrchní kabát rybářský

šarvátka, sr. *szàrwas*, -o, m., brnění ; *szarwotas*, -a, ozbrojený ; *szarwinu*, -inti, zbrojiti, *szarwiju*, -iti ; *szarwoju*, -oti, též ;

šest, *szészi*, m., *szészos*, f. ; *szészos dészintis*, 6o, *szészi szimtai*, 600 ; *szeszólíka*, -òs. f., 16.

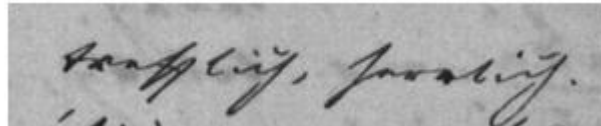
šestinedělí, *szészes*, -û, f., pl., *po szeszû eiti*, k úvodu jíti ; *szeszáuninke*, -ês f., šestinedělka

šelk (hedvábí), *szilkai*, -û, m. pl.

šermovati, *szimawóju*, -óti.

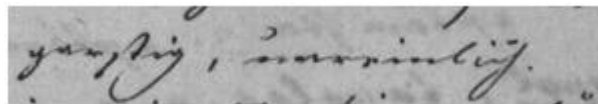
šunka (šuna), *szónas*, -o, m. = strana těla, bok ; *szonq durti*, v bok udeřiti ; *szoninne*, -ês f., šunka prasečí

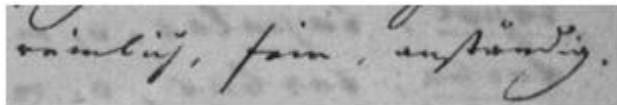
šumný, *szummas*, -a,

šutiti (žertovati), *szútiju*, -iti ; *szútas*, -o, m., šutkář, šaškář, *szútká*, -òs. f., žert ; *szútká galwòs ne prakul*, žert hlavy neveme

špatný, *szpatnas*, -a,

švárný, *szwánkus*, -i, , *szwarus*, -i

šeplati, *szweplù*, -lèti

T

tkanice, *atkonicza*, -*õs*. f. (stužka)

Tří-králův svátek, *Wankriksztas*, -*o*, m., obyčejně v plur. *Wankriksztai*

týden, *waite*, -*ẽs* f. (neznámé)

takdáž, *tad*, *taday*

tlaka, rus. *toloky*, lit. *talka* /viz sed./

tlačníci (pomocníci), *talkininkai*, -*û*, m. pl.

tma, *tamsà*, -*õs*. f.

tmíti se, *témti*, *témsta* n. *téma* ; *stmívá se*, *aptémsta* n. *aptéma*

topol, *tapalas*, -*o*, m.

torba, *tarbas*, -*o*, m. ; *tarba*, -*õs*. f.

ten, *ta*, *tas*, *ta*.

tesati, *taszyti*, -*szau* ; *prosekati*, *pértaszau*

těsto, *taszlà*, -*õs*. f., *teszla*

tábor, *tawora*, -*õs*. f.

tovaryš, *taworszczus*, -*aus*, m. ; *tovařiška*, *taworszczza*, -*õs*. f. (od *tawora*, stan.

koteč?)

tak, *těk* ; *těk mano*, *těk tawo*, tak mé jako tvé

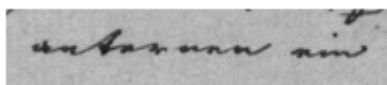
točiti, *tekinti*, *-inu*, také soustrovati ; odtud brus točící se: *tekēlis*, *-io*, m. ; kolo vozové, *tékinnis*

teci, *teku*, *tekēti*, *tekù* (o vodě, i co u-teci), odtud: *tekúnas*, *-o*, m. = honec, posel ; *tekine*, *-ēs* f. = běh o závod ; - *tekme*, *-ēs* f. = studánka, potůček ; - *tàkas*, *-o*, m. = stezka ; *uppe pussą město apteka*, řeka půl města obtéká ; - přiteci i přiběhnouti : *pritekù*

tele, *telas*, *-o*, m.

tětiva, *temptywa*, *-ōs*. f. (od *tempjù*, *-pti* = natáhnouti, napnouti, sr. čas) ; *tetiwa*, *-ōs*. f.

trnovati, *ternauji*, *-auti* (něm.

Goldfloss mit dem Saugfap))

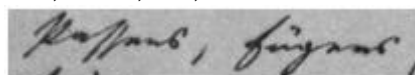
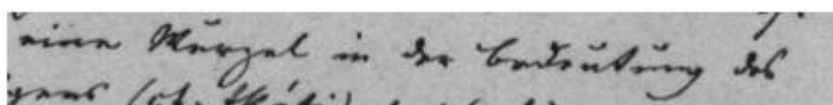
tratiti, *ztratiti*, *teroju*, *-oti* ; *terojimas* = ztráta, zkáza

těšiti, *těsziju*, *-iti* ; *těszijimas*, potěcha ; *těszitojis*, těšitel

tetřev, *tetèrwa*, *-ōs*. f., *tetirwa*

ticho!, *ticz!* - *Ticz, ne knauk!* = ticho, ani nemukej!

tku, *tknu*, *tik*,

(sr. tkáti), také: *tink*, *taik*, *teik*. - *Tinkas*, *tiktis* = hodí

se, přihoditit se. *Wěta man patinka, alle merga ne patinka*, dvůr se mi líbí, ale holka nelíbí.

temný, kalný, (lat. tristis), *tirsztas, -a*

tuk, kořen : *tùk*, přecházejí v *tunk, tauk* ; tučněti : *tunku, tùkti* ; -tuk (lůj, sádlo), *taukas, -o, m.*

tisíc, *túkstantis, -ěs f.*

tlumaš, *tulkas, -o*, skandin. tolk ; tlumočiti, *tulkauju, -anti* ; *tulkóju*

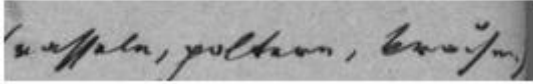
tlukač (palička moždířová), *tulkóczus, tulmoczus, -aus, m.*

trh, *túrgus, -aus, m.* ; trhovati, *turgawoju, -oti* ; tržiště, *turgaunyczia, -ōs. f.*, trh výroční, *méthurgis, -io, m.*

toužiti, *túziju, -iti*, (trápiti, ustrašovati ; -*túzijũs, -itis* (soužiti se, strachovati se)

tužba, *túžba, -ōs. f.* (úzkost, starost, smutek ; též *túzma*

týn, *tuinas, -o, m.* (kůl)

třeštiti, *trászku, -kěti* () , *trészku, -éti* ; *ledai trészka*, led třeští

trojice, *traice, -ěs f.*, (pol. troyca), *triwěnybe, -ěs f.*

třepati (dupati nohama), *trépstu, -pti* ; *trypju, -pti*

tři, tri. Kořen číslice *trys, m.f.* ; po třech, *po try*

třináct, trylika : třicet, *tryszdeszintis*

troják, trejokas, -o, m.

trojče, tridas, -o, m., -a, -õs. f. - pl. *tridai*

tříhlavý, trigalwis, -e

třásti se, trĩmu, -mti, *trĩszu*, -szẽti

třítĩ, trĩnu, -nti a *triti* (též pilovati, řezati) ; *tritine*, -ẽs, pilník

trýskati (stříkati), *trĩszku*, -kẽti

trvati, trĩwójũ, -óti (snášeti, trpěti) ; *trĩwoga*, -õs. f. (zlá, škoda) ; *isztrĩwójũ*, vytrvati

trẽfĩti, trĩpiju, -iti ; *prĩsitropĩjĩmas*, -o, m., příchod

tratĩti, trótĩju, -iti ; *prĩsitropĩjĩmas*, -o, m., příchod

trouba, trũba, -õs. f. ; *troubiti, trũbai*, -byti

trutina (jed), *truczyna*, -õs. f.

trudný, trudnas, -a ; *trudnas szẽsas*

trk, kořen *trũk* (*trunk, trauk*) = meškati, trhati

trud, trũsas, -o, m. ; *truditi se, trusójũ*, -óti

trus, trusza, -õs. f., v pl. *truszos*, hnũj

tvora (stvora), *twarka*, -*ōs*. f. (pořádek, nařízení, vyměření) ; *be twarkōs*, bez pořádku.

tvoriti, *tweriù*, *twérti*, (jmouti ; trvati ; tvořiti ; dělati); *tworą twérti*, plot dělati ; *tworà*, plot

tvoritel, stvořitel, *twerējas*, -*o*, m. ; - *aptweromas*, -*o*, m., zátvora, vězení ; - *sutweriu*, podobiti, stvoriti ; *sutwerimas*, -*o*, m. tvoření, stvoření ; *sutwerējas*, stvořitel

tvrdý, *twirtas*, -*a* ; *twirtą padaryti prową*, spis (jistotu písemnou) podati ku právu ; -*tvrditi*, *twirtinu*, -*inti* ; *potvrditi*, *patwirtinu*

teprv, teprve (nyní, včas), *dabàr* ; *dabartai*, teď

třásti se, *drebù*, -*bėti* ; *szirdis mano dreba*, srdce mi tluče ; *žemės drebėjimas*, zemětřesení

trakař (sr.*drěku*, *drěkti* = táhnouti)?

tvrdý, *drútas*, -*a* (per, metath.), jilný : *drútas médis*, tvrdé dřevo ; drúta žéme, trvdá země ; *drútis*, -*czio*, m., síla, trvalivost

tu, zde, *czè*, *czia*, *tè* ; *czè ir tè*, tu a tam

teplíce (teplá lázeň)m *czēplyczia*, -*ōs*. f.

třešně, *czerepakas*, -*o*, m., rus. čerepacha

tápiti (od *topiti*, *copiti*, *chopiti*) *czópju*, -*pti* = po něčem chmatati, sahati

tělo živé, *kúnas*, -*o*, m. ; *isikuniju*, -*iti*, vtěliti se

Tří-králův den, *Wankriksztai*, *Kriksztai* (v Jan.)

trpaslík, *galwožys*, v. hlava

točiti, v. *rutiti*

teci, sr. *vittu* (od věju), pod *točiti*

Trojice sv. neděle, *Atsekminnes*, -iû, f., pl., (Odsedminy, Zásedminy, v. Svatodušení ned.)

U

úplně, lit. *abelnay*

úzký, *anksztas, -a* ; úzkost, *anksztas, -õs. f.* ; *anksztybe, -ẽs, f.*

úl, *awilys, -io, m.* ; *aulis, -io* ; *aulẽ, -ẽs, f., aulas, -o, m.*

ucho, *ausis, -ẽs, f.*

ubohý, *ubbagas, -o, m.*

ug, kořen lit., znamená roštění ; odkudž *úgis, co, m. zrůst* ; *ũgis* – letorost jednorocní ; *ugterẽti, -ru, rĩsti etm*

uhel

ulice, *ulyczia, -õs. f.*

um (smysl, rozum) *úmas, -o, m., Pagal jo umą ir dumą*, dle jeho rozumu a myslí. *A ùmas, -a*, nenadálý, náhlý ; *umas smertis*, náhlá smrt

úhoř, *ungurys, -io, m.*

úřad, *urẽdas, -o, m. - urẽdyste, -ẽs, f.*

úředník, *urẽdininkas, -o, m.*

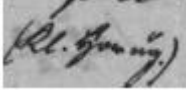
úterý, *uttárninkas, -o, m.*

úpěti, *wapẽti, wapù, mluviti, švástiti*

úvodní žena, úvodnice, *iwodybinke*, -ės, f.

úplný, dokonalý, *tobulas*, -a

Únor, měsíc, Pusias, -io, *Pustis*, -szio, m. /snad prý také Leden ; prý od *puttu* n. *pucztu*, *pústi* = vátí, bouřiti ; *wėjas puczia*, vítr věje ; *pústi trubą*, troubiti ; raději však od *pústas*, -a, pustý ; *pústas laukas*, pusté pole, v. tam /též **Mažas raguttis**,

Malý rožník ( )

uditi, *budiju*, -iti ; budika mēsa, uzené maso

ústa, *burna*, -ōs. f.

učiti, *mokinù*, -inti (-iti) ; *mokiju*, -iti, -mokinūs, -intis, učiti se ; též *mokijūs*, *mokintojis*, -o, m., -toje, -ės, f., učitel, -elka, *mokintinnis*, -ne, žák, žačka ; *mókslas*, -o, m. učení, naučení ; vědomost /viz. *mohu*/

uřknouti, *aprėkiu* /viz *řičeti*/

užitek, v. *žičiti*

W

Věk, *amžis*, -io, m., dlouhý čas ; věk lidský, věčnost, *amžû amžis* = věků věk, věčnost ; též *amža* ; *Amžini amžei* = věčný věk, věčnost /sr. hrob/

Víra, , na mou věru, *ant mano wěrystês*, *ant wěrôs*

vějice, rarášek, *audra*, -ôs. f.

Velkonoc, *Welyk*

vydra, *udra*, -ôs. f. Odtud bezpochyby Odra řeka.

voda, *undû*, -dens, m., stprus. *unds* ; lit. také *wandû*. /sr. volati, sr. hladiti/

volati, *wadinti*, -innu, -isu ; jmenovati se = *wadintis*, -dinnûs.

vodka (spatná hořalka), *wadka*, -ôs. f.

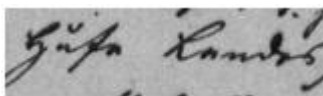
vaditi (lösen), *wadóti*, -óju ; vyvaditi něco, *iszwadoju* ; spasitel (vyvaditel) *iszvadotojis*.

večer, *wákaras*, -o, m.

Večernice hvězda, *wakarû žvaigzde*

včera, *wákar* ; *wákar wakarq* n. *wakarè* = včera večer

večeře, *wakarêne*, -ês f. ; také *weczére*, -ês f., t. sv. přijímání.

vlaka (pol. *włoka*,) *waláka*, -*õs*. f.

Valach, *Wálas*, -*o* ; Walašsko, *Walakû žéme*, *Walakija*. /Těž Wlach/

vládnouti, *waldyti*, -*dau* ; panovati, *waldzioti* ; *welděti*, -*du* a -*dziu* (vladu)

vládce, *waldówas*, -*o*, m.

vláda, *waldzia*, -*õs*. f.

vůle, *wále*, -*ěs* f.

volný, *wálnas*, -*a* ; svoboda, *wālnybe*, -*ěs* f.

Vodník, *wandenininkas*, *wanden`ninkas*, *wandeninkas*, -*o*, m.

vosa, *wapsà*, -*õs*. f.

úpěti, sr. *wapěti*, -*pù* = mluviti, švástati

varyti (odvarovati), *waryti*, -*rau* = hnáti ; *ruběžu atgalôs waryti*, hraniční kámen jinam posaditi ; *warytojis*, -*jo*, m., honák.

vran, vrána, *warnas*, -*o*, m., havran ; *warnà* = vrána, také: *wátra*, -*õs*. f.

vrata, *wartas*, -*o*, m., vždy v plur. *wartai*, -*tû*

vařivo, *warus*, -*i*, udý

vosk, *wáskas*, -*o*, m. ; voskovati, *waszkoti*, -*oju*,

vodka (sít'), *wátulas*, -o, m. ; sít' velká : *newádas*

váda, *waidas*, -o, m. ; vaditi, *waiditi*, -iju.

vidmo, *waidas*, -o, m.

vojna, *wainas*, -o, m. ; waina, -õs. f.

vě nec nevěstin, *wainikkas*, -o, m.

vojsko, *waiskas*, -o, m.

vojta (pol. woyt) *waitas*, -o, m.

vědro, *wědras*, -o, m.

věsti, *wěsti*, *wedù*, *wedau* (*wedzau*), *wěsu* ; ducere uzorem = *noris westi* ; oženěný, *wedęs*. /sr. vdova?/

vůdce, *wàdas*, -o, m. ; vychovávateľ, *waikû wadas*,

veselé (svatební, svatba), *weséle*, -ěs f.

vítr, *wějjas*, -o, m. ; rarášek, Jilný náraz větru : *wějo ùmaras* ; - *wětra*, -õs. f. (bouře) ; *ugněs wětra* (požár)

váti, *věji*, *wyti*, *wěju* (honiti, stíhati)

veleti, *wéliti*, -iju (přáti komu co, dovoliti), *wélitis* (raději chtíti) ; povelím, *pawélij*

Welkonoc, *Welykas*, -kû, f., pl. /sr. pol. Welka noc/. Velikonoční beránek: *Welykû awinélis*, Velkonoční čtvrtek, viz Zelený čtvrtek. Velkonoční vejce : *Welykaitis*,

-czio, m. / v. m.

vleci, wilkti, welku

věňčení (oddavky), *wenczawà, -òs. f., Winczawa*

víra, wěra, -òs. f. - věru! wěroj`!

věřiti, wěriti, -iju.

věrný, wěrnas, -a

vrba, werbà, -òs. f. (palma, ratolest ; v pl. *Werbos n. Werbû děna* = Květná neděle ; *Werbû neděle*, ten týden před Velkonocí ; *pro Werbôs*, okolo Velikonoc /viz níže/

velblúd, werblúdas, -o, m.

věrtel, wěrdelis, -io, m.

vřítí, vařiti, virti, wérdu n. wérru ; wandû werdąs = pramenitá (vřící) voda ; *aly wirti*, pivo vařiti

vřídlo, wirtis, -czio, m.

vtítí, v. přísti

vrátiti, obrátiti, wertù, nyní wercziù, inf. wersti /kořen : wert, sesil. wart, sesl. wirt, vlastně ale vrt/

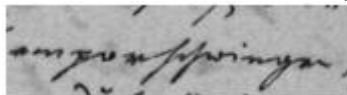
vlkodlak v. obrátiti se

vřítí (otevřítí), *wérti, werù. Dvěře často, durrys warstyti*

věst, *wěste*, -ēs, f. /pol. wieść/

višně, *wěszna*, -ōs. f. /místo býv. *wyszna*/

/věta/věc, *wěta*, -ōs. f. (místo, náměstí) ; ohniště *ugnes wēte*. - *wětyti*, -*tau* (

, *vzhůru vyhoditi*) ; *Weikti*, -*kiu* = dělati, pracovati /sr. věk/

věž, vězení, *wěža*, -ōs. f.

vezti, *wěszti*, *wézù* ; *vezti se*, *wesztis*, *wežús*, na lodi, *eldijù wesztis* – *wažóti*, -*óju* = jeti

vozka, *wézys*, -*io*, m. ; *wažininkas*, -*o*, m.

vozné, *wažbas*, -*o*, m.

vůz senný, *szēwežis*, -*io*, m.

vid kořenné slovo: *wid*, *wyd*,

viděti, *wysti*, -*tu*, (neužívané?), *wéizdēti*, -*dmi*, n. -*dziu* ; *Weidas*, -*o*, m. = obličej, podoba ; *waidas*, -*o*, = vidmo ; *Nuweizdmi* = věštiti

věštba, *nuweizdējmas*, -*o*, m.

zá-viděti, *pawidēti*, -*dziu* /v. tam/

vítí, *wyti*, *wyju* (točiti, vinouti k. p. provaz)

vlažiti, vlhké činiti, *wilgau*, -*gyti*

vlk, *vilkas*, -o, m. ; vlčice, *wilkė*, -ėš, f.

vlkodlak, *wilkátas*, -o, m. ; také *wilkàkis* (vlčí oko)

Vlčáci, *Wilkszikkei*, -û, m.pl., přezdívka vesničanů Kirsnabeckých

vlna, *vilna*, -õš, f. (k.p. ovčí) ; *wilnis*, *ėš*, f. (vodný)

víno, *wynas*, -o, m.

vinice, *wyniczia*, -õš, f., *wynicznyczia* = sklep

vinouti, *wynóti*, -oju ; *wynotis* = vinouti se

vrba, *wirbas*, -o, m., letorost, prut (březový zvlášť)

vrch, *wirszus*, -aus, m., vršet, *wirszúne*, -ėš, f.

ves, vše, *wis* (vždy) ; *už wis* (především) ; *wissas*, -a = celý, každý ; *wissi*, *wissos*, všichni ; *isz wissôs dumôs n. dusziôs n. szirdėš* = je vši mysli, duše, z celého srdce

všude, *wissùr* ; *wissur ėšas* = všude jsoucí

vždy, *wissad*

všicten, *wissiszkas*, -a

vše, také : *wiskas*, -a /místo *wissas*/

Wisla řeka, *Wisla*, *Wysla*, -õš, f. /sr. *wislus*, -i = úrodný/

viděti, *wysti, wystu, viz vid*

vadnouti, *wystu, wysti* ; obyčejně *pawysti* = zvadnouti ; *pawytęs, -usi*, zvadlý

vižle, *wiszlis, -io, m.*

višně, *wyszna, -ōs, f. , wyszne, -ēs*

višně vlčí (belladona) ; *wilkwyszne*

vítati, *witóti, -óju* (nalíti a připíti někomu, šňupec tabáku podati, atd.), *witokite tabako, dejte šňupec*

vábiti, *wóbiti, -iju* ; přivábiti, *priwobiju*

vaditi (překážeti), *wóditu, -iju*

váha, *wogà, -ōs, f. (wage)*

valiti, váletu, *wólotu, -oju* ; odtud

val (zákop i kůpa), *wólas, -o, m.*

válec, *woluga, -ōs, f. ; též pawólai, ū, m.pl. (poval)*

vor, *worà, -ōs, f. (dlouhý řad věcí za sebou), k.p. vozů, hus /sr. waryti = hnáti: wagas waryti, brázditi/*

vevěrice, *wowěrė., -ēs, f.*

vlastní, *své, wlasnas, -a* ; *sawo wlasnas kampelis daug wertas, svůj vlastní kout*

za mnoho stojí

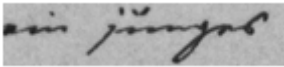
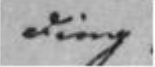
vlasnost i zvláštnost, *wlosnastis*, -ěs, f.

vlastnictví, *vlosnyste*, -ěs, f.

východ slunce, *saulės tekėjimas* (v. *teku*), *saultekis*, -io, m.

vlast, *tėwiszkė*, -ěs, f. (*patria*, v. otec)

věc, *daiktas*, -o, m. ; *ant wissû daiktû*, přese všemi věcmi ; *jauńs daikt's*,

  (dítě), sr. *dėka*, dík (od ději)

velký, *didis*, *diddis*, -e ; *diddis amžas*, velký věk – *Velký pátek*, *didde petnyczia*. - *Isz didzio eiti*, z vysoka choditi /sr. děd/ *Didzio wis didzia*, na velkém vše velké, *didėlis*, *diddėlis*, -e, velmi velký ; *didybe*, -ěs, f., velikost, vznešenost

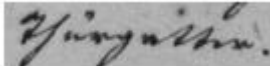
Vánoce, *Kalėda*, -ōs, f., v Labiansku zráceně : *kalda*, -ōs, f. - *Kalėdas*, -o, m. = *kalenda* = *Kalėdû szwente n. dėna*, vánoční svátky. - *Atkalėdes*, -û, f.pl., neděle/týden po Vánocích

koleda, *kalėdas*, -o, m. ; *kalėdóju*, -óti, koledovati /viz svd. Všech Svatých/

vojna, *káras*, -o, m., též boj; *károne*, -ěs, f., bitva ; *karwėte*, -ěs, f., bojiště ; *kareiwis*, -wjo, vojín ; *karžėgis*, -io, hrdina ; *karauju*, -auti, bojovati

ves, *kėmas*, -o, m. /v. kmotr/

vrata, sr. *gabartai*, *gawartai*, *jawartai*, -û, m., pl.,

(**větiti**), *petóju*, -óti (odpověditi, odplatiti) /v. pat/

věštec, *putweizdys*, -dzio, m., který z pěn (*putta*) věští (pěnověd) ; též *putžurys*, -io, m. ; *putweizda*, -ōs, f. (pěnověda), věstkyně

vřes, *wiržis*, *birzdis*, -dzio, m.

včela, *bitte*, -ēs, f. ; demin. *biczullis*, -io, m. /sr. slv. b“čela, p“čela/ ; *biczullyste*, -ēs, f., družství, kamarádství.

vůl, *bullus*, -aus, m. = býk ; též jiné zvíře mužské, p. jelen

vražiti (prorokovati) ; *burù*, *burti* ; *burimas*, -o, m. vražda, *burta*, -ōs, f., znamení, los, *burtininkas*, -o, m., -*ninke*, -ēs, f., vražebník, -ice

vítati, *lābinu*, -inti, v. libý; *lābimas*, vítání

viděti, *matàu*, -tyti ; *ne matyti*, slepý býti; *matomas*, -a, vidný, zjevný ; *pamatau*, spatřiti

věště (obměněné dítě), *Laumės apmainytas* /v. Lauma a měniti/

vdovci, *naszlys*, -io, m; *naszle*, -ēs, f., vdova

vrub /n. vrut/ v. rutiti

vrat (kolo), srov. *rátas*, -o, m., kolo, rota ; pl. *rátai*, vůz ; *dwiratis*, dvoukolní

východ, v. ráno

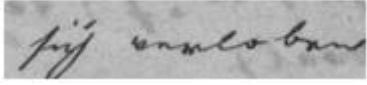
větev, v. suk

Vstoupení páně, *Szesztinnes*, -û, (Šestiny)

Vánoce, čas od Vánoc až do tří králů slove *tarpszwentes*, -dziû, f., pl., /těch 12

dní/ t. Čas mezi svátky : *tarp* = mezi , *szwente*, -*ės*, svátek , mezisvátčí

větiti, srov. *Waizdas*, -*o*, m., námluvy, *nusiwaizdóju*, -*óti*,

, zavětiti se

vrba potoční, *žilwittis*, -*czio*, m., *Salix viminalis*, (od žlutosti?); též *zilwittis*

vidma, věda, *žyme*, -*ės*, f. /v. znáti/ ; *žynis*, -*io*, m., *znachar*, čarodějník ; *žynyste*, -*ės*, f., čarodějnictví ; *žynáuju*, -*áuti*, čarovati

velryba, *didžuwis*, -*ės*, f., v. ryba

vrabec, *žwirblis*, -*io*, m.

Z

země, skr. Ârja – bhûmi (země Arjův) L.5.

zpět, *atpencz* ; zpět hnáti – *atpencz waryti*.

země, *žémě* ; země ustupuje/povoluje, *žémě pagra*

zima, lit. *žěma* ; zima povoluje : *žěma pagra*

z, *ze*, *isz* (lépe *iz*)

zraditi, *iszdroditi*, *-iju*.

zloděj, *wagis*, *ěs*, m. ; krádež, *waggystě*, *-ěs*, f. ; krásti, *wógti*, *wagiù*

zřídlo, v. vřídlo

záviděti, *pawyděti*, *-dziu* ; *pawydas*, *-o*, m. = závist /v. vid/

zima zvršená ( ), *zěmos užvirszijimas*.

Září měsíc, ***Wiržiû menû*** (Vřesen, *wiržis*, *-io*, m. = vřes, erica vulgaris)

země třesená, *žéměs drebějimas* ; bůh zemětřesení, ***Drebkullys***, *-o*, m.

zimnice, *drùgis*, *-io*, m. ; kteréžto slovo také znamená mûru čili

motýla

zázrak, *cidas*, -o, m., *czudas* ; od pol. cud.

zdejší, *czebuwis*, -e, (zde jdoucí) ; sr. tu; - *czegîmęs*, zde rodilý

zlý, *gailus*, -i ; *gailininkas*, ukrutník, tyran ; *gailinke*, -ês, f., zlá žena

zvíře, v. živý

zrno, sr. *grynas*, -a, čistý, holý atd., *gryni jawai*, čisté (zrné) obilí;
grynlėdis, -dzio, m. holý led (bez sněhu)

zpět, v. pat.

zlý, *piktas*, -a ; *pykstu*, *pikti*, *pykaugu*, -auti, zlobiti se, hněvati se ;
pikinu, -inti, rozněvati se ; sr. *Pykullas* = Pikulík ; *piktis*, -czio, m., zlý
d'ábel.

západ slunce, (saule) *pūlis*, -io, m.; (*pūlu*, *pūlti* = padnouti),

zlý, *bėsas*, -o, m. (od něm. bės?), srov. báti se.

zlostný, *nirstus*, -i, /od neuž. *nirstù*, -ti ; *nirsztuti*/ ; *narsas*, -o, m. zlost

zřítí (vz-řítí), viz vaditi

Září, *Rudeninnis* ; *Rudugis*, *Ruduggys*, -io, m. /sr. rudý a podzim ; sr.
Zá-Rujen místo Ruden ; rujno víno = rudno víno ; rojenice =
voděnice/

zmok, zmek, *smákas*, -o, m., drak (v. smok)

zbytek, *stanka*, -õs. f., (co zůstane)

zubec, dvoj-, tří-, v. suk

zrcadlo ; *zerkolas*, -o, m. *Zerkolas akês*, (zrcadlo oka), panenka

zákon, *zókannas*, -o, m.

zápust, sr. *zopóstas*, -o, m., záloha, zásoba

zajíc (zaj-), *zuikis*, -io, m.

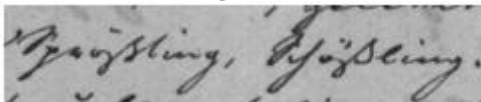
znak, *znókas*, -o, m. (z pol.) ; *znocziju*, -iti, znamenati

zvon, *zwánas*, -o, m. /sr. *zwanà*, -õs, m., f., žvanič ; *zwagóju*, -óti, žvaniti, nerozumě mluvíti/; *zwáninkas*, -o, m. zvoník ; *zwanu*, -nêti,

zvoniti, *gwániju*, -iti.

zaříkávati, zažehnávati, v. žádati a hodlati

zelený, *žálas*, -a ; *želù*, *žélti*, zelenati ; růsti ; *barzda žela*, vousy rostou ; *žalasis*, -loji, zelený. *Žalasis czetwergas*, zel. čtvrtek, *žalóju*, -óti, zelenati se ; *atvûs*, *kad kûlai žalós*, zaplatí, až se koly zelenati budou ; *žalinu*, -inti, *geleniti*, *želmû*, *želmens* v. -nio,

Žole, -ês, f., zelí, tráva ; pl. *želes*, byliny,

léky ; *žolynas*, -o, n., drn ; *žolyną rowem*, zelené rvem, trháme ; *žolinymas*, -o, m., travnaté místo ; *žolinêju*, -êti, pásti ; čarovati.

zima, *žêma*, -ôs, f. ; *žêmą wasarą*, v zimě v létě. *Žemys*, -mjo, m., severní n. severovýchodní vítr ; v pl. *žêmej*, sever ; *žemjû žéme*, severní země ; *žêminnis*, -e, zimní ; *žemóju*, -óti, zimovati. *Pusžêmys*, -mjo, m., polouzímí, den S. Pavla obrácení (25 Jan.)

zeman, *žemblonas*, -o, m.

země, *žéme*, -ês, f. ; *ant žémês*, na zemi ; *po žémè*, pod zemí ; *žémas*, -a, zemní, dolní, nízký ; *žemybe*, -ês, f., pokova ; *žemummas*, -o, m., dolina, nížina ; *Žemaicziei*, Zemáci, obyvatelé ruské (nižší) Litvy, Samogiten ; *žéminnis*, -e, zemná

zemec, zemek, (krajan), *žemonys*, -io, *žemkas*. -o, *swêtžémis*, -e, m., f., cizozemec

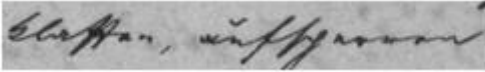
známka, *ženklas*, -o, m. ; *žénklinu*, -inti, znamenati ; *ženkladaris*, -e, m., f., vykladatel znamení, zázraků ; *apženklinnimas*, -o, m., znamení (něčeho budoucího).

zisk, v. žičiti

známka, znamení, *žyme*, -ês, f. ; *grabo žyme*, náhrobek ; *žymu*, -êti, znamenati

znáti, *žinàu*, -nóti ; *Kas žino*, Kdo zná, ví? ; *žinamas*, -a, známý, povědomý ; *žinê*, -ês, f., znání, vědomost ; *žina*, -ôs, f., též *žyne*, -ês, f., věda, *vidma* ; *pažinti*, poznati.

zrno, sr. *žirnis*, -io, m. = hrách, *pelédžirnnis*, vika.

zívati, žóju, -óti, ; žotis, -ês, f. rozsedlina, otvor ; žowáuju, -auti ; žogauti, -auti, zívati

zelié, žole, -ês, f., tráva, zeli

zříti, žuru, -rcti ; žura, -õs. f., vyhlídka, perspektiva ; žémžura, -õs. m. f., kdo pod tebe hledí ; pražuru, žurti, prozřítí.

zvíře, žwêris, -õs. f. = dravé zvíře, zvláště vlk , žwêrinnis raisztas, zvířcí kruh.

Ž

ženich, *wedlys*, *-io*, m. ; se ženiti chce, *Freier*, *wedys*, *-dzio* /if. *vedu*/

žena po druhé vdaná : *pawada*, *pawadà*, *-òs*. f., též macecha

žádati, *ždāti*, *wóžiti*, *-iju*, *ar wožaji tabáko*, chceš tabáku?

žádost, *chut'*, *wožijimas*, *-o*, m.

žeň, *daga*, *-òs*. f., *dagě*, *-ěs*, f.

žíti, *žnouti*, *dagóju*, *-óti*

želeti, *gailu*, *gailěti* = litovati koho ; *gaila man*, líto mi

žežule, *gege* ; obvyčejněji *gégéle*, *-ěs*, f., *géguže*, též i bylina žežulka; *naktěs géguže* (žežule noční), kohout

žel, *géla*, *-òs*. f., bolest' trvající ; *gélú*, *gélti*, *želeti* ; *dantis géla*, zub bolí; *gélumà*, *-òs*. f., tuhá zima (?) ; též *gélmenis*, *-io*, m.

želva, *gélva*, *-òs*. f. Mulde, skořepina

žlut', *gělě*, *-ěs*, f. = žloutenice

železo, *géléžis*, *-ěs*, f., *géléžinnis*, železný ; *géléžinne karwe*, železná kráva

žihadlo, *gélonis*, *-ěs*, f., *gélú*, *gélti*, *gilu*, *gilti*, píchnouti, bodnouti ; *gilys*, *-io*, m., žihadlo včely ; odtud *gélumà*, *gélmenis* = tuhá zima /v. pod žel./ a snad i železo.

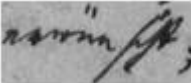
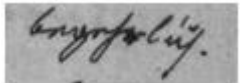
žlutý, *geltas*, *-a*, *geltà*, *-òs*. f., žloutenice ; *gelte*, *-ěs* ; *geltunóju*, *geltunóti*,

žloutnouti, *getóniju*, -iti, žlutiti ; *geltliggà*, -òs. f., *gelsta*, -òs. f., žloutenice ; odtud *Giltinè*, -èš, bohyně smrti, mora (vlastně žloutenice, kterážto nemoc mnoho v Litvě řádití musela, což tolik jmen jejích dokazuje).

žena, sr. roditi

žésti v. hasiti ; *gèžu*, *gèszti*, *man kaklè gèž*, mne v krku žhe, mám žáhu v krku, *gègùs*, *gèsztis*, žésti se, žéditi se po něčem, žádati se čeho ; *pagèžu*, žádostiv býti, žádati msty ; *pagèžimas*, -o, m., msty žádost, mstivost ; *pagèžà*, -òs. f., msta ; *pagèžùs*, -*gèsztis*, pomstiti se

žéditi se, v. žésti; *geidu*, n. *geidziu*, *geisti*, žádati, žádostiv býti ; *geistas*, -a,

žádostivý, , též *geidingas*, -a, [ ]

žádost; *geidimas*, -o, m; -*geidulys*, -io, choutka, apetit. - Žádati v. gadati – hádati a hodlati

= **že**, u = *gu*, = *gi* ; *Kurgi*, Kdeže = *dùkgi* = dejž(e).

žíti, živiti, sr. hojiti

žalud, *gille*, -èš, f.

žernov, *girna*, -òs. f., žernov mlýnu ručního ; v pl *girnos* = ruční mlýn ; *wežio girna*, račí kámen /žernov místo zrnov?/

zrno

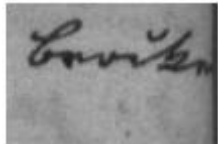
živý, *gywas*, -a ; *gywas sidabras*, živé stříbro, rtuť ; *gywas wandù*, živá vodá, *gywa mēša*, živé n. divé maso ; *gywys*, -*wjo*, m. zvíře.

život, *gywastis*, -*czio* ; *gywatà*, -òs. f., živobytí ; *gywátininkas* (životník), obyvatel

žíti, *gywénu*, -*énti* ; též bydliti ; *gaiwus*, -i, živý, bodrý, čerstvý ; *gaiwinu*, -*inti*, živiti, oživiti, občerstviti /sr. had/

žádostivost, *gūdas*, -o, m. (žáda), lakomství ; *gūdus*, -i, (žádný), lakomý ;
gūdummas, -o, m., žádost ; *czéstgūdis*, -e, ctižádostivý.

živný, sr. *gurrus*, -i, = kyprý, drobný, *gurri žéme*, kyprá země ; *gurrulas*, -o, m.

žel pohřební, viz. *ruditi*

žok, *žakas*, -o, m., saik

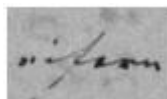
žal, žel, *žalà*, -ōs. f. ; *žalas*, -o, m ; *žalà*, liúdna!

žoldněř, *žalnērus*, -aus, m. ; *žalna*, -ōs. f., vojsko ≠ *žēlawóju*, *žēlóju*, -óti, želeti ;
žēlēk dēwe, žel bohu!

žert, *žartas*, -o, m. *Tai man ne žartas*, to mi není žert ; *žertas*, -o, m., žert

žehnati, *žegnóju*, -óti ; *dēwa žegnóti*, s bohem dáti ; *žegnóne*, -ēs, f., požehnání ;
žegnodē (*žegnok dēws*), požehnej p. b.

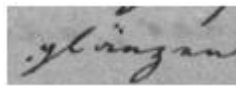
žák, *žēkas*, -o, m. (abecedář)

želeti, sr. *žēlóju*, -óti, (sr. *zelota*)

ženiti, *žénijūs*, -itis ; *žénitas*, *žentas*, -o, (se oženil), zeť.

Žhavý býti,

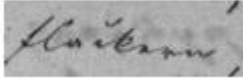
žirati, (sr. po-žár), *žēru*, -rēti, *žerpju*, -pti, *glüsm* ; *žorau*, -roti ;
žaroju, -oti, též : *žerija*, -ōs. f., žhavý uhel, žižka ; *pážaras*, -o, m., požár ; též

pažara, -õs., -žora

živý, sr *žēwe, -ēs*, povrchní kůra stromu, kůra jablka, zemčete ; *žēwētas, -a*, co má kůru

žhu, *žhāti, žžiti*, sr. *žibu, -bēti*, třpytiti se, svítiti ; *žiburoju, -oti*, plápolati, pláti,

; *žibnyczia, -õs. f.*, lucerna, svítilna ; *žaibas, -o*, m. blesk, obyč. v pl. *žaibai* ; *Perkuno žaibai*, blesk ; *žaibója, -oti*, blýskati se ; *paklidžiburys, -io*, m. bludička

žičiti, *žycziju, -iti*, půjčovati (kam = komu ; *isz ko* = od někoho) ; *žyczkas, -o*, m. úroky, zisk. *pažycziju, -iti*, půjčiti ; *pažytkas, -o*, m., úroky, požitek ; *užžytkas, -o*, m. úrok

žičiti (přáti), *žycziju, -iti, žyczijimas, -o*, m., náklonností

život, *žiwátas, -o*, m.; též život mateřský, matka

živiti, *žywiju, -iti; žiwijũš*, živiti se, žíti, *živnastys, -sczio*, m. výživa; výdělek

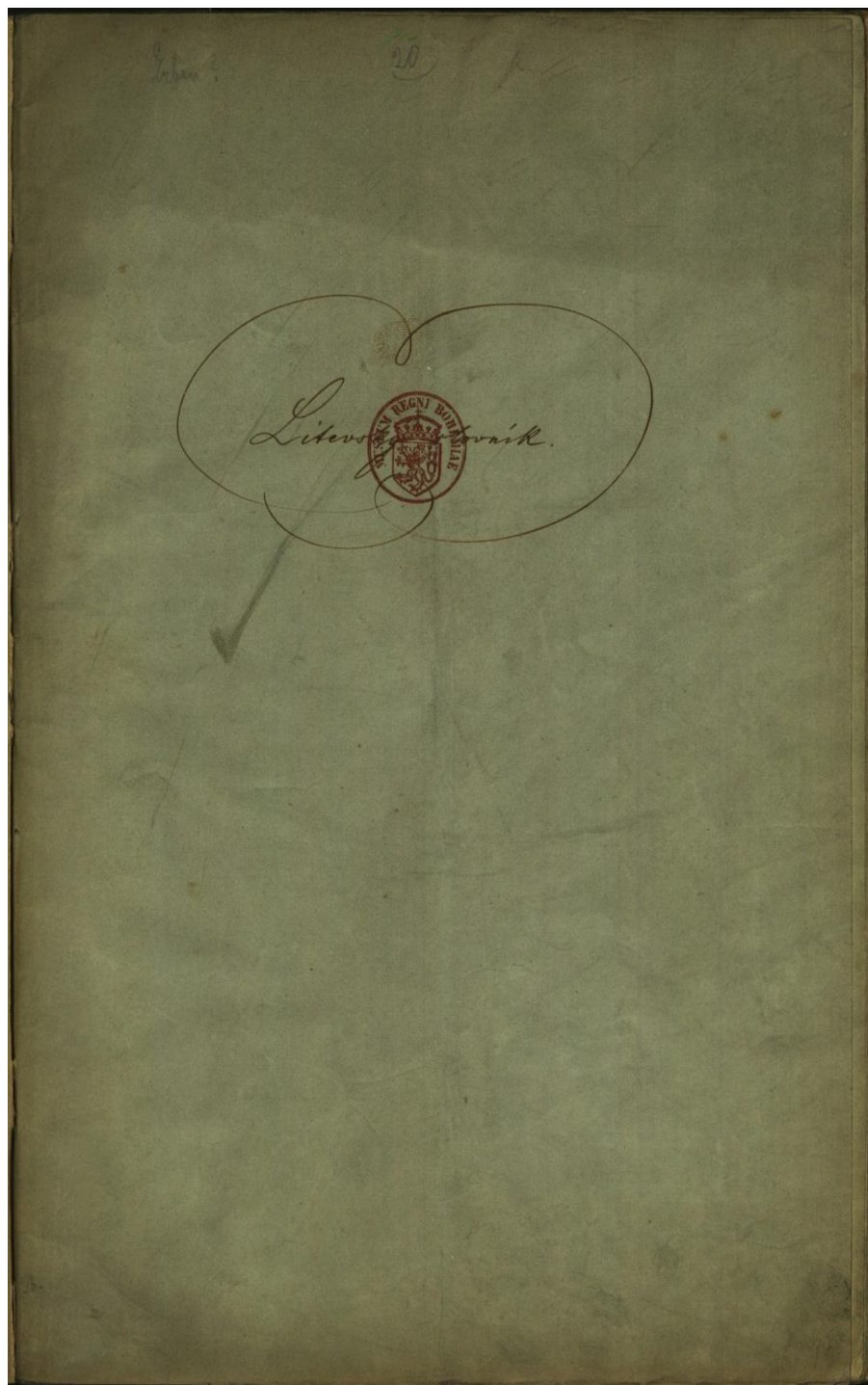
živel, *žiwylas, -o*, m.

župan, *žúponas, -o*, m. ; *žúpone, -ēs* ,f., županka, vzácná paní, *župonaite, -ēs* f., mladá paní, *župonáte, -ēs* f., narciska

živiti, srov. opp. *žúwu (žúnu), žúti*, zahynouti ; *žudau, -dyti*, zabiti ; *žavinu, -inti*, zabiti, odpravití, *pražuwu*, pojíti, zhynouti, zmizeti ; *dēwe dūk* mirti o ne pražúti, bože dej zemřítí ale ne zahynoutí.

žvýkat, *žwagoju, -oti*, žrátí (o dobytku)

Vybrané naskenované listy slovníku

K

kamen, lit. akmu, -mens o. -menis m. f. kmen
kamenoviti, lit. akmenimis metyti.
kmen, akmen, f. akni - kámen; akmenalis (i) m. - kámenec.
karnina, rus. ukka, kabis, bás, f.
korouhev, příprer: Kolukas, o. m.
květná věc, v. vrb. (porbaj den)
krakuj, vyburvanagis, io, m. (cf. vyfu. rya, -io, m. = skrivan.)
kopa, kupa, o. m. = (Wall u. Hlanfan);
 bij pabkūst, špalek.
ky, kyj, kad, kadi, - nekad, mltij
kachna, f. kagenu, kati, f. hantlov.
klada, kalada, o. m.; kalėdaju, -li, kotėda.
kalėda, kalėdat, o. m.; kalėdaju, -li, kotėda.
 vati; kalėdaju, profjme za šarek.
kolaj, cf. kalėja, porad, poradit; maso kalėja.
 porad na mi jop.
kolofka, kalėva, o. f. pol. kolačka.
kovati, kati, kati, bij raziti (porise), kalina, o.
 f. vėjom; kalvis, vjo, kovar.
kamenice, kamangje, et. f. kamany žuon; pd.
 kamienica.
komora, kamara, o. f.
kmen, kamėna, o. f. kmen. p.romoj.
kamaru, kamertat, o.
korina, kaminas, o. m.
kampa, kampas, o. m. kont, ripo, jipij kraj; ma.
 bij porpėlij o.rom; slyva iltaba, vron. ja.
 kampi = užkampis, pjo, m. = užkampis.
koropė, kanapė, et. f.; koropina (pale koropė)
 karapėna, o. f.
karėnk, karėnkas, o. m.
kavuti, kandi, kasti, - kandi, dzio, m., kus;
 kėromju, et. kėpiti, jipkati.
kytara l. kyška, kanklas, o. m., rėpėn, jėdėndubij
 kytaė pėdėn, rya, jip gėtė; - kanklas, m.
kopa, kupa, o. f. 60 kus; kėpanis pėdėti.
 vėjom pėdėti, - f. kopa, o. f. madel (18 kus)
kop, kopė, kėpas, o. m. = krob; kėpai, po.
 kėbėvė; kopėjus, au, m., mezo kop.
kapa, kape, o. f. jėpka iopie.
kėplisė, pėptėjė, o. f.
kopati, kėpojė, kėpoti, bij jėkati; arklis
 jėm kėpojė kėjimis, kėn žem kopė kopė.
karab, kar, karablis, au, m.; karoblis, io, m.
kralik, karalėkhas, o. m. (m. p. karalėkhas
 karalėkhas)
kral, karalas, au, m. / cf. karas = vojna /
 f. karalas = vėpki, vojny /
kralėvė (plėk) karalėvė, io, m., karalėkai, o.
krėlėva, karalėva, o. f.
krėlėvė, karalėvė, o. f.
krėma, kėrgama, o. f. pol. kėrgama.
kor, kėdas, o. m.
korėl, kėrėlka, o. f.
košar, kėrėta, o. f.
kėp, kėpa, o. f., kėpis, vjo, m.
kėb (koš) kėbas, o. m.
kėkati, kėkatin, kėi (kėkati, kėkati, kėk.
 kati).
 = kral (nim - mal), kartas, o. m.; kartas, jėdov.
 kėb, du kartu o. dukart, dukart, kėis
 kėb, kėkėb; kartais, nėdėj (kėb); kartas

po kartas, rėj za rėjom, kartė, rėdėrom, dar
 vėnė kartas, jėstė jėdov. - karta, o. f. = rėd.
 stupėn; pokolėni; vėvra ta karta vėjom.
 re, o. l. pokolėni vėmėlo. bro. kor. krt.
 - f. kartė, i - vėpki.
karati, f. karė, kėti, pėjėti (šlovėka o.
 jėvė); karėta, styti, sėjėti, katurve, o. f.
 šėbėvė.
korouhev, karėva, o. f. / or. karė, kėti = po.
 rėpiti.
korva, karėva, o. f.
krava, kėrve, o. f.; kėrėjė, o. f. = šopa;
 kėrėi bylina; kėrėna, kėrėna (mas)
kdo, co? kėn. kėf.; kėn, pėvė! kėmė, kė?
 kėn dėn, kėdėn, kėjij den, kėn rėb, rėb,
 kėjė rėn, kėn vėkėn, kėjij vėn.
kosa, kėsa, o. f. = rėlik; (cf. kėsati.)
kopati (cf. vėpki), kėson, kėsti; apkėson, o.
 pėti; apkėvat, pėkėp, pėkėson, zakėp.
 ti; pėkėvat, o. m. krob, pėkėvat, o.
 f. pėkėl slavnj.
koš, kėjus, au, m.; kėjus rėzamas, koš
 rėvėj (kėpki); bij kėjė, o. f. - bij porė,
 tu porė, kėn rėz kėjė, ja pėn, bij
 pėn, 60 porė koš? - kėjėkė, o. m.
 kėi.
kolva, kėbas, o. m.
koška (kota), kėšė, et. f.; kėbas, o. o. kėti.
 rėt, o. m. kol, korov.
košėi gėti, kėjėle, o. f.
kolal, kėkėlė, o. m.
kanga (orb. - bėn), kėvė, o. f.
kozė, kėkėk, o. m. - kėkėkėk, kėvėlė.
 kė, o. m., kėba kėjė.
knob, (knob, kum-oh), kėimynas, o. m. rėvėj;
 kėimynka, o. f. kėva rėvėjėkė; kėimyn.
 pė, rėvėjėkė - ad pėva kėmas, o. m.; vėv,
 vėv rėvėj / šlovėkė; dvaras; kėmonas,
 o. m. jėvėkė; kėmonka, o. f. jėkka; - or.
 kėimėn, o. f. pėdė.
kėna, kėnė, o. f.
kėtik; kėti, m., kėtas, f. p.
kolėno (ad kolė, f. senėn, vėnė), kėti, io,
 kėti, io, m.; bij kėtikė na pėblė.
kėkėti, kėkėnė, io, f. p. (kėimyn)
kal, kėlmas, o. m. - pėrėj, or. kėlu, kėti,
 jėdėnontė; rėpki; pėkėti; - kėras, o. m. pė.
 sėk ad žlėmėnėkė pėrom.
kėkėk, kėkėk, au, m.
kvėpki, kėtu, kėti (m. kvėsti), kvėtkė, kvėtėn.
 iovėkėkė, vėkėkė.
kėti (vėj pėd. k.) jėkėnėti (Dėby, šėbla), vėj o.
 kėtin, jėkėnė, vėkėkėkė, o. m. p. kėdėkė;
 kėkėkė, kėkėkė, io, m. - mappėkė.
klobas, kėbėvat, o. m.; - ont, vėn, m.
kėn, kėlys, io, m. - kėil; sėj; kėnėn.
kėlavė (brml) kėlavė, au, m.
kėvėti, kėkėti, - kėi; sėj. Dėkėti; - kėkėkė,
 io, vėvėk.
kėbėl, kėbėvat, o. m. (jėpki kėbėkė)
kėdėkė, kėdėkė, o. m.
kėš, kėdė, dzio, m.; kėjus, au, m.
kal-it, kol, - kėkėti, dėkėkė - k.; sėl. kol, kėkė,
 kėkė.

